

DE KOMMUNALE OG REGIONALE BUDGETTER 2008

VELFÆRDSMINISTERIET

Indhold

Indledning	3
1. Sammenfatning	5
1.1. Oversigt over budget 2008	5
1.1.1. Oversigt over kommunernes budgetter for 2008	5
1.1.2. Oversigt over regionernes budgetter for 2008	6
1.1.3. Aftalegrundlaget	7
1.1.4. Aftale om kommunernes økonomi for 2008	8
1.1.5. Skattestoppet	8
1.1.6. Aftale om regionernes økonomi for 2008	8
2. Kommunernes budgetter for 2008	11
2.1. Skatter	11
2.1.1. Skatteindtægter	11
2.1.2. Udskrivningsprocenter	12
2.1.3. Grundskyldspromiller	13
2.1.4. Statsgaranti og selvbudgettering	14
2.1.5. Dækningsafgifter	16
2.1.6. Det skrå skatteloft	17
2.2. Tilskud og udligning	18
2.3. Serviceudgifter	18
2.3.1. Sundhed	20
2.4. Anlægsudgifter	22
2.5. Overførselsudgifter	24
2.6. Brugerfinansierede områder	24
2.7. Likviditet	25
2.8. Låntagning og gæld	26
2.9. Renter	27
2.10. Moms	27
3. Regionernes budgetter for 2008	29
3.1. Regionernes finansiering i budget 2008	30
3.2. Regionernes udgifter i budget 2008	31
3.2.1. Udgifter til sundhedsområdet	31
3.2.2. Omkostninger til regional udvikling	32
3.2.3. Omkostninger til sociale tilbud og specialundervisning mv.	33
Bilag	35

Indledning

Budgetår 2 efter kommunalreformen

Med kommunalreformens ikrafttræden den 1. januar 2007 gik Danmark fra en offentlig struktur med 270 kommuner, 13 amter, samt H:S og HUR til en struktur med 98 kommuner og 5 regioner. Budgetåret 2008 er det andet budgetår med den nye struktur, og mens budget 2007 formodentlig var præget af en smule usikkerhed omkring den nye struktur og opgavefordeling, så må budget 2008 anses som et "almindeligt" budgetår for de nye kommuner og regioner.

"Kommunernes og regionernes budgetter 2008" er baseret på de budgetoplysninger, som kommuner og regioner har indberettet til Velfærdsministeriet (tidl. Indenrigs- og Sundhedsministeriet) suppleret med budgetoplysninger fra Danmarks Statistik. Publikationen er en del af Velfærdsministeriets (tidl. Indenrigs- og Sundhedsministeriets) årlige publikationsserie om den kommunale og regionale økonomi. I serien udkommer ligeledes en publikation om de kommunale og regionale regnskaber.

Publikationen indledes med et sammenfattende kapitel, der opridser de væsentligste tendenser i kommunernes og regionernes budgetter, og vurderer budgettet i forhold til de indgåede aftaler om udgifter og indtægter for budgetåret 2008. Herefter følger to kapitler, hvor henholdsvis kommunernes og regionernes budgetter for 2008 gennemgås mere detaljeret. Herunder gennemgås også udviklingen i forhold til budgetåret 2007. Endelig indeholder publikationen en sektion med bilag, der består af både aggregerede størrelser og opgørelser fordelt på enkeltkommuner og regioner.

På grund af overgangen til den nye struktur, vil budgettet for 2008 kun i begrænset omfang kunne sammenlignes med budgettet for 2006 og før. Dette gælder både på aggregeret niveau og i forbindelse med opgørelser for den enkelte kommune eller region. Af samme grund indeholder denne publikation primært sammenligninger mellem budgetårene 2007 og 2008. Ligeledes er der i forhold til de tidligere budgetpublikationer en række bilag, som eksempelvis budgetoversigter for budgetår før 2007 mv., som ikke er medtaget. En uddybning af det problematiske ved at sammenligne budgettet for 2008 med budgetterne for 2006 og tidligere findes i publikationen "Kommunernes og regionernes budgetter for 2007".

Velfærdsministeriet

Kommuneøkonomi, november 2008

1. Sammenfatning

1.1. Oversigt over budget 2008

1.1.1. Oversigt over kommunernes budgetter for 2008

Kommunerne har for 2008 budgetteret med serviceudgifter på 206,4 mia. kr. inklusive udgifter på 10,0 mia. kr. til den aktivitetsbestemte kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet. Hertil kommer overførselsudgifter på 41,7 mia. kr. Samlet svarer dette til kommunale nettodriftsudgifter på 248,1 mia. kr. De skattefinansierede nettoanlægsudgifter udgør 11,1 mia. kr. i budgettet for 2008. Hertil kommer budgetterede nettoudgifter til de brugerfinansierede områder på 0,8 mia. kr. og budgetterede nettorenteudgifter på 0,6 mia. kr. i 2008

De samlede kommunale skatteindtægter for 2008 er budgetteret til 212,6 mia. kr. og hertil kommer budgetterede indtægter fra tilskud og udligning i 2008 på 45,4 mia. kr.

Kommunerne budgetterer således samlet set med et finansieringsunderskud for 2008 på 2,6 mia. kr., og hertil kommer et budgetteret nettolåneafdrag på 0,3 mia. kr. Finansieringsunderskuddet og nettolåneafdraget dækkes af budgetterede nettoindtægter på 1,0 mia. kr. fra finansforskydninger og et budgetteret nettolikviditetsforbrug på 1,9 mia. kr., jf. tabel 1.1 herunder.

De kommunale serviceudgifter kan i budgettet for 2008 opgøres til 206,4 mia. kr. Til sammenligning udgjorde serviceudgifterne 203,8 mia. kr. i 2007, når der tages højde for pris- og lønudviklingen, meropgaver mv. Dette svarer til en real stigning på 2,6 mia. kr. eller 1,3 pct.

Tabel 1.1. Oversigt over kommunernes budget 2008

Mia. kr. 2008-pl	Budget 2008
Serviceudgifter	206,4
Overførselsudgifter	41,7
Skattefinansierede nettoanlægsudgifter	11,1
Brugerfinansierede områder	0,6
Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet	10,0
Udbetaling af tjenestemandspensioner ifm. forsyningsvirksomhed	0,2
Renter	0,6
Skatter	-212,6
Tilskud og udligning	-45,4
Finansieringsunderskud (+ = finansieringsunderskud)	2,6
Låntagning	0,3
Finansforskydninger mv.	-1,0
Likviditet (- = nettolikviditetsforbrug)	-1,9
Balance	0,0

Kilde: Danmarks Statistik, Velfærdsministeriet

1.1.2. Oversigt over regionernes budgetter

Regionerne budgetterer i 2008 med udgifter på sundhedsområdet på 95,9 mia. kr. Regionerne budgetterer endvidere med udgifter på 4,7 mia. kr. til social- og specialundervisningsområdet, udgifter på 2,4 mia. kr. til regional udvikling og udgifter på 1,7 mia. kr. til fælles formål og administration. De 0,9 mia. kr. som ikke finansieres ved bidrag og tilskud fra stat og kommuner finansieres primært ved låntagning. En oversigt over regionernes udgifts- og indtægtsstruktur ses i tabel 1.2.

Tabel 1.2. Oversigt over regionernes budget 2008

Mia. kr. 2008-pl	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Sundhedsområdet			
Driftsudgifter	92,9	-7,4	85,5
Anlægsudgifter	2,7	0,0	2,7
Renteudgifter	0,2		0,2
Bidrag/tilskud		-87,6	-87,6
Sundhed i alt	95,9	-95,0	0,9
Social og specialundervisning			
Driftsudgifter	4,5	-4,5	0,0
Anlægsudgifter	0,1	0,0	0,1
Renteudgifter	0,0		0,0
Bidrag/tilskud		-0,2	-0,2
Social og specialundervisning i alt	4,7	-4,7	0,0
Regional udvikling			
Driftsudgifter	2,4	-0,1	2,3
Anlægsudgifter			0,0
Renteudgifter	0,0		0,0
Bidrag/tilskud		-2,3	-2,3
Regional udvikling i alt	2,4	-2,4	0,0
Fællesformål og administration			
Driftsudgifter	1,6	-1,6	0,0
Anlægsudgifter	0,0	0,0	0,0
Renteudgifter	0,0		0,0
Bidrag/tilskud			0,0
Fællesformål og administration i alt	1,7	-1,6	0,0
Finansieringsunderskud (+ = finansieringsunderskud)			
Låntagning	0,3	-1,2	-0,9
Forskydning i likvide aktiver	-0,1	0,0	0,0
Øvrige finansforskydninger	0,3	-0,2	0,0
Finansiering i alt			-0,9
Balance			0,0

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og Velfærdsministeriet

Note: Det bemærkes, at denne tabel er opgjort ud fra udgiftsmæssige principper af hensyn til sammenhængen i tabellen, uanset at regionerne har budgetteret social og specialundervisningsområdet og udviklingsområdet ud fra omkostningsmæssige principper.

1.1.3. Aftalegrundlaget

Den overordnede styring af den decentrale offentlige økonomi er baseret på aftalesystemet mellem regeringen og de kommunale og regionale parter om det følgende års økonomi for henholdsvis kommuner og regioner. For 2008 er der således indgået aftaler mellem regeringen og henholdsvis KL og Danske Regioner om den kommunale og regionale økonomi for 2008. Den grundlæggende struktur i aftalerne er uændret i forhold til de

aftaler, der tidligere er indgået med KL og Amdsrådsforeningen, mens selve indholdet af de respektive aftaler er tilpasset som følge af kommunalreformen. Aftaleteksterne er optrykt i bilag 21 og 22.

1.1.4. Aftale om kommunernes økonomi for 2008

Regeringen og KL indgik den 10. juni 2007 aftale om kommunernes økonomi for 2008. Aftalen indebar en samlet kommunal serviceramme på 205,4 mia. kr. i 2008 (aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet indregnet). Kommunerne har under ét budgetteret med et serviceudgifter i 2008 på 206,4 mia. kr., hvilket er 0,9 mia. kr. mere end aftalt. Det budgetterede bruttoanlægsniveau på de skattefinansierede områder ligger til gengæld 0,9 mia. kr. under det i aftalen forudsatte niveau. Kommunernes budgetterede udgifter til overførsler i 2008 ligger endvidere 0,3 mia. kr. under det forudsatte i aftalen, jf. tabel 1.4. herunder. De øvrige udgifter ligger 0,8 mia. kr. over det aftalte niveau. Disse udgifter dækker primært over nettoudgifter på de brugerfinansierede områder.

Tabel 1.3. Kommunernes udgifter i aftale og budget 2008

Mia. kr. 2008-pl	Aftale	Budget	Forskel
Serviceudgifter, netto	205,4	206,4	0,9
Overførsler	42,0	41,7	-0,3
Skattefinansieret bruttoanlæg	16,8	17,0	0,2
Udgifter ialt	264,2	265,1	0,9

Kilde: Aftale om kommunernes økonomi for 2008 og Danmarks Statistik

En nærmere beskrivelse af kommunernes budgetter for 2008 findes i kapitel 2. Den samlede aftale om kommunernes økonomi for 2008 er optrykt i bilag 21.

1.1.5. Skattestoppet

I aftalen om kommunernes økonomi for 2008 aftalte regeringen og KL, at kommunerne under ét indenfor en aftalt ramme på 750 mio. kr. kunne foretage en målrettet justering af skatterne for at understøtte, at enkeltkommuner kan opretholde en langsigtet balance mellem udgifter og indtægter. For at overholde skattestoppets rammer tilkendegav regeringen samtidig, at der ville blive foretaget en nedsættelse af den statslige skattesats på et tilsvarende beløb.

Imidlertid valgte kommunerne for 2008 at budgettere med et samlet skattemerprovenu på 2,2 mia. kr. Fratrullet den aftalte rammejustering på 750 mio. kr. overskred kommunerne således den aftalte skatteramme med 1,4 mia. kr.

Det samlede merprovenu på 2,2 mia. kr. fordeler sig med 1,8 mia. kr. på indkomstskatterne, 0,4 mia. kr. på grundskylden og 0,1 mia. kr. på dækningsafgifterne. Den lille afvigelse fra delene til totalen skyldes afrunding.

1.1.6. Aftale om regionernes økonomi for 2008

Regeringen og Danske Regioner indgik den 10. juni 2007 aftale om regionernes økonomi for 2008. Aftalen forudsætter nettodriftsudgifter på sundhedsområdet (ekskl. medicin) på 77,9 mia. kr. og udgifter til medicintilskud

på 7,5 mia. kr. i 2008. I aftalen var der endvidere enighed om, at bruttoanlægsudgifterne på sundhedsområdet kunne udgøre 2,8 mia. kr. i 2008. Hertil kommer nettodriftsudgifter til regional udvikling på 2,3 mia. kr. i 2008. Som det fremgår af tabel 1.4. herunder, har regionerne under ét budgetteret i overensstemmelse med det aftalte.

Tabel 1.4. Regionernes udgifter i aftale og budget 2008			
Mia. kr. 2008-pl	Aftale	Budget	Forskel
Nettodriftsudgifter til sundhed ekskl. medicin	77,9	78,2	0,3
Medicintilskud	7,5	7,6	0,1
Bruttoanlægsudgifter	2,8	2,7	-0,1
Nettoudgifter til regional udvikling	2,3	2,3	0,0
<i>Kilde: Aftale om regionernes økonomi i 2008, Danmarks Statistik samt indberetninger til Velfærdsministeriet</i>			

En nærmere beskrivelse af regionernes budgetter findes i kapitel 3 samt i bilag 15. Den samlede aftale om regionernes økonomi for 2008 er optrykt i bilag 22.

2. Kommunernes budgetter for 2008

Budgetterne for 2008 er nummer to i rækken efter kommunalreformen, og det er således også de første budgetter efter reformen, som på rimelig vis kan sammenlignes med budgettet for året før.

I de følgende afsnit gennemgås først de kommunale indtægter fra skatter samt tilskud og udligning, og efterfølgende de kommunale udgifter. Udover serviceudgifterne, gennemgås også de kommunale anlægsudgifter og overførselsudgifter. Endvidere gennemgås det brugerfinansierede område samt likviditet, gæld, moms og renter.

2.1. Skatter

2.1.1. Skatteindtægter

Kommunerne har for 2008 budgetteret med skatteindtægter på i alt 212,6 mia. kr. Kommunerne budgetterede for 2007 med samlede skatteindtægter på 201,3 mia. kr. Dette svarer til en stigning på 11,3 mia. kr., hvilket hovedsageligt kan henføres til en stigning i udskrivningsgrundlaget.

Ud af de samlede kommunale skatteindtægter i 2008 udgøres de 185,0 mia. kr., svarende til 87 pct., af forskudsbeløb af indkomstskat. Det bemærkes i denne forbindelse, at skatteafregningen med kommunerne som led i kommunalreformen er forenklet således, at der ikke længere foretages afregning vedrørende skatterestancer og ændringer i skatteansættelserne vedrørende tidligere år. Herudover er efterreguleringen af skat for de selvbudgetterende kommuner for indkomstårene 2004-2006 – som skulle have været afregnet i årene 2007-2009 – suspenderet.

Kommunernes indtægter fra grundskyld udgør 17,1 mia. kr. i budgettet for 2008, hvilket er 1,4 mia. kr. mere end i budgettet for 2007. Kommunernes indtægter fra selskabsskat udgør knap 6,1 mia. kr. i 2008, hvilket er 0,9 mia. kr. mere end i budgettet for 2007, jf. tabel 2.1. herunder.

Tabel 2.1. De kommunale skatteindtægter i budget 2007 og 2008

Mio. kr. løbende pl	2007	2008
Kommunal indkomstskat	-177.040	-185.006
Selskabsskat	-5.160	-6.091
Anden skat på lignet visse indkomster	-69	-71
Grundskyld	-15.733	-17.142
Anden skat på fast ejendom	-3.365	-4.284
Øvrige skatter og afgifter	32	-2
Skatteindtægter i alt	-201.335	-212.596

Kilde: Danmarks Statistik

Kommunerne har for 2008 budgetteret med indtægter fra anden skat på fast ejendom (dækningsafgifter) på 4,3 mia. kr., hvilket er godt og vel 0,9 mia. kr. mere end i 2007. Det bemærkes i denne forbindelse, at der som led i finansieringsreformen er sket en harmonisering af reglerne for opkrævning af dækningsafgift af offentlige ejendommers grundværdi, hvorved der ikke længere kan opkræves forskellige promiller af henholdsvis statslige og andre offentlige ejendommers grundværdier. Kommunerne er kompenseret herfor over bloktilskuddet. Ligeledes er den maksimale grundskyldspromille for landbrugsejendomme mv. ved lov sænket fra 13 til 12,3 promille.

2.1.2. Udskrivningsprocenter

For 2008 har kommunerne atter skullet fastsætte udskrivningsprocenten for indkomstskat med én decimal. Dette har medført, at en lang række kommuner har skullet afrunde deres udskrivningsprocenter, som i henhold til lov nr. 500 af 7. juni 2006 var fastsat med to decimaler. I alt 40 kommuner har afrundet deres udskrivningsprocent med +/- 0,05 procentpoint.

Tabel 2.2. Skattesatser i budget 2007 og 2008

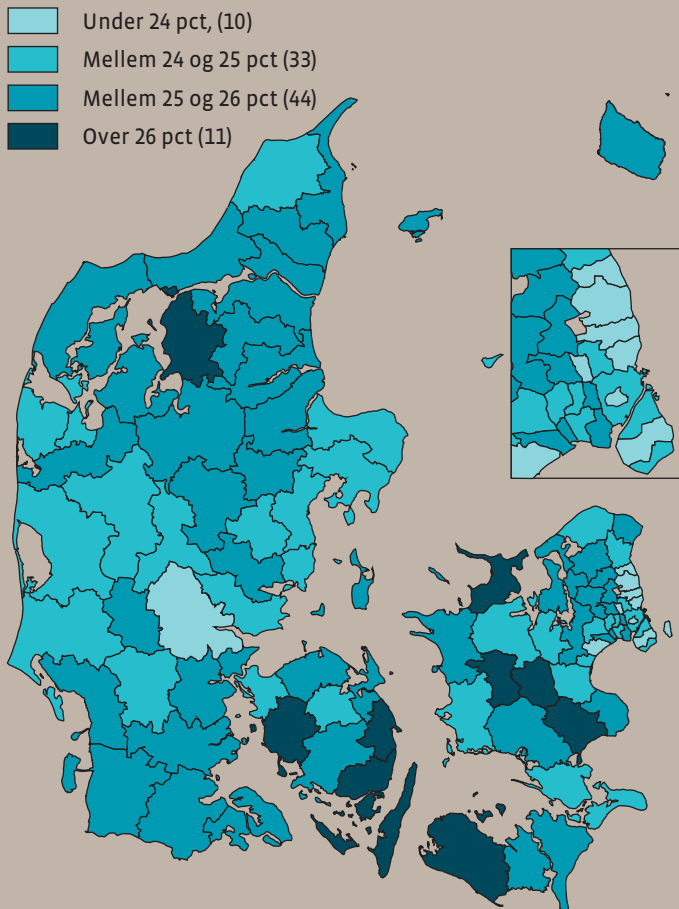
	2007	2008
Udskrivningsprocent	24,58	24,8
Grundskyldspromille af øvrige ejendomme	24,74	25,53
Grundskyldspromille af landbrugsejendomme	12,33	11,80

Note: Grundskyldspromillen er opgjort som forholdet mellem det samlede grundskyldsprovener af øvrige ejendomme og de samlede afgiftspligtige grundværdier af øvrige ejendomme.

Kilde: Indberetning til Velfærdsministeriet samt egne beregninger

De kommunale udskrivningsprocenter i 2008 spænder mellem 22,8 pct. i Gentofte Kommune og 27,8 pct. i Langeland Kommune. Der er ingen klar geografisk tendens at spore i udskrivningsprocenterne, om end et antal kommuner nord for København er kendetegnet ved at have lave udskrivningsprocenter. Den geografiske fordeling af udskrivningsprocenterne fremgår af figur 2.1. herunder.

Figur 2.1. De kommunale udskrivningsprocenter i 2008

Kilde: Velfærdsministeriet

De enkelte kommuners udskrivningsprocenter, udskrivningsgrundlag og indkomstskatteprovenuer for 2008 fremgår af bilag 18.

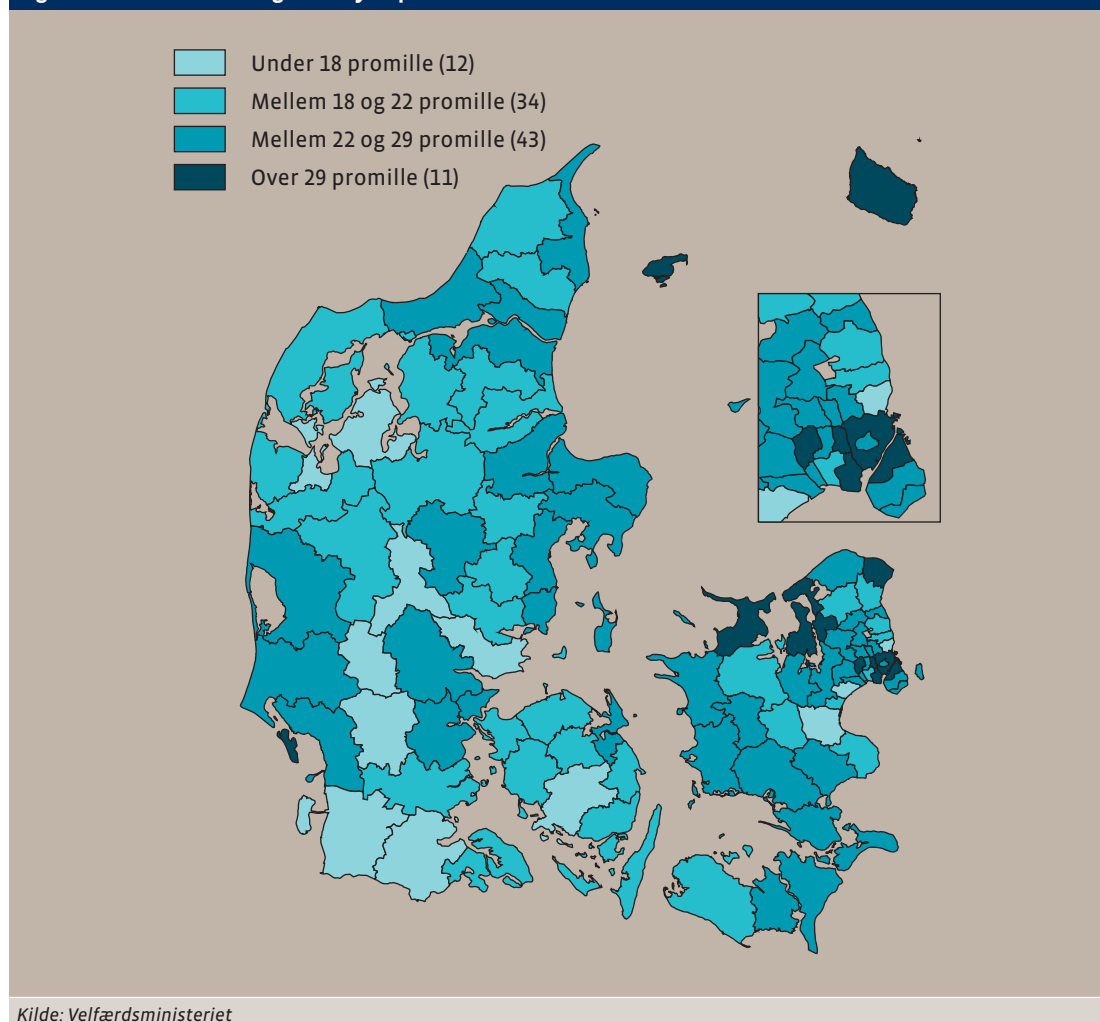
2.1.3. Grundskyldspromiller

Grundskyldspromillen for øvrige ejendomme er i gennemsnit 25,53 i budget 2008. I 2007 var den på 24,74. Den gennemsnitlige grundskyldspromille for landbrugsejendomme er 11,80 i budget 2008 mod 12,33 i budget 2007, jf. tabel 2.2.

De kommunale grundskyldspromiller for 2008 spænder fra 16,00 promille i Gentofte Kommune til 34,00 promille, svarende til det maksimalt tilladte i henhold til lov om kommunal ejendomsskat, i fire af landets kommuner. Der kan spores en tendens til, at storbykommunerne opkræver forholdsvis høje grundskyldspromiller, men der synes ellers ikke at være nogen klar geografisk tendens, om end der ses en vis koncentration af kommuner

med høje grundskyldspromiller i hovedstadsområdet. Den geografiske spredning af grundskyldspromillerne fremgår af figur 2.2. herunder.

Figur 2.2. De kommunale grundskyldspromiller i 2008

De enkelte kommuners grundskyldspromiller, grundskyldspromiller og afgiftspligtige grundværdier for 2008 fremgår af bilag 18.

2.1.4. Statsgaranti og selvbudgettering

I forbindelse med budgetteringen af indkomstskat i 2008 har 81 kommuner valgt at anvende deres eget skøn for udskrivningsgrundlaget, mens 17 kommuner har valgt statsgarantien. Til sammenligning valgte 90 kommuner i 2007 at selvbudgettere deres udskrivningsgrundlag, mens blot 8 kommuner valgte af anvende det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Det budgetterede udskrivningsgrundlag for 2008 udgør 746,1 mia. kr., hvilket er 11,5 mia. kr. mere end det statsgaranterede grundlag. Som følge heraf er det budgetterede forskudsbeløb af indkomstskat 2,9 mia. kr. højere end det ville have været, hvis samtlige kommuner havde valgt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Da udligningen af forskelle i beskatningsgrundlag sker omkring gennemsnittet af de statsgaranterede beskatningsgrundlag, mister kommunerne samlet set udligningstilskud som følge af, at det budgetterede grundlag ligger over det statsgaranterede. Udligningsvirkningen af selvbudgetteringen i 2008 er opgjort til 1,7 mia. kr. Efter udligning har kommunerne således en samlet selvbudgetteringsgevinst på 1,2 mia. kr. i 2008, jf. tabel 2.4. herunder.

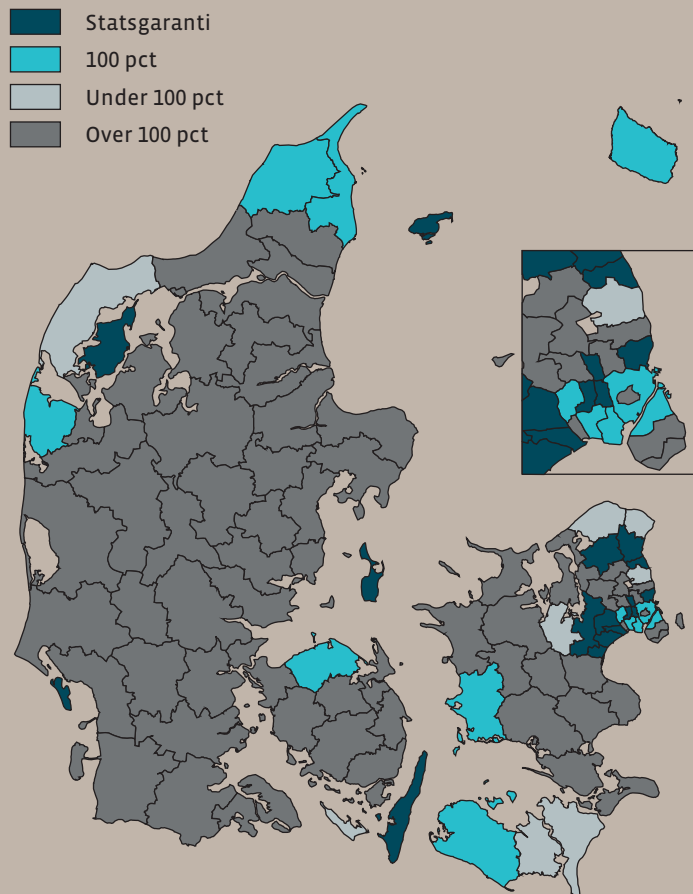
Tabel 2.4. Statsgaranti og selvbudgettering af udskrivningsgrundlag i 2008			
Mia. kr.	Statsgaranti	Budget	Forskel
Udskrivningsgrundlag	734,6	746,1	11,5
Indkomstskat	182,3	185,1	2,9
Udligningsvirkning			-1,7
Selvbudgetteringsgevinst			1,2

Kilde: Danmarks Statistik, indberetning til Velfærdsministeriet samt egne beregninger

Forskudsbeløbene af indkomstskat for 2008 bliver løbende udbetalt til kommunerne ved tolvtedelsrater fra SKAT. I 2011 vil der for kommuner, der har valgt at selvbudgettere udskrivningsgrundlaget i 2008, blive foretaget en efterregulering af forskudsbeløbene på baggrund af de faktiske indkomster. For de kommuner, der har valgt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, foretages ingen efterregulering. Når de faktiske beskatningsgrundlag for 2008 er kendt i 2010, foretages endvidere en endelig beregning af udligning mv., som ligeledes afregnes i 2011.

I figur 2.3. herunder illustreres hvilke kommuner, der for 2008 har valgt henholdsvis selvbudgettering og statsgaranti. Der er en tendens til, at de små ø-kommuner vælger statsgarantien. Desuden har en række kommuner rundt om København valgt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Det ses endvidere, at 11 af de kommuner, som har valgt at selvbudgettere udskrivningsgrundlaget, har budgetteret med et grundlag, der svarer præcis til det statsgaranterede grundlag. Herudover har 7 kommuner valgt at budgettere med et udskrivningsgrundlag, der er lavere end det statsgaranterede grundlag, mens de resterende 63 kommuner budgetterer med et udskrivningsgrundlag, der ligger over det statsgaranterede.

Figur 2.3. Statsgaranti og selvbudgettering i 2008

Kilde: Velfærdsministeriet

De enkelte kommuners budgetterede udskrivningsgrundlag fremgår af bilag 18. De statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2008 fremgår af det tidligere Indenrigs- og Sundhedsministeriums publikation "Kommunal udligning og generelle tilskud 2008" fra juni 2007.

2.1.5. Dækningsafgifter

Kommunerne har for 2008 budgetteret med et samlet provenu fra dækningsafgifter på godt 4,0 mia. kr., hvilket er ca. 0,7 mia. kr. mere end i 2007. Heraf vedrører de knap 2,9 mia. kr. provenu af forretningsejendommers forskelsværdi, svarende til en andel på 67 pct. Provenuet af offentlige ejendommers grundværdi udgør godt 0,7 mia. kr. eller 22 pct. af det samlede provenu, mens provenuet af offentlige ejendommers forskelsværdi udgør knap 0,4 mia. kr., svarende til de resterende 11 pct., jf. tabel 2.5. herunder.

Tabel 2.5. Dækningsafgift i budget 2008

Mio. kr. løbende pl	Budget 2007	Budget 2008
Offentlige ejendommers grundværdi	-93	-515
Offentlige ejendommers forskelsværdi	-983	-861
Forretningsejendommers forskelsværdi	-2.192	-2.798
Ikke fordelt på gruppering	-97	-111
I alt	-3.365	-4.284

Kilde: Velfærdsministeriet

Note: Udsvinget på offentlige ejendommers grundværdi mellem budget 2007 og budget 2008 skyldes primært, at Københavns Kommune konterer 380 mio. kr. på denne gruppering i 2008 mod 0 kr. i 2007

I forbindelse med reformen har kommunerne overtaget amtskommunernes ret til at udskrive dækningsafgifter af offentlige ejendomme. Såfremt en kommune vælger at udskrive dækningsafgifter af offentlige ejendomme, kan de dermed opkræve flg. promiller af henholdsvis grundværdi og forskelsværdi:

Af offentlige ejendommers grundværdi opkræves halvdelen af grundskyldspromillen, dog max. 15 promille. Dette gælder også for statslige ejendommers grundværdi.

Af offentlige ejendommers forskelsværdi opkræves op til 8,75 promille.

Kommunerne kan fra og med 2007 ikke opkræve forskellige dækningsafgiftspromiller af henholdsvis statslige og andre offentlige ejendommers grundværdi. Kommunerne er blevet kompenseret herfor over bloktilskuddet, jf. afsnit. 2.1.1.

Kommunerne kan herudover, som hidtil, opkræve dækningsafgift på op til 10 promille af forretningsejendommers forskelsværdi.

2.1.6. Det skrå skatteloft

Det skrå skatteloft indebærer en øvre grænse på 59 procent for skatten af den sidst tjente krone. Skatteloftet har frem til 2006 betydet, at der i kommuner, hvor den samlede kommunale og amtskommunale indkomstskat har oversteget 32,5 procent, er ydet et nedslag i skatten til borgere, der betaler topskat. Kommuner og amter har været med til at finansiere dette nedslag.

Medfinansieringssystemet er videreført efter kommunalreformen. Som følge af fordelingen af amtsskatterne, vil den kommunale medfinansiering i 2008 blive udløst ved skattestigninger, der ligger ud over en kommunal udskrivningsprocent på 24,5 procent.

Kommuner og amter har til og med 2006 medfinansieret i forhold til eventuelle skattestigninger siden 1998. Som konsekvens af kommunalreformen, blev systemet ”nulstillet” med virkning fra 2007 således, at det fremover vil være eventuelle skattestigninger i forhold til dette år, der udløser kommunal medfinansiering. En eventuel medfinansiering for 2008 indgår ved midtvejsreguleringen af bloktilskuddet for 2008.

2.2. Tilskud og udligning

Kommunerne har samlet set budgetteret med nettoindtægter på 45,4 mia. kr. fra tilskud og udligning i 2008. Det er 3,1 mia. mere end budgetteret i 2007. Den største post er den kommunale udligning, som tegner sig for 34,2 mia. kr., eller ca. 75 pct. af de samlede budgetterede indtægter på området. Til sammenligning var der budgetteret med indtægter på 29,7 mia. kr. fra kommunal udligning i 2007.

Som følge af kommunalreformen, skal kommunerne betale et grundbidrag til regionerne til medfinansiering af sundhedsvæsenet. For 2008 udgør dette bidrag 1.133 kr. pr. indbygger. Kommunerne har således for 2008 budgetteret med et samlet grundbidrag vedr. sygehusområdet på godt 6 mia. kr. Kommunerne yder herudover et aktivitetsafhængigt bidrag til det regionale sundhedsvæsen jf. afsnit 2.3.1. Kommunerne betaler også et grundbidrag til regionerne vedrørende udviklingsområdet. For 2008 udgør dette bidrag 113 kr. pr. indbygger. Samlet set har kommunerne således budgetteret med et regionalt udviklingsbidrag på knap 0,6 mia. kr. i 2008, jf. tabel 2.6. herunder.

Tabel 2.6. Tilskud og udligning i budget 2007 og budget 2008

Mio. kr. løbende pl	Budget 2007	Budget 2008
Kommunal udligning	-29.729	-34.212
Statstilskud til kommuner	-17.591	-16.724
Særlige tilskud	-1.443	-1.496
Øvrig udligning mv.	-65	454
Kommunalt grundbidrag vedr. sygehusvæsenet	6.004	6.021
Kommunalt udviklingsbidrag	588	583
Tilskud og udligning i alt	-42.236	-45.375

Note: Øvrig udligning mv. dækker over efterreguleringer, udligning af selskabsskat, udligning og tilskud vedr. udlændinge samt boligstøtteudligning i hovedstadsområdet.

Kilde: Danmarks Statistik

De enkelte kommuners indtægter fra tilskud og udligning fremgår af bilag 17.

2.3. Serviceudgifter

Et af de væsentligste elementer i de årlige økonomiaftaler mellem regeringen og KL er det aftalte niveau for de kommunale serviceudgifter i det år, som aftalen vedrører, jf. også afsnit 1.2.2. Serviceudgifterne opgøres i den forbindelse som nettodriftsudgifterne inkl. statsrefusion på de skattefinansierede områder fratrukket nettodriftsudgifterne til overførselsudgifter og de kommunale udgifter til tjenestemandspensioner vedrørende forsyningsvirksomhederne på funktion 6.52.72, dr. 1, grp. 001.

I forhold til opgørelsen af serviceudgifterne for budgettet for 2007, indgår udgifterne på funktion 6.52.72, dr. 1, grp. 001 ikke længere i opgørelsen. Grupperingen er imidlertid først autoriseret fra og med budget 2008.

I forbindelse med opgørelsen af kommunernes serviceudgifter i budgettet for 2008, er der i økonomiaftalen enighed om, at serviceudgifterne defineres således, som det fremgår af boks 2.1. herunder.

Boks 2.1. Definition af kommunernes serviceudgifter i budget 2008

Kommunernes serviceudgifter i budgettet for 2008 afgrænses i budget- og regnskabssystem for kommuner som kommunernes nettodriftsudgifter inklusive statsrefusion på hovedkonto 0 samt 2-6 fratrukket kommunernes nettodriftsudgifter inkl. statsrefusion på følgende funktioner (bemærk dog særlig opgørelse vedr. funk. 5.58.80 og 6.52.72):

3.30.45	Erhvervsgrunduddannelser
3.38.77	Daghøjskoler
5.46.60	Introduktionsprogram mv.
5.46.61	Introduktionsydelse
5.46.65	Repatriering
5.48.67	Personlige tillæg
5.48.68	Førtidspension med 50 pct. refusion
5.48.69	Førtidspension med 35 pct. refusion (før 1. januar 2003)
5.48.70	Førtidspension med 35 pct. refusion (efter 1. januar 2003)
5.57.71	Sygedagpenge
5.57.72	Sociale formål
5.57.73	Kontanthjælp
5.57.74	Kontanthjælp vedr. visse grupper af flygtninge
5.57.75	Aktiverede kontanthjælpsmodtagere
5.57.76	Boligyldelse til pensionister
5.57.77	Boligsikring
5.58.80	Revalidering, ekskl. dranst 1, gr. 004 og 005
5.58.81	Løntilskud til personer i fleksjob og personer i løntilskudsstillinger
5.68.97	Seniorjob til personer over 55 år
5.68.98	Beskæftigelsesordninger
6.52.72	Tjenestemandspension vedr. forsyningsområdet, kun dranst 1, gr. 001

Kommunerne har samlet set budgetteret med serviceudgifter på 206,4 mia. kr. i 2008. I forhold til budgettet for 2007 svarer dette til en realvækst på 2,6 mia. kr. eller 1,3 pct.

De største absolutte stigninger i kommunernes serviceudgifter ses på området for undervisning og kultur samt på administrationsområdet. På begge disse to områder er de samlede budgetterede udgifter steget 0,7 mia. kr. i forhold til budgettet for 2007. Stigningen svarer til en realvækst på 1,3 pct. på området for undervisning og kultur og en realvækst på 2,2 pct. på administrationsområdet.

Den største relative stigning findes på området for byudvikling, bolig og miljø, hvor kommunerne i 2008 budgetterer med udgifter på 5,7 mia. kr. svarende til en stigning på 0,3 mia. kr. eller 5,6 pct. i forhold til budgettet for 2007.

På sundhedsområdet er der i 2008 budgetteret med serviceudgifter for 15,0 mia., hvilket er 0,4 mia. kr. mere end i budget 2007. Dette svarer til en realvækst på 2,6 pct.

Til undervisning og kultur er der budgetteret med serviceudgifter for 55,3 mia. kr. i 2008. Dette er en realvækst på 0,7 mia. kr. svarende til 1,3 pct. i forhold til budgettet for 2007.

På transport- og infrastrukturområdet er der budgetteret med udgifter for 7,1 mia. kr. i 2008, hvilket er et fald i forhold til budgettet for 2007 på 0,1 mia. kr. eller 1,0 pct.

Tabel 2.7. Udviklingen i de kommunale serviceudgifter fra budget 2007-2008

Mia. kr. 2008-pl	B 2007	B 2008	Udvikling (mia. kr.)	Udvikling (pct.)
I alt	203,8	206,4	2,6	1,3
Heraf:				
Byudvikling, bolig og miljø	5,4	5,7	0,3	5,6
Transport og infrastruktur	7,2	7,1	-0,1	-1,0
Undervisning og kultur	54,6	55,3	0,7	1,3
Sundhedsområdet ¹⁾	14,6	15,0	0,4	2,6
Sociale opgaver mv.	91,1	91,7	0,6	0,7
Fællesudgifter og administration mv.	30,9	31,6	0,7	2,2

Note: Budget 2007 i 2008-opgaveniveau er korrigeret for meropgaver, ændret skøn for pris- og lønudviklingen, den i budget 2007 indregnede del af børnepuljen, aftrapning af refusionsordning vedr. det tunge sociale område, pension vedr. overenskomstansatte lærere og løft af aktivitetsafhængigt bidrag. Desuden er fordelingen mellem hovedkonti korrigeret for konteringsomlægninger vedr. tjenestemandspensioner.

1) Definitionen af serviceudgifterne på sundhedsområdet er ændret fra og med budget 2008. Derfor er serviceudgifterne for budget 2007 henregnet til den nye opgørelsesmetode og stemmer derfor ikke overens med de serviceudgifter, der blev beskrevet i publikationen fra 2007.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet, indberetning til Velfærdsministeriet samt egne beregninger

I de følgende afsnit opgøres udviklingen i serviceudgifterne på de store kommunale serviceområder.

2.3.1. Sundhed

Kommunerne har for 2007 budgetteret med samlede nettodriftsudgifter på sundhedsområdet på 15,0 mia. kr., hvoraf de 10,0 mia. kr. vedrører den aktivitetsbestemte kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet.

Når der ses bort fra udgifterne til den aktivitetsbestemte medfinansiering af sundhedsvæsenet, udgøres den største udgiftspost af udgifterne til den kommunale tandpleje, som samlet set er på 1,9 mia. kr. i budgettet for 2008.

1,3 mia. kr. af de samlede sundhedsudgifter anvendes til kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning. Dette svarer til en realvækst på området på 267 mio. kr. i forhold til budgettet for 2007. Da kommunerne har konteret et beløb på 98 mio. kr. i budget 2008 og 103 mio. kr. i budget 2007 på en ikke-autoriseret gruppering, skal opdelingen på genoptræning efter udskrivning og ambulans specialiseret genoptræning tages med et vist forbehold. Usikkerheden i konteringen af sundhedsudgifterne skal formodentlig ses i sammenhæng med, at der for størstedelens vedkommende er tale om nye kommunale udgifter fra 2007, hvorfor der fortsat må forventes en vis usikkerhed omkring budgetteringen af disse udgifter.

Kommunerne har endvidere budgetteret med udgifter til sundhedsfremme og forebyggelse på 432 mio. kr. i 2008, hvilket er 21 mio. kr. mere end i budget 2007, og udgifter til den kommunale sundhedstjeneste på 848 mio. kr., hvilket er 5 mio. kr. mere end i 2007. Hertil kommer øvrige sundhedsudgifter på 479 mio. kr. – 71 mio. kr. mere end i 2007, jf. tabel 2.9. herunder.

Tabel 2.8. Udviklingen i de kommunale sundhedsudgifter fra budget 2007-2008

Mio. kr. 2008-pl	Budget 2007	Budget 2008	Udvikling 07-08	Udvikling i pct.
Kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning	1.021	1.288	267	26,2
Heraf				
- kommunal genoptræning efter udskrivning (sundhedsloven)	306	470	164	53,6
- kommunal genoptræning efter udskrivning (serviceloven)	481	533	52	10,8
- ambulans specialiseret genoptræning	130	187	57	43,8
- uplaceret genoptræning	103	97	-6	-5,8
Kommunal tandpleje	1.998	1.972	-26	-1,3
Sundhedsfremme og forebyggelse	411	432	21	5,0
Kommunal sundhedstjeneste	843	848	5	0,6
Øvrige sundhedsudgifter	409	479	71	17,3
Kommunale sundhedsudgifter i alt	4.682	5.019	337	7,2

Note: Budget- og regnskabsystem for kommuner giver ikke mulighed for at opdele kommunernes udgifter til genoptræning efter hhv. sundhedsloven (§ 140) og serviceloven (§ 86). Kommunerne har indberettet hvor stor en andel af udgifterne, der vedrører sundhedsloven. Enkelte kommuner har dog ikke indberettet noget beløb, hvorfor opdelingen skal tages med forbehold. Hertil kommer, at et antal kommuner har indberettet et beløb på i alt 97 mio. kr., som ikke kan henføres til genoptræning efter udskrivning eller ambulans genoptræning. Opdelingen på disse kategorier skal derfor også tages med forbehold. Øvrige sundhedsudgifter dækker over udgifter til hospiceophold, udgifter til køb af private sundhedsydelser samt plejetakst for færdigbehandlede patienter, begravelseshjælp og befordringsgodtgørelse, Udgifterne til den aktivitetsbestemte kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet er ikke medtaget i tabellen.

Kilde: Danmarks Statistik samt indberetning til Velfærdsministeriet

Den kommunale medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen består af et grundbidrag og et aktivitetsafhængigt bidrag.

Grundbidraget fastsættes af regionerne, og kan højst udgøre 1.500 kr. pr. indbygger i 2003 pris- og lønniveau. 2/3 af kommunerne kan dog nedlægge veto imod en beslutning om at forhøje grundbidraget udover den almindelige pris- og lønudvikling. Grundbidraget fastsættes i udgangspunktet til 1.000 kr. pr. indbygger, svarende til 1.133 kr. i 2008-pl. I forbindelse med aftalen om henholdsvis kommunernes og regionernes økonomi for 2008, er således forudsat et kommunalt grundbidrag på 6.186 mio. kr. i 2008-pl.

Det aktivitetsafhængige bidrag afhænger af borgernes anvendelse af sundhedsvæsenet, og vil først og fremmest afspejle antallet af indlæggelser og ambulans behandling på sygehusene, samt antallet af ydelser fra de praktiserende læger. På den måde giver den aktivitetsbestemte medfinansiering kommunerne et incitament

til at gøre en særlig indsats på det forebyggende område. I aftalen om kommunernes økonomi er der forudsat udgifter til aktivitetsbestemt kommunal medfinansiering på 10,1 mia. kr.

Kommunerne har for 2008 budgetteret med et grundbidrag på 6,0 mia. kr. og et aktivitetsbestemt bidrag på 10,0 mia. kr. 4,5 mia. kr. af den aktivitetsbestemte medfinansiering vedrører indlæggelser på det somatiske område (stationær somatik), mens 2,7 mia. kr. vedrører ambulans somatisk behandling. 1,1 mia. kr. vedrører ydelser leveret i praksissektoren, herunder ydelser leveret af praktiserende læger og betaling for medicin, jf. tabel 2.10. herunder.

Tabel 2.9. Udviklingen i den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet fra budget 2007-2008

Mio. kr. 2008-pl	Budget 2007	Budget 2008	Udvikling 07-08	Udvikling i pct.
Kommunalt grundbidrag	6.202	6.021	-181	-2,9
Aktivitetsbestemt medfinansiering	9.716	9.961	246	2,5
Heraf				
- stationær somatik	4.369	4.484	115	2,6
- ambulans somatik	2.017	2.694	677	33,6
- stationær psykiatri	192	205	13	6,7
- ambulans psykiatri	220	281	61	27,9
- praksissektoren (sygesikring)	905	1.110	205	22,7
- genoptræning under indlæggelse	320	335	15	4,7
- uplaceret	1.692	852	-840	-49,7
Kommunal medfinansiering i alt	15.918	15.982	65	0,4

Note: Det bemærkes, at det kommunale grundbidrag registreres under finansiering i Budget- og regnskabssystem for kommuner, mens den aktivitetsbestemte medfinansiering registreres direkte på sundhedsområdet. Under den aktivitetsbestemte medfinansiering har kommunerne konteret en udgift på godt 0,9 mia. kr. på grp. 999, hvormed beløbet ikke kan henføres til et bestemt medfinansieringsområde. Opgørelsen på de øvrige områder skal tages med forbehold herfor.

Kilde: Danmarks Statistik

Det bemærkes, at et beløb på godt 0,9 mia. kr. er konteret på en ikke-autoriseret gruppering, og opdelingen på de øvrige underområder skal dermed tages med forbehold.

2.4. Anlægsudgifter

Kommunerne har for 2007 budgetteret med et nettoanlægsniveau på de skattefinansierede områder på 11,1 mia. kr. Det er 1,5 mia. kr. over niveauet i budget 2007, svarende til en realvækst på 15,7 pct. På området for sociale opgaver og beskæftigelse beløber de budgetterede nettoanlægsudgifter sig til 3,4 mia. kr., hvilket er 0,5 mia. mere end i budgettet for 2007, og svarer til en realvækst på 15,3 pct. Anlægsudgifterne til undervisning og kultur er ligeledes budgetteret til 3,4 mia. kr., hvilket er 0,3 mia. kr. over niveauet i budgettet for 2007, og realvæksten på dette område er på 11,0 pct. Nettoanlægsudgifterne til transport og infrastruktur er på 2,3 mia. kr. i budget 2008, en stigning på 0,4 mia. kr. i forhold til budgettet for 2007, hvilket svarer til en realvækst på

23,7 pct. Til fællesudgifter og administration er der budgetteret med nettoanlægsudgifter på 2,0 mia. kr., en stigning på 0,2 mia. kr. i forhold til 2007, svarende til en realvækst på 11,4 pct., jf. tabel 2.10, herunder.

Tabel 2.10. Udviklingen i de skattefinansierede nettoanlægsudgifter fra budget 2007-2008

Mio. kr. 2008-pl	Budget 2007	Budget 2008	Udvikling 07-08	Udvikling i pct.
Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	-244	-145	99	-40,5
Transport og infrastruktur	1.838	2.274	436	23,7
Undervisning og kultur	3.051	3.387	336	11,0
Sundhedsområdet	132	103	-29	-22,0
Sociale opgaver og beskæftigelse	2.971	3.426	455	15,3
Fællesudgifter og administration	1.833	2.042	209	11,4
I alt	9.581	11.086	1.505	15,7

Kilde: Danmarks Statistik samt indberetning til Velfærdsministeriet

De samlede kommunale bruttoanlægsudgifter er i budgettet for 2008 på 17,0 mia. kr. Det er 2,0 mia. kr. over niveauet i budget 2007 svarende til en realvækst på 14,6 pct. På området for byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger er de samlede bruttoanlægsudgifter på 5,2 mia. kr., hvilket er 0,6 mia. kr. over niveauet i budget 2007, hvilket svarer til en realvækst på 13,1 pct.

Bruttoanlægsudgifterne til sociale opgaver og beskæftigelse er på 3,7 mia. kr. i budget 2008, en stigning på 0,3 mia. kr. i forhold til budget 2007, svarende til en realvækst på 9,5 pct. På området for transport og infrastruktur er bruttoudgifterne til anlæg på 2,4 mia. kr. i budget 2008, 0,5 mia. mere end i budget 2007, svarende til en realvækst på 24,2 pct. Til undervisning og kultur er bruttoanlægsudgifterne på 3,5 mia. kr., en stigning på 0,3 mia. i forhold til budget 2007, svarende til en realvækst på 10,8 pct.

Tabel 2.10. Udviklingen i de skattefinansierede bruttoanlægsudgifter fra budget 2007-2008

Mio. kr. 2008-pl	Budget 2007	Budget 2008	Udvikling 07-08	Udvikling i pct.
Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	4.569	5.168	599	13,1
Transport og infrastruktur	1.901	2.360	459	24,2
Undervisning og kultur	3.157	3.497	340	10,8
Sundhedsområdet	140	109	-30	-21,8
Sociale opgaver og beskæftigelse	3.395	3.717	322	9,5
Fællesudgifter og administration	1.887	2.163	276	14,6
I alt	15.049	17.014	1.965	13,1

Kilde: Danmarks Statistik samt indberetning til Velfærdsministeriet

2.5. Overførselsudgifter

Overførselsudgifterne i budgettet for 2008 er samlet set på 41,7 mia. kr. Det er 2,6 mia. kr. over niveauet i budget 2007, hvilket svarer til en realvækst på 6,6 pct. Fordelingen på de forskellige typer overførselsudgifter fremgår af tabel 2.11 herunder.

Tabel 2.11. De kommunale overførselsudgifter i budget 2007 og 2008

Mio. kr. 2008-pl	B2007	B2008	Forskel (mio. kr.)	Forskel (pct.)
Erhvervsgrunduddannelser	95	124	29	30,7
Daghøjskoler	46	43	-3	-6,4
Introduktionsprogram mv.	-24	78	102	425,2
Introduktionsydelse	83	100	17	20,0
Repatrering	2	2	0	2,8
Personlige tillæg	620	614	-6	-1,0
Førtidspension	14.216	15.546	1.331	9,4
Sygedagpenge	5.397	6.356	958	17,8
Sociale formål	1.203	1.291	89	7,4
Kontanthjælp	5.101	4.646	-455	-8,9
Aktiverede kontanthjælpsmodtagere	2.063	1.825	-238	-11,6
Boligydelse til pensionister	2.145	2.194	49	2,3
Boligsikring	1.354	1.408	54	4,0
Revalidering	2.384	2.260	-124	-5,2
Løntilskud til personer i fleksjob	3.472	3.947	475	13,7
Seniorjob til personer over 55 år	0	34	34	
Beskæftigelsesordninger	951	1.214	261	27,4
Overførsler i alt	39.108	41.681	2.572	6,6

Kilde: Danmarks Statistik

Af tabellen ses det, at det væsentligste bidrag til stigningen i kommunernes overførselsudgifter kommer fra førtidspensionen. Herefter er det sygedagpenge, kontanthjælp og løntilskud til personer i fleksjob, som vejer tungest. Det bemærkes dog, at de samlede overførselsudgifter i budgettet for 2008 ligger 0,3 mia. kr. under skønnet i økonomiaftalen for 2008.

2.6. Brugerfinansierede områder

De brugerfinansierede områder drives efter et "hvile-i-sig-selv" princip, hvilket betyder, at udgifterne til områderne over tid skal finansieres af brugerne, og således ikke belaste kommunerne økonomisk. I praksis foregår dette ved at kommunen finansierer anlægsinvesteringer på områderne, og løbende hjemtager driftsindtægterne fra brugerfinansieringen. I det enkelte år kan kommunerne derfor godt have enten nettoudgifter eller -indtægter på området, uden at det strider imod "hvile-i-sig-selv" princippet.

Kommunerne har samlet set budgetteret med nettoudgifter (drift og anlæg) til de brugerfinansierede områder på 563 mio. kr. i 2008. Dette svarer til en real stigning i nettoudgiften til de brugerfinansierede området på

240 mio. kr. i forhold til budget 2007. Nettoudgiften i 2008 dækker over nettoindtægter fra driften på 2,7 mia. kr. og nettoudgifter til anlæg på 3,3 mia. kr. I budget 2008 var nettoudgiften størst på spildevandsanlægsområdet, mens det i budget 2007 var vandforsyningen, der var den tungeste post med hensyn til nettoudgifterne, jf. tabel 2.12 herunder.

Tabel 2.12. Kommunernes nettodrifts- og anlægsudgifter til de brugerfinansierede områder i budget 2007 og 2008

Mio. kr. 2008-pl	B2007	B2008	Forskel (mio. kr.)
Gasforsyning	29	-4	-34
Elforsyning	21	38	17
Varmeforsyning	56	135	79
Vandforsyning	169	50	-119
Andre forsyningsvirksomheder	0	0	0
Spildevandsanlæg	89	259	170
Affaldshåndtering	-41	84	126
Brugerfinansierede områder i alt	324	563	240

Kilde: Danmarks Statistik samt indberetning til Velfærdsministeriet

Kommunernes deponering af overskudslikviditet og overskud for forsyningsområdet blev forlænget ved lov nr. 225 af 8. april 2008 om ændring af lov om midlertidig binding af kommunernes og amtskommunernes overskudslikviditet og lov om regulering af statstilskuddet til kommunerne i 2007. Som følge heraf skal kommuner, der for 2008 budgetterer med et overskud for forsyningsvirksomhedernes under ét i perioden 1. januar 2008 til 1. januar 2010 deponere et beløb, der svarer til det budgetterede overskud for forsyningsvirksomhederne under ét i 2008.

Deponeringen reguleres pr. 1. april 2009 således, at denne svarer til det realiserede overskud for forsyningsvirksomhederne under ét i 2008.

Det bemærkes i denne forbindelse, at det samlede deponeringsbeløb ikke kan udledes af ovenstående tabel, idet det kun er de kommuner, der budgetterer med en nettoindtægt fra forsyningsvirksomhederne under ét, der er omfattet af deponeringen. 38 kommuner har for 2008 budgetteret med et overskud for forsyningsvirksomhederne under ét og er derfor omfattet af deponeringsordningen. Det samlede deponeringsbeløb for disse 38 kommuner vedr. forsyningsvirksomhed udgør 213 mio. kr.

2.7. Likviditet

De kommunale budgetter indebærer et nettoforbrug af likvide midler på 1,9 mia. kr. Som følge heraf skønnes den likvide beholdning i kommunerne at være 11,7 mia. kr. ved udgangen af 2008. Regionerne budgetterer med et nettoforbrug af likvide midler på 50 mio. kr. Dermed er regionernes samlede likvide beholdninger skønnet til at være -2,5 mia. kr. ved udgangen af 2008, jf. tabel 2.13 herunder.

Tabel 2.13. Budgetteret forskydning i likvide aktiver i 2008

Mio. kr. løbende pl	Kommuner	Regioner
Likvid beholdning 2007	13.528	-2.429
Budgetteret forskydning 2008	-1.875	-50
Skønnet beholdning ultimo 2008	11.654	-2.478

Kilde: Danmarks Statistik

Kommunernes budgetterede likviditetsforbrug svarer i 2008 til 0,76 pct. af de budgetterede nettodriftsudgifter. Til sammenligning havde kommunerne i 2007 budgetteret med et likviditetsforbrug, der svarede til 0,33 pct. af de budgetterede nettodriftsudgifter. Regionerne har i budgettet for 2008 et likviditetsforbrug svarende til 0,06 pct. af nettodriftsudgifterne. I budget 2007 udgjorde likviditetsforbruget 0,02 pct. af nettodriftsudgifterne, jf. tabel 2.14 herunder.

Tabel 2.14. Budgetterede forskydninger i likvide aktiver i pct. af nettodriftsudgifter i 2007 og 2008

Pct.	B 2007	B2007
Kommuner	-0,33	-0,76
Regioner	-0,02	-0,06

Note: Et negativt tal angiver et forbrug af likvide aktiver.

Kilde: Danmarks Statistik

2.8. Låntagning og gæld

Kommunerne har under ét budgetteret med låntagning på 3,9 mia. kr. og afdrag på lån på 4,2 mia. kr. i 2008, svarende til et samlet nettolåneafdrag på 0,3 mia. kr. Det betyder, at den samlede kommunale langfristede gæld er budgetteret til at falde fra 69,0 mia. kr. til 68,7 mia. kr. i løbet af 2008. Regionerne budgetterer med en låntagning på 1,2 mia. kr., og med et afdrag på 0,3 mia. kr. Samlet budgetterer regionerne således med en nettolåntagning på 0,9 mia. kr. Det betyder, at regionernes samlede langfristede gæld er budgetteret til at stige fra 11,3 mia. kr. til 12,2 mia. kr. i løbet af 2008, jf. tabel 2.15 herunder.

Tabel 2.15. Budgetteret låntagning i 2008

Mio. kr. løbende pl	Kommuner	Regioner
Langfristet gæld, 2007	-69.030	-11.319
Budgetteret låntagning 2008	-3.909	-1.153
Budgetteret afdrag på lån 2008	4.204	254
Budgetteret nettolåntagning 2008	295	-900
Skønnet beholdning ultimo 2008	-68.734	-12.219

Note: Et negativt tal angiver nettogæld eller låntagning. Den skønnede status ultimo 2007 skal tages med forbehold for, at opgørelsen ved udgangen af 4. kvartal erfaringsmæssigt afviger fra det endelige regnskab.

Kilde: Danmarks Statistik

Kommunernes budgetterede nettolåneafdrag i 2008 svarer til 0,12 pct. af de budgetterede nettodriftsudgifter i 2008. Til sammenligning havde kommunerne i 2007 budgetteret med nettolåntagning svarende til 0,40 pct. af

de budgetterede nettodriftsudgifter. Regionernes budgetterede nettolåntagning i 2008 svarer til 1,02 pct. af de budgetterede nettodriftsudgifter. I budgettet for 2007 svarede låntagningen til 0,73 pct. af nettodriftsudgifterne, jf. tabel 2.16 herunder.

Tabel 2.16. Budgetteret låntagning i pct. af nettodriftsudgifter i 2007 og 2008		
Pct.	B 2007	B2008
Kommuner	-0,40	0,12
Regioner	-0,73	-1,02
<i>Note: Et negativt tal angiver nettolåntagning.</i>		
<i>Kilde: Danmarks Statistik</i>		

2.9. Renter

Kommunerne har nettorenteudgifter på 593 mio. kr. i budgettet for 2008. I budgettet for 2007 udgør nettorenteudgifterne 762 mio. kr. Regionernes budgetterede nettorenteudgifter udgør 324 mio. kr. i 2008 mod 293 mio. kr. i 2007, jf. tabel 2.17. herunder.

Tabel 2.17. De kommunale nettorenteudgifter i budget 2007 og 2008		
Mio. kr. løbende pl	B 2007	B 2008
Kommuner	762	593
Regioner	293	324
<i>Kilde: Danmarks Statistik</i>		

2.10. Moms

Momsrefusionsordningen for kommuner og regioner indebærer, at staten hver måned refunderer kommunernes og regionernes udgifter til købsmoms mv. i forbindelse med køb af varer og tjenesteydelser. Herved sikres lige konkurrencevilkår mellem det private erhvervsliv og kommunernes og regionernes fremstilling af ydelser til eget brug.

Frem til og med 2006 har refusionsordningen været finansieret ved kommuner og amters bidrag til momspuljen. I forbindelse med kommunalreformen har staten imidlertid overtaget finansieringen af refusionsordningen. Statens udgifter til momsrefusionen finansieres via en permanent regulering i statstilskuddet til kommunerne og regionerne.

Kommunerne har for 2008 budgetteret med udgifter til købsmoms på 8,6 mia. kr. mod 7,9 mia. kr. i budgettet for 2007. Regionerne har i 2008 budgetteret med udgifter til købsmoms på 2,9 mia. kr. mens udgifterne var 3,2 mia. kr. i budgettet for 2007.

3. Regionernes budgetter for 2008

Regionernes økonomi er opdelt i tre adskilte områder:

- 1) Sundhedsområdet
- 2) Udviklingsopgaver
- 3) Drift af institutioner på social og specialundervisningsområdet

Disse tre opgaveområder finansieres i hovedsagen af følgende indtægter:

Sundhedsområdet

Finansiering af regionernes opgaver på sundhedsområdet:

- Et generelt tilskud fra staten (bloktilskud)
- Et grundbidrag fra kommunerne
- Et aktivitetsbestemt tilskud til sundhedsområdet fra staten
- Et aktivitetsbestemt bidrag til sundhedsområdet fra kommunerne

Udviklingsopgaverne

Finansiering af regionernes opgaver på udviklingsområdet:

- Et generelt tilskud fra staten (bloktilskud)
- Et udviklingsbidrag fra kommunerne

Social og specialundervisningsområdet

Finansiering af regionernes drift af institutioner på social og specialundervisningsområdet:

- Takstbetaling fra kommunerne

Opdelingen af regionernes økonomi i tre adskilte dele betyder, at indtægter, der er øremærkede til det ene af disse områder, ikke kan anvendes til finansiering af et af de øvrige områder. Adskillelsen af regionernes økonomi i tre dele indebærer, at alle regionernes indtægter skal henføres til et af de tre regionale aktivitetsområder. I budget- og regnskabsreglerne for regionerne er reglerne for regionernes administration af de likvide aktiver mv. fastsat således, at det sikres, at der ikke overføres midler mellem de tre områder. Mindreforbrug på et område vil kunne overføres til senere anvendelse på det pågældende område.

Det bemærkes, at regionerne i henhold til de gældende budget- og regnskabsregler budgetterer sundhedsområdet efter udgiftsbaserede principper, mens udviklingsområdet og social- og specialundervisningsområdet budgetteres efter omkostningsbaserede principper, jf. afsnit 3.2-3.4 nedenfor.

3.1. Regionernes finansiering i budget 2008

I tabel 3.1 nedenfor er vist en oversigt over regionernes budgetterede indtægter på hvert af de tre regionale områder for 2008.

Tabel 3.1. Oversigt over de budgetterede indtægter i regionerne 2008				
Mio. kr. 2008-pl	B2007	B2008	Udvikling B07-B08	Udvikling i pct.
Sundhedsområdet				
Bloktilskud fra staten	-64.283	-68.915	-4.631	7,20
Grundbidrag fra kommunerne	-6.183	-6.189	-6	0,10
Aktivitetsbestemte bidrag fra kommunerne	-9.777	-10.055	-278	2,85
Aktivitetsbestemte tilskud fra staten	-2.430	-2.420	10	-0,42
Tilskud fra bløderudligningsordningen	0	-8	-8	-
Sundhed i alt	-82.673	-87.587	-4.914	5,94
Social og specialundervisning				
Objektive finansieringsbidrag fra kommunerne	-1.155	-218	937	-81,16
Øvrige udgifter og indtægter	-9	-14	-5	50,01
Social og specialundervisning i alt	-1.164	-232	932	-80,10
Regional udvikling				
Bloktilskud fra staten	-1.548	-1.699	-152	9,81
Kommunale udviklingsbidrag	-613	-613	0	0,03
Regional udvikling i alt	-2.160	-2.312	-152	7,03
Øvrige indtægter				
Fællesformål og administration	-1.249	-1.637	-388	31,07
Renter m.v.	-140	-231	-91	65,01
Balance	-1.245	-1.152	92	-7,41
Øvrige indtægter i alt	-2.634	-3.021	-387	14,69
Budgetterede indtægter i alt	-88.631	-93.151	-4.521	5,10
<i>Note: 1) Omfatter den samlede virkning af hovedkonto 4, 5 og 6, som i denne opgørelse er henregnet til sundhedsområdet. I tabellen indgår dog ikke oplysninger på disse konti fra Region Sjælland.</i>				
<i>Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og Velfærdsministeriet</i>				

Regionerne har samlet set budgetteret med indtægter på sundhedsområdet for 87,6 mia. kr. i 2008. Det er 4,9 mia. kr. mere end i budgettet for 2008. På området for social og specialundervisning budgetteredes med indtægter på 0,2 mia. kr. i 2008, på området for regional udvikling budgetteredes i 2008 med indtægter på 2,3 mia. kr. og af øvrige indtægter budgetteredes i 2008 med 3,0 mia. kr. Samlet set er der indtægter for 93,2 mia. kr. i budgettet for 2008, hvilket er 4,5 mia. over niveauet for budget 2007, jf. tabel 3.1.

3.2. Regionernes udgifter i budget 2008

Nedenstående tabel 3.2 viser regionernes udgifter i budget 2008 fordelt på de tre udgiftsområder.

Tabel 3.2. Oversigt over de budgetterede udgifter i 2008				
Mio.kr. 2008-pl	B2007	B2008	Udvikling 07-08	Udvikling i pct.
Sundhed				
Sygehusvæsen	60.640	64.773	4.133	6,82
Sygesikring m.v.	20.201	20.827	627	3,10
Diverse udgifter og indtægter	467	811	344	73,59
Andel af fælles formål og administration	1.622	1.841	219	13,53
Andel af renter m.v.	214	230	17	7,80
Sundhed i alt	83.143	88.482	5.339	6,42
Social og specialundervisning				
Sociale tilbud og specialundervisning	1.089	817	-272	-24,97
Diverse omkostninger og indtægter	52	-759	-812	-1552,57
Andel af fælles formål og administration	69	127	58	84,04
Andel af renter	82	49	-33	-40,30
Særlige administrative opgaver	5	9	4	73,15
Social og specialundervisning i alt	1.297	242	-1.055	-81,32
Regional udvikling				
Kollektiv trafik	1.000	1.023	23	2,32
Kulturel virksomhed	17	22	5	31,65
Erhvervsudvikling	486	546	60	12,38
Uddannelse	95	126	31	32,25
Miljø	289	394	105	36,45
Diverse omkostninger og indtægter	233	144	-89	-38,02
Andel af fælles formål og administration	39	55	16	41,26
Andel af renter m.v.	6	7	1	9,93
Regional udvikling i alt	2.164	2.317	153	7,06
Øvrige udgifter				
Fællesformål og administration (hkt. 4)	1.304	1.650	346	26,55
Renter m.v. (hkt. 5)	140	250	110	78,18
Balance (hkt. 6)	438	210	-227	-51,95
Øvrige udgifter i alt	1.881	2.110	228	12,14
Budgetterede udgifter i alt	88.485	93.151	4.666	5,27

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og Velfærdsministeriet

3.2.1. Udgifter til sundhedsområdet

I tabel 3.3 nedenfor er vist regionernes samlede budgetterede udgifter til sundhedsområdet for 2007 og 2008. Af de samlede nettodriftsudgifter til sundhedsområdet på 85,7 mia. kr. udgør sygehusudgifterne ca. 72 pct., mens udgifterne til sygesikring udgør ca. 24 pct. Procenterne er svarende til hhv. 62,0 mia.kr og 20,8 mia.kr.

Tabel 3.3. Oversigt over de budgetterede nettoudgifter på sundhedsområdet 2008

Mio. kr. 2008-pl	Nordjyl-land	Midtjyl-land	Syddan-mark	Hoved-staden	Sjælland	I alt
Sygehusvæsen	6.608	12.895	13.429	19.512	9.590	62.034
- heraf						
Sygehus medicin	-34	856	1.059	1.956	449	4.286
Øvrige	6.642	12.039	12.370	17.557	9.140	57.748
Sygesikring m.v.	2.151	4.499	4.517	6.539	3.121	20.827
- heraf						
Almen lægehjælp	806	1.539	1.700	2.125	1.094	7.265
Speciallægehjælp	195	500	422	1.206	371	2.695
Medicin	826	1.657	1.709	2.213	1.171	7.576
Øvrige	323	803	686	995	485	17.535
Andel af fælles formål og administration	134	399	343	598	367	1.841
Andel af renter m.v.	20	84	77	-5	54	230
Øvrige	183	110	92	391	34	811
Nettodriftsudgifter i alt	9.096	17.987	18.458	27.036	13.166	85.743
- heraf medicin	792	2.513	2.768	4.169	1.620	11.862
Anlægsudgifter i alt	202	655	602	877	403	2.739
Nettodrifts- og anlægsudgifter	9.298	18.642	19.060	27.912	13.569	88.482

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og Velfærdsministeriet

3.2.2. Omkostninger til regional udvikling

I tabel 3.4 nedenfor er vist regionernes samlede budgetterede omkostninger til udviklingsområdet for 2008 fordelt på de enkelte områder. Som det fremgår af tabellen, udgør omkostningerne til kollektiv trafik ca. 44 pct. af de samlede omkostninger på udviklingsområdet, mens omkostningerne til erhvervsudvikling udgør ca. 24 pct. og udgifterne til miljø udgør 17 pct.

Tabel 3.4. Oversigt over de budgetterede omkostninger på udviklingsområdet i 2008

Mio. kr. 2008-pl	Nordjyl-land	Midtjyl-land	Syddan-mark	Hoved-staden	Sjælland	I alt
Kollektiv trafik	102	206	131	374	210	1.023
Kulturel virksomhed	0	10	7	5	0	22
Erhvervsudvikling	79	162	102	109	93	546
Uddannelse	21	24	21	33	26	126
Miljø	37	69	74	145	70	394
Diverse	5	13	65	33	28	144
Andel af fælles formål og administration	5	6	18	16	10	55
Andel af renter m.v.	0	0	0	7	0	7
Regional udvikling i alt	249	491	419	722	436	2.317

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og Velfærdsministeriet

3.2.3. Omkostninger til sociale tilbud og specialundervisning mv.

Nedenstående tabel 3.5 viser regionernes samlede budgetterede omkostninger til sociale tilbud og specialundervisning for 2008. Som det er fremgået ovenfor, er dette område fuldt ud takstfinansieret, således af kommunerne betaler takster for benyttelse af de regionale tilbud.

Tabel 3.5. Oversigt over de budgetterede omkostninger til sociale tilbud og specialundervisning mv. i 2008

Mio. kr. 2008-pl	Nordjyl-land	Midtjyl-land	Syddan-mark	Hoved-staden	Sjælland	I alt
Sociale tilbud og specialundervisning	13	72	-19	637	114	817
Diverse omkostninger og indtægter	0	-86	20	-703	9	-759
Andel af fælles formål og administration	1	53	36	22	15	127
Andel af renter m.v.	0	27	0	21	0	49
Særlige administrative opgaver	0	0	5	0	4	9
Social og specialundervisning i alt	14	66	43	-22	142	242

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og Velfærdsministeriet

Bilag

Bilagsoversigt

Bilag 1: Gennemsnitlig kommunale udskrivningsprocent 1991-2008	36
Bilag 2: Gennemsnitlige kirkeskatteprocent 1991-2008.....	37
Bilag 3: Gennemsnitlig kommunal grundskyldspromille 1991-2008.....	38
Bilag 4: Udskrivningsgrundlag 1991-2008	39
Bilag 5: Afgiftspligtige grundværdier 1991-2008.....	40
Bilag 6: Likviditet ultimo året i pct. af bruttodrifts- og anlægsudgifterne (inkl. moms) 1998-2007	41
Bilag 7: Kvartaloversigt over kommunernes likvide beholdning 2002-2007	42
Bilag 8: Langfristet gæld ultimo året i pct. af udskrivningsgrundlaget 1998-2007....	43
Bilag 9: Kvartaloversigt over kommunernes langfristede gæld 2002-07	44
Bilag 10: Den kommunale pris- og lønudvikling 1999-2008.....	45
Bilag 11: Oversigt over regnskab 2006.....	46
Bilag 12: Oversigt over budget 2006.....	47
Bilag 13: Oversigt over kommunernes budget 2007	48
Bilag 14: Oversigt over regionernes budget 2007.....	49
Bilag 15: Oversigt over kommunernes budget 2008	50
Bilag 16: Oversigt over regionernes budget 2008.....	51
Bilag 17: Kommunernes finansieringsstruktur i budget 2008 (brutto i 1.000 kr).....	52
Bilag 18: Oversigt over den kommunale skatteudskrivning i budget 2008	56
Bilag 19: Oversigt over udskrivningen af kirkeskat i budget 2008.....	60
Bilag 20: Kommunernes udgiftsstruktur på drifts- og anlægsområdet i budget 2008 (brutto i 1.000 kr.).....	63
Bilag 21: Aftale om kommunernes økonomi for 2008.....	67
Bilag 22: Aftale om regionernes økonomi for 2008	86

Bilag 1: Gennemsnitlig kommunale udskrivningsprocent 1991-2008

Pct.	Amter	Primær-kommuner	Kbh	Frb	Sundhedsbidrag	Hele landet
1991	9,51	19,40	30,80	27,90	-	29,07
1992	9,62	19,59	30,80	27,90	-	29,33
1993	9,73	19,64	30,80	27,90	-	29,47
1994	9,78	19,66	30,80	27,90	-	29,54
1995	10,01	19,83	30,80	27,90	-	29,88
1996	10,54	19,88	30,80	27,90	-	30,40
1997	10,92	20,22	31,70	29,60	-	31,16
1998	11,35	20,38	31,70	29,60	-	31,69
1999	11,46	20,47	31,70	29,60	-	31,85
2000	11,55	20,57	31,70	30,80	-	32,04
2001	11,84	20,71	32,30	30,80	-	32,48
2002	11,88	20,74	32,30	30,80	-	32,55
2003	11,91	20,75	32,20	31,20	-	32,58
2004	11,91	20,76	32,10	31,20	-	32,58
2005	11,91	20,78	32,10	31,20	-	32,59
2006	11,91	20,78	32,10	31,20	-	32,60
2007	-	24,58	-	-	8,00	32,58
2008	-	24,81	-	-	8,00	32,81

Noter: Inkl. fordeling af Bornholms Regionskommune fra 2003 til 2006. Den gennemsnitlige udskrivningsprocent dannes ved en sammenvejning af de enkelte kommuners udskrivningsprocent med disses udskrivningsgrundlag, og opgøres eksklusiv kirkeskat. Pga. skattereform og bruttoficering har de enkelte kommuners udskrivningsgrundlag ændret sig på forskellig vis fra 1993 til 1994. Stigningen i den gennemsnitlige udskrivningsprocent skyldes alene denne ændrede vægtning og er således af teknisk karakter. Stigningen i udskrivningsprocent for hele landet fra budget 2005-2006 er af teknisk karakter og skyldes den anvendte sammenvejningsmetode, hvor der kan forekomme variationer i ændringen i den samlede primær- og amtskommunale udskrivningsprocent fra år til år, selvom de enkelte kommunale enheder holder uændrede udskrivningsprocenter. Ved at medtage sundhedsbidraget som indførtes fra og med budget 2007 kan den gennemsnitlige udskrivningsprocent for de nye kommuner sammenlignes med tallene fra årene før kommunalreformen.

Kilde: Danmarks Statistik og Velfærdsministeriet

Bilag 2: Gennemsnitlig kirkeskatteprocent 1991-2008

Pct.	Hele landet
1992	0,82
1993	0,82
1994	0,80
1995	0,80
1996	0,81
1997	0,80
1998	0,81
1999	0,83
2000	0,85
2001	0,85
2002	0,86
2003	0,86
2004	0,86
2005	0,87
2006	0,87
2007	0,89
2008	0,88

Kilde: Danmarks Statistik og Velfærdsministeriet

Bilag 3: Gennemsnitlig kommunal grundskyldspromille 1991-2008

Promille	Amter	Primærkommuner	Kbh	Frb	Hele landet
1990	10,00	10,42	35,79	28,00	21,8
1991	10,00	10,85	35,17	28,00	22,06
1992	10,00	11,39	34,36	28,00	22,48
1993	10,00	11,33	34,00	28,00	22,58
1994	10,00	11,29	34,00	28,00	22,55
1995	10,00	11,78	34,00	28,00	22,97
1996	10,00	11,8	34,00	28,00	22,96
1997	10,00	12,06	34,00	27,00	23,15
1998	10,00	12,26	38,00	27,00	23,73
1999	10,00	13,13	36,00	27,00	24,29
2000	10,00	13,28	34,00	27,00	24,25
2001	10,00	13,39	34,00	27,00	24,33
2002	10,00	13,26	34,00	27,00	24,27
2003	10,00	13,38	34,00	27,00	24,4
2004	10,00	13,49	34,00	27,00	24,48
2005	10,00	13,59	34,00	27,00	24,58
2006	10,00	13,57	34,00	27,00	24,57
2007	-	24,74	-	-	24,74
2008	-	25,53	-	-	25,53

Note: Inkl. fordeling af Bornholms Regionskommune. Ændringer i ejendomsskattelovgivningen har i perioden påvirket fastsættelsen af grundskyldspromillen. Før kommunalreformen skulle amterne opkræve 10 promille i grundskyld, og kommunerne kunne selv fastsætte den ønskede promille mellem 6 og 24 promille. Fra og med budget 2007 fastsætter kommunerne grundskyldspromillen mellem 16 og 34 promille.

Kilde: Danmarks Statistik og Velfærdsministeriet

Bilag 4: Udskrivningsgrundlag 1991-2008

Mio. kr	Amter	Primær-kommuner	Kbh	Frb	Hele landet
1991	343.696	348.289	36.951	8.929	394.169
1992	359.504	363.273	37.718	9.217	410.208
1993	364.835	369.369	38.251	9.530	417.150
1994	404.059	406.943	43.701	10.510	461.154
1995	422.991	426.422	45.469	10.957	482.847
1996	437.543	439.077	46.944	11.388	497.409
1997	453.732	455.468	48.694	11.718	515.880
1998	471.466	473.547	51.284	12.278	537.110
1999	492.843	494.983	54.264	13.077	562.324
2000	502.934	505.138	56.803	13.584	575.526
2001	519.376	522.228	59.137	13.968	595.332
2002	538.441	547.519	60.564	14.449	622.532
2003	555.656	572.907	63.994	15.298	652.199
2004	574.732	579.515	65.458	15.468	660.441
2005	592.012	598.680	67.421	15.706	681.807
2006	602.008	607.234	68.201	15.772	691.207
2007	-	720.363	-	-	720.363
2008	-	746.085	-	-	746.085

Note: Det angivne udskrivningsgrundlag for hele landet er det primærkommunale udskrivningsgrundlag. Udskrivningsgrundlaget er ekskl. udskrivningsgrundlaget vedr. ligningsændringer. Fra og med budget 2007 eksisterer kun det primærkommunale udskrivningsgrundlag. Udskrivningsgrundlaget til og med 1996 er opgjort eksklusiv særlig indkomstskat. Inkl. fordeling af Bornholms Regionskommune.

Kilde: Danmarks Statistik og Velfærdsministeriet

Bilag 5: Afgiftspligtige grundværdier 1991-2008

Mio. kr	Amer	Primær-kommuner	Kbh	Frb	Hele landet
1991	270.089	277.470	23.800	3.839	305.109
1992	273.130	278.533	23.700	3.830	306.063
1993	328.130	328.251	33.300	5.411	366.962
1994	327.337	328.736	33.529	5.547	367.813
1995	321.052	322.125	32.353	5.286	359.764
1996	322.454	329.545	32.353	5.314	367.211
1997	352.707	352.866	33.235	6.133	392.235
1998	359.737	358.385	35.684	6.270	400.339
1999	399.239	395.331	37.472	6.560	439.363
2000	429.190	429.751	40.735	7.000	477.486
2001	434.707	460.375	42.206	6.983	509.564
2002	495.937	493.675	47.059	7.463	548.196
2003	536.454	536.721	54.811	8.685	600.217
2004	532.250	533.849	53.202	8.425	595.476
2005	552.133	553.973	55.964	8.940	618.876
2006	567.205	576.125	59.053	9.500	644.678
2007	-	678.288	-	-	678.288
2008	-	719.133	-	-	719.133

Note: Med virkning fra 2003 blev indført en stigningsbegrænsning på de afgiftspligtige grundværdier. Virkningerne heraf kan først aflæses i de afgiftspligtige grundværdier for 2004. Sammenligning mellem 2003 og 2004 skal derfor tages med forbehold. Inkl. fordeling af Bornholms Regionskommune.

Kilde: Danmarks Statistik og Velfærdsministeriet

Bilag 6: Likviditet ultimo året i pct. af bruttodrifts- og anlægsudgifterne (inkl. moms) 1998-2007

Mio. kr.		Amter	Primær-kommuner	Kbh. og Frb.	Hele landet
	Likviditet ultimo	4.708	7.246	1.259	13.213
1998	Bruttoudgifter	84.838	196.585	41.351	322.774
	l pct.	5,55	3,69	3,04	4,09
	Likviditet ultimo	4.477	8.484	1.829	14.789
1999	Bruttoudgifter	89.062	206.777	42.617	338.456
	l pct.	5,03	4,10	4,29	4,37
	Likviditet ultimo	4.654	8.670	1.848	15.171
2000	Bruttoudgifter	94.229	217.512	44.114	355.855
	l pct.	4,94	3,99	4,19	4,26
	Likviditet ultimo	4.185	7.444	2.492	14.121
2001	Bruttoudgifter	102.402	235.280	47.587	385.268
	l pct.	4,09	3,16	5,24	3,67
	Likviditet ultimo	3.580	9.062	2.776	15.417
2002	Bruttoudgifter	104.660	247.799	48.649	401.108
	l pct.	3,42	3,66	5,71	3,84
	Likviditet ultimo	4.587	11.254	2.986	18.827
2003	Bruttoudgifter	109.785	259.122	50.230	419.137
	l pct.	4,18	4,34	5,94	4,49
	Likviditet ultimo	5.039	13.975	3.487	22.501
2004	Bruttoudgifter	116.354	267.417	52.556	436.327
	l pct.	4,33	5,23	6,64	5,16
	Likviditet ultimo	3.286	12.042	1.732	17.060
2005	Bruttoudgifter	122.802	276.702	48.997	448.500
	l pct.	2,68	4,35	3,53	3,80
	Likviditet ultimo	4.922	13.975	3.435	22.331
2006	Bruttoudgifter	132.410	294.292	42.539	469.242
	l pct.	3,72	4,75	8,07	4,76
		Regioner	Kommuner	-	Hele landet
	Likviditet ultimo	4.624	18.657		23.281
2007	Bruttoudgifter	101.587	363.217		464.804
	l pct.	4,55	5,14		5,01

Note: For årene før kommunalreformen: HUR er fordelt på amter og Kbh.+Frb. med hhv. 69 pct. og 31 pct. Bornholms Regionskommune er fordelt med 60 pct. til kommunerne og 40 pct. til amterne.

Kilde: Danmarks Statistik

Bilag 7: Kvartaloversigt over kommunernes likvide beholdning 2002-2007

Mio. kr.	Amter	Primærkommuner	Kbh. og Frb.	Hele landet
1. kvartal 2002	1.069	14.049	3.331	18.450
2. kvartal 2002	596	9.611	1.692	11.899
3. kvartal 2002	4	11.677	2.439	14.120
4. kvartal 2002	3.016	8.512	2.784	14.312
Ultimo 2002	3.579	9.062	2.776	15.417
1. kvartal 2003	2.389	15.263	2.906	20.558
2. kvartal 2003	3.907	10.341	3.719	17.968
3. kvartal 2003	3.737	14.803	5.042	23.583
4. kvartal 2003	4.693	11.019	2.993	18.705
Ultimo 2003	4.587	11.254	2.986	18.827
1. kvartal 2004	4.108	17.589	6.223	27.920
2. kvartal 2004	4.585	13.542	5.575	23.701
3. kvartal 2004	4.682	15.834	4.922	25.438
4. kvartal 2004	4.993	13.498	3.648	22.139
Ultimo 2004	5.039	13.986	3.487	22.665
1. kvartal 2005	4.911	20.081	4.934	29.910
2. kvartal 2005	5.403	16.416	3.577	25.380
3. kvartal 2005	4.415	17.325	4.200	25.924
4. kvartal 2005	3.680	12.807	2.890	19.360
Ultimo 2005	3.367	12.042	1.769	17.178
1. kvartal 2006	2.584	13.298	1.198	17.080
2. kvartal 2006	1.089	8.859	1.757	11.705
3. kvartal 2006	-739	13.027	2.264	14.552
4. kvartal 2006	-1.789	8.437	4.875	11.523
Ultimo 2006	-1.084	9.433	3.113	11.462
Mio. kr.	Regioner	Kommuner	-	Hele landet
Primo 2007	-1.223	13.528		12.305
1. kvartal 2007	3.341	20.074		23.415
2. kvartal 2007	-1.481	23.794		22.314
3. kvartal 2007	911	23.855		24.766
4. kvartal 2007	5.468	20.033		25.501
Ultimo 2007	4.624	18.657		23.281

Noter: HURs likviditet tillægges amterne og Kbh.+Frb. med hhv. 69 og 31 pct. Bornholms Regionskommunes likviditet er fra 1. kvartal 2003 opdelt som hhv. 60 pct. kommunal og 40 pct. amtslig.

Kilde: Danmarks Statistik

Bilag 8: Langfristet gæld ultimo året i pct. af udskrivningsgrundlaget 1998-2007

Mio. kr.		Amter	Primærkommuner	Kbh. og Frb.	Hele landet
	Langfristet gæld	-7.673	-32.322	-13.544	-53.539
1998	Udskrivningsgrl.	471.466	473.547	63.563	537.110
	l pct.	1,63	6,83	21,31	9,97
	Langfristet gæld	-7.116	-32.883	-13.890	-53.889
1999	Udskrivningsgrl.	492.843	494.983	67.341	562.324
	l pct.	1,44	6,64	20,63	9,58
	Langfristet gæld	-7.615	-32.915	-13.148	-53.678
2000	Udskrivningsgrl.	502.934	505.138	70.388	575.526
	l pct.	1,51	6,52	18,68	9,33
	Langfristet gæld	-7.980	-36.033	-11.939	-55.951
2001	Udskrivningsgrl.	519.376	522.228	73.104	595.332
	l pct.	1,54	6,90	16,33	9,40
	Langfristet gæld	-8.760	-40.196	-11.011	-59.966
2002	Udskrivningsgrl.	538.441	547.519	75.013	622.532
	l pct.	1,63	7,34	14,68	9,63
	Langfristet gæld	-9.301	-43.285	-9.393	-61.979
2003	Udskrivningsgrl.	555.656	572.907	79.292	652.199
	l pct.	1,67	7,56	11,85	9,50
	Langfristet gæld	-11.816	-53.001	-8.870	-73.686
2004	Udskrivningsgrl.	574.732	579.515	80.926	660.441
	l pct.	2,06	9,15	10,96	11,16
	Langfristet gæld	-13.716	-57.990	-4.533	-76.238
2005	Udskrivningsgrl.	592.012	598.680	83.127	681.807
	l pct.	2,32	9,69	5,45	11,18
	Langfristet gæld	-16.350	-60.793	-4.223	-81.366
2006	Udskrivningsgrl.	602.008	607.234	15.772	623.005
	l pct.	2,72	10,01	26,78	13,06
	Langfristet gæld		-73.809		
2007	Udskrivningsgrl.		746.085		
	l pct.		9,89		

Note: For årene før kommunalreformen: HUR er fordelt på amter og Kbh.+Frb. med hhv. 69 pct. og 31 pct. Bornholms Regionskommune er fordelt med 60 pct. til kommunerne og 40 pct. til amterne.

Kilde: Danmarks Statistik

Bilag 9: Kvartaloversigt over kommunernes langfristede gæld 2002-07

Mio. kr.	Amter	Primærkommuner	Kbh. og Frb.	Hele landet
1. kvartal 2002	8.971	37.156	11.134	57.261
2. kvartal 2002	9.191	37.360	10.441	56.992
3. kvartal 2002	9.159	38.132	10.413	57.704
4. kvartal 2002	8.769	39.421	10.650	58.840
Ultimo 2002	8.760	40.196	11.011	59.966
1. kvartal 2003	9.045	41.579	10.001	60.625
2. kvartal 2003	9.131	41.830	9.928	60.888
3. kvartal 2003	9.025	42.418	10.254	61.698
4. kvartal 2003	9.193	43.301	9.620	62.115
Ultimo 2003	9.301	43.285	9.393	61.979
1. kvartal 2004	9.534	44.578	5.739	59.850
2. kvartal 2004	10.457	44.969	5.633	61.059
3. kvartal 2004	10.784	45.134	5.778	61.696
4. kvartal 2004	11.159	46.677	5.213	63.049
Ultimo 2004	11.790	53.001	8.858	73.649
1. kvartal 2005	12.023	54.293	5.204	71.520
2. kvartal 2005	12.946	54.684	5.098	72.728
3. kvartal 2005	13.273	54.849	5.243	73.365
4. kvartal 2005	13.648	56.392	4.678	74.719
Ultimo 2005	13.609	57.990	4.485	76.083
1. kvartal 2006	13.636	58.749	4.492	76.877
2. kvartal 2006	14.389	58.907	4.439	77.736
3. kvartal 2006	14.903	58.834	4.411	78.149
4. kvartal 2006	15.316	60.090	4.264	79.670
Ultimo 2006	14.834	54.286	4.146	73.266
Mio. kr.	Regioner	Kommuner	-	Hele landet
Primo 2007	9.357	69.036		78.386
1. kvartal 2007	7.680	68.640		76.321
2. kvartal 2007	7.538	69.301		76.839
3. kvartal 2007	9.260	68.813		78.073
4. kvartal 2007	13.877	73.145		87.022
Ultimo 2007	15.545	73.809		89.353

Note: Gæld til selvejende institutioner med overenskomst medtaget. Den langfristede gæld i Bornholms Regionskommune er fra og med 1. kvartal 2003 til og med ultimo 2006 fordelt med hhv. 40 pct. og 60 pct. på amts- og primærkommuner. I forbindelse med kommunalreformen ophørte Københavns og Frederiksberg Kommunes særstatus pr. 1. januar 2007.

Kilde: Danmarks Statistik og Velfærdsministeriet

Bilag 10: Den kommunale pris- og lønudvikling 1999-2008

Pct.		Amter	Primær-kommuner	Kbh. og Frb.	Hele landet
1999-2000	Pris	3,1	3,5	3,3	3,4
	Løn	3,0	3,0	3,0	3,0
	Pris og løn	2,8	3,2	3,0	3,1
2000-2001	Pris	2,5	3,2	2,9	3,0
	Løn	3,8	3,8	3,8	3,8
	Pris og løn	3,0	3,5	3,3	3,3
2001-2002	Pris	2,8	3,0	3,0	3,0
	Løn	2,4	2,3	2,4	2,4
	Pris og løn	2,4	2,6	2,6	2,5
2002-2003	Pris	1,8	2,8	2,3	2,5
	Løn	3,8	3,9	3,8	3,9
	Pris og løn	2,4	3,5	3,1	3,1
2003-2004	Pris	1,3	2,2	1,6	1,9
	Løn	3,9	4,0	3,8	3,6
	Pris og løn	2,5	3,3	2,9	3,0
2004-2005	Pris	1,8	2,6	2,0	2,3
	Løn	2,7	2,7	2,6	2,7
	Pris og løn	2,1	2,6	2,3	2,4
2005-2006	Pris	2,5	3,5	2,8	3,1
	Løn	4,0	4,0	4,0	4,0
	Pris og løn	2,9	3,6	3,3	3,4
2006-2007 ²⁾	Pris	2,3	1,7		2,0
	Løn	3,3	3,3		3,3
	Pris og løn	2,3	2,9		2,6
Pct.		Regioner	Kommuner	-	Hele landet
2007-2008 ¹⁾	Pris	2,6	3,3		3,2
	Løn	3,3	3,3		3,3
	Pris og løn	3,1	3,3		3,2

Opgørelser af Velfærdsministeriet. Opgjort i overensstemmelse med metoden skitseret af "Arbejdsgruppen vedr. kommunale pris- og lønudvikling".

1) Finansministeriets skøn

2) Fra 2006-2007 udregnes der ikke noget specifikt skøn for Københavns og Frederiksberg kommuner

Bilag 11: Oversigt over regnskab 2006

Mio. kr. 06-pl	Amter	Kommuner	Kbh	Frb	Hele landet
Driftsudgifter	122.501	265.310	39.915	6.712	434.439
Anlægsudgifter	5.973	19.700	1.392	279	27.344
Bruttoudgifter	128.474	285.011	41.307	6.992	461.783
Driftsindtægter	-28.440	-56.827	-5.279	-971	-91.517
Anlægsindtægter	-602	-10.526	-507	-87	-11.722
Refusioner	-491	-32.472	-3.854	-543	-37.360
Nettoudgifter. ex. moms	98.941	185.185	31.668	5.391	321.185
Moms drift	4.001	6.683	996	174	11.855
Moms anlæg	882	2.599	236	37	3.753
Nettoudgifter incl. moms	103.823	194.467	32.900	5.602	336.793
Renteudgifter	649	2.515	196	60	3.420
Renteindtægter	-382	-1.864	-3.266	-751	-6.263
Nettorenteudgifter	268	651	-3.070	-691	-2.842
Skatter					
Forskudsbeløb	-72.238	-126.701	-21.978	-4.944	-225.861
Afregning vedrørende 2003	9	1.693	301	0	2.003
Kom. andel af indr. indkomstskatteestancer	-113	-311	-117	-14	-555
Afregning vedrørende indkomstskatteestancer	103	309	129	16	558
Afregning vedrørende tidligere år	-25	41	-32	2	-14
Forskelsbeløb af pensions ordning	0	-2.120	-150	-54	-2.324
Selskabsskat	0	-3.567	-1.048	-61	-4.676
Grundskyld	-5.030	-7.632	-1.974	-256	-14.892
Ejendomsværdiskatter	-3.086	-6.666	-601	-190	-10.544
Andre ejendomsskatter	-150	-1.946	-1.246	-101	-3.443
Øvrige skatter/afgifter	-107	-552	-138	-36	-833
Afregning skrå skatteloft	134	112	0	0	246
Skatter i alt	-80.502	-147.339	-26.855	-5.638	-260.335
Generelle tilskud	-14.910	-42.963	-6.561	-196	-64.629
Finansieringsunderskud (- = overskud)	8.678	4.816	-3.586	-922	8.986
Finansieret ved:					
Afdrag på lån	1.839	3.860	230	61	5.990
Optagne lån	-4.376	-6.883	-43	-14	-11.317
Finansforskydninger	-1.609	514	694	378	-23
Likviditetsforøgelse (- = forbrug)	-4.533	-2.307	2.705	498	-3.637

Note: Bornholms Regionskommune er fordelt på kommuner og amter i henhold til aftale mellem KL og Amtsrådsforeningen herom. HUR er fordelt forholdsmæssigt på amter samt København og Frederiksberg Kommune. I finansforskydningerne indgår bidraget til HUR samt differencen mellem bidraget til momsudligningsordningen og moms-udgifterne. Likviditetsforøgelsen er beregnet som summen af finansieringsunderskud, afdrag på lån, optagne lån og finansforskydninger. Såfremt regnskaberne for de kommunale parter ikke balancerer, vil dette give sig udslag i en større eller mindre likviditetsforøgelse.

Kilde: Danmarks Statistik og Velfærdsministeriet

Bilag 12: Oversigt over budget 2006

Mio. kr. 06-pl	Amter	Primær-kommuner	Kbh	Frb	Hele landet
Driftsudgifter	113.120	259.348	39.452	6.737	418.657
Anlægsudgifter	4.687	15.597	1.271	444	21.999
Bruttoudgifter	117.806	274.945	40.723	7.182	440.656
Driftsindtægter	-23.657	-49.671	-4.430	-980	-78.737
Anlægsindtægter	-501	-5.070	-357	-42	-5.970
Refusioner	-495	-33.598	-4.304	-589	-38.987
Nettoudgifter. ex. moms	93.153	186.607	31.632	5.570	316.962
Moms drift	3.527	6.369	1.553	132	11.581
Moms anlæg	980	2.426	3	102	3.510
Nettoudgifter incl. moms	97.661	195.402	33.187	5.804	332.053
Renteudgifter	406	1.829	103	53	2.391
Renteindtægter	-325	-1.463	-101	-25	-1.914
Nettorenteudgifter	82	365	2	28	477
Skatter					
Forskudsbetøb	-71.985	-126.913	-21.978	-4.941	-225.817
Afregning vedrørende 2003	-7	1.630	310	-3	1.930
Kom. andel af indr. indkomstskatterestancer	0	-2.327	-150	-54	-2.531
Afregning vedrørende indkomstskatterestancer	-49	-310	-117	-14	-489
Afregning vedrørende tidligere år	50	320	129	16	515
Forskelsbetøb af pensions ordning	-75	243	-29	3	142
Selskabsskat	0	-3.579	-1.048	-61	-4.688
Grundskyld	-5.116	-7.790	-2.008	-257	-15.170
Ejendomsværdiskatter	-3.366	-6.674	-600	-190	-10.829
Andre ejendomsskatter	-167	-1.967	-1.322	-98	-3.553
Øvrige skatter/afgifter	-57	-168	-97	-23	-345
Afregning skrå skatteloft	141	111	0	0	252
Skatter i alt	-80.631	-147.422	-26.909	-5.621	-260.583
Generelle tilskud	-15.027	-42.800	-6.548	-191	-64.566
Finansieringsunderskud (=overskud)	2.085	5.544	-267	19	7.381
Finansieret ved:					
Afdrag på lån	435	3.273	147	54	3.908
Optagne lån	-2.305	-4.646	-59	-136	-7.147
Finansforskydninger	404	-785	16	52	-313
Likviditetsforøgelse (=forbrug)	-666	-3.336	164	11	-3.827

Note: Bornholms Regionskommune er fordelt på kommuner og amter i henhold til aftale mellem KL og Amtsrådsforeningen herom. HUR er fordelt forholdsmæssigt på amter samt København og Frederiksberg Kommune. I finansforskydningerne indgår bidraget til HUR samt differencen mellem bidraget til momsudligningsordningen og moms-udgifterne. Likviditetsforøgelsen er beregnet som summen af finansieringsunderskud, afdrag på lån, optagne lån og finansforskydninger. Såfremt regnskaberne for de kommunale parter ikke balancerer, vil dette give sig udslag i en større eller mindre likviditetsforøgelse.

Kilde: Danmarks Statistik og Velfærdsministeriet

Bilag 13: Oversigt over kommunernes budget 2007

1000 kr. 07-pl	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A. Driftsvirksomhed (inkl. refusion)			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	7.902.376	-2.522.755	5.379.621
heraf refusion		-35.119	-35.119
1. Forsyningsvirksomheder m.v.	15.875.892	-18.697.254	-2.821.362
2. Transport og infrastruktur	10.326.072	-3.300.133	7.025.939
heraf refusion		0	0
3. Undervisning og kultur	59.658.078	-6.286.584	53.371.494
heraf refusion		-144.034	-144.034
4. Sundhedsområdet	14.054.626	-117.069	13.937.557
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	193.875.175	-67.235.347	126.639.828
heraf refusion		-40.838.942	-40.838.942
6. Fællesudgifter og administration	31.112.668	-2.607.152	28.505.516
heraf refusion		-21	-21
Driftsvirksomhed i alt	332.804.887	-100.766.294	232.038.593
heraf refusion		-41.018.116	-41.018.116
B. Anlægsvirksomhed	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	4.423.417	-4.659.450	-236.033
1. Forsyningsvirksomheder m.v.	3.449.991	-315.175	3.134.816
2. Transport og infrastruktur	1.839.975	-60.546	1.779.429
3. Undervisning og kultur	3.055.906	-102.163	2.953.743
4. Sundhedsområdet	135.156	-7.800	127.356
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	3.286.623	-410.084	2.876.539
6. Fællesudgifter og administration	1.826.709	-52.362	1.774.347
Anlægsvirksomhed i alt	18.017.777	-5.607.580	12.410.197
C. Renter (7.22.05 - 7.58.78)	2.121.938	-1.360.231	761.707
D. Finansforskydninger			
Forøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	119.108		119.108
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	17.968.269	-17.959.982	8.287
Finansforskydninger i alt	18.087.377	-17.959.982	127.395
E. Afdrag på lån (8.55.63 - 8.55.79)	3.738.640		3.738.640
Sum (A+B+C+D+E)	374.770.619	-125.694.087	249.076.532
Finansiering:			
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)		-894.435	-894.435
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)		-4.676.782	-4.676.782
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	13.215.777	-55.451.979	-42.236.202
Kontant kompensation vedr. deling af amternes aktiver og passiver (7.67.88)	0	0	0
Refusion af købsmoms (7.65.87)	485.631	-419.526	66.105
Skatter (7.68.90-7.68.96)	586.246	-201.921.083	-201.334.837
Finansiering i alt	14.287.654	-263.363.805	-249.076.151
Balance	389.058.273	-389.057.892	381

Kilde: Danmarks Statistik

Bilag 14: Oversigt over regionernes budget 2007

1000 kr. 07-pl		Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A.	Driftsvirksomhed	93.552.221	-12.560.927	80.991.294
B.	Anlægsvirksomhed	2.983.020	-214.335	2.768.685
C.	Fælles formål og administration (Hkt. 4)	1.264.583	-1.211.636	52.947
D.	Renter (Hkt. 5)	135.900	-135.900	0
E.	Finansforskydninger			0
	Forøgelse af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	70.223		70.223
	Afdrag på lån og leasingforpligtigelser (6.55.63-6.55.79)	294.870		294.870
	Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)	56.785	-95.414	-38.629
	Finansforskydninger i alt	421.878	-95.414	326.464
	SUM (A+B+C+D+E)	98.357.602	-14.218.212	84.139.390
F.	Finansiering			0
	Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)		-85.893	-85.893
	Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)		-889.847	-889.847
	Bloktilskud fra staten (1.90.90 og 3.90.90)		-63.851.291	-63.851.291
	Grund- og udviklingsbidrag fra kommunerne (1.90.91 og 3.90.91)		-6.590.992	-6.590.992
	Aktivitetsbestemte bidrag fra staten (1.90.93)		-2.357.000	-2.357.000
	Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)		-9.483.000	-9.483.000
	Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)		-1.119.807	-1.119.807
	Finansiering i alt	0	-84.473.244	-84.473.244
	Balance	98.357.602	-98.691.456	-333.854

Kilde: Danmarks Statistik

Bilag 15: Oversigt over kommunernes budget 2008

1000 kr. 08-pl	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A. Driftsvirksomhed (inkl. refusion)			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	8.278.986	-2.611.935	5.667.051
heraf refusion		-4.268	-4.268
1. Forsyningsvirksomheder m.v.	15.984.437	-18.721.655	-2.737.218
2. Transport og infrastruktur	10.039.079	-2.947.079	7.092.000
heraf refusion		0	0
3. Undervisning og kultur	62.690.667	-7.193.848	55.496.819
heraf refusion		-149.730	-149.730
4. Sundhedsområdet	15.127.239	-152.589	14.974.650
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	203.459.828	-70.236.214	133.223.614
heraf refusion		-42.270.666	-42.270.666
6. Fællesudgifter og administration	34.633.907	-2.799.707	31.834.200
heraf refusion		0	0
Driftsvirksomhed i alt	350.214.143	-104.663.027	245.551.116
heraf refusion		-42.424.664	-42.424.664
B. Anlægsvirksomhed	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	5.168.097	-5.313.256	-145.159
1. Forsyningsvirksomheder m.v.	3.699.327	-398.766	3.300.561
2. Transport og infrastruktur	2.359.902	-85.737	2.274.165
3. Undervisning og kultur	3.496.674	-109.663	3.387.011
4. Sundhedsområdet	109.174	-6.500	102.674
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	3.717.083	-291.095	3.425.988
6. Fællesudgifter og administration	2.162.785	-120.967	2.041.818
Anlægsvirksomhed i alt	20.713.042	-6.325.984	14.387.058
C. Renter (7.22.05 - 7.58.78)	2.574.363	-1.981.387	592.976
D. Finansforskydninger			
Forøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-1.102.523		-1.102.523
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	202.131	-1.240.442	-1.038.311
Finansforskydninger i alt	-900392	-1240442	-2.140.834
E. Afdrag på lån (8.55.63 - 8.55.79)	4.204.279		4.204.279
Sum (A+B+C+D+E)	376.805.435	-114.210.840	262.594.595
Finansiering:			
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)		-772.084	-772.084
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)		-3.909.090	-3.909.090
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	13.472.847	-58.847.812	-45.374.965
Refusion af købsmoms (7.65.87)	496.898	-439.374	57.524
Skatter (7.68.90-7.68.96)	900.051	-213.495.805	-212.595.754
Finansiering i alt	14.869.796	-277.464.165	-262.594.369
Balance	391.675.231	-391.675.005	226

Kilde: Danmarks Statistik

Bilag 16: Oversigt over regionernes budget 2008

1000 kr. 08-pl		Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A.	Driftsvirksomhed	99.831.702	-11.962.555	87.869.147
B.	Anlægsvirksomhed	2.886.483		2.886.483
C.	Fælles formål og administration (Hkt. 4)	1.650.000	-1.637.286	12.714
D.	Renter (Hkt. 5)	535.506	-231.200	304.306
E.	Finansforskydninger			0
	Forøgelse af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-50.847		-50.847
	Afdrag på lån og leasingforpligtigelser (6.55.63-6.55.79)	253.954		253.954
	Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)	7.118		7.118
	Finansforskydninger i alt	210.225		210.225
	SUM (A+B+C+D+E)		105.113.916	-13.831.041
F.	Finansiering			0
	Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)		1.190	1.190
	Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)		-1.153.480	-1.153.480
	Bloktilskud fra staten (1.90.90 og 3.90.90)		-70.627.981	-70.627.981
	Grund- og udviklingsbidrag fra kommunerne (1.90.91 og 3.90.91)		-6.801.776	-6.801.776
	Aktivitetsbestemte bidrag fra staten (1.90.93)		-2.419.950	-2.419.950
	Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)		-10.055.133	-10.055.133
	Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)		-217.563	-217.563
	Tilskud fra bløderudligningsordningen (1.90.94)		-8.190	-8.190
	Finansiering i alt		-91.282.883	-91.282.883
	Balance	105.113.916	-105.113.924	-8

Kilde: Danmarks Statistik

Bilag 17: Kommunernes finansieringsstruktur i budget 2008 (brutto i 1.000 kr)

	Kommune-nummer	Refusioner	Drifts- og anlægsindtægter	Nettorente-indtægter	Kommunale skatter	Generelle tilskud	Nettolån-optagelse	Øvrige finans-forskydninger	Likviditets-førelse	Indtægter i alt
København	101	-4.396.058	-4.972.707	-300.014	-22.590.025	-4.025.935	315.874	264.871	-429.567	-36.133.561
Frederiksberg	147	-577.352	-892.300	73.104	-4.400.085	398.548	231.039	-39.443	-311.375	-5.517.864
Ballerup	151	-405.301	-706.033	15.051	-2.323.285	-442.552	100	18.959	-70.352	-3.913.413
Brøndby	153	-340.231	-439.335	6.200	-1.340.196	-608.287	-12.694	-8.719	-23.918	-2.767.180
Dragør	155	-55.247	-68.050	5.335	-678.977	76.053	9.116	9.717	3.175	-698.878
Gentofte	157	-283.095	-1.514.855	-99.975	-4.389.476	1.551.251	-23.295	-521.404	-231	-5.281.080
Gladsaxe	159	440.249	-1.176.128	278	-2.805.018	-342.012	-147.969	-130.256	-79.087	-5.120.441
Glostrup	161	-158.518	-449.168	2.404	-991.932	-111.068	8.381	29.948	22.080	-1.647.873
Herlev	163	-221.752	-336.138	-4.058	-1.105.289	-304.897	7.732	7.732	7.791	-1.948.879
Albertslund	165	-248.905	-630.453	9.199	-1.106.754	-565.466	34.373	53.115	-59.926	-2.514.817
Hvidovre	167	-368.913	-479.740	2.374	-2.148.458	-562.762	-23.794	-12.627	114.387	-3.479.533
Høje-Taastrup	169	-351.133	-563.798	22.804	-2.010.875	-553.690	35.258	47.258	3.835	-3.370.341
Lyngby-Taarbæk	173	-270.589	-619.046	5.897	-2.809.079	351.663	-3.555	-23.325	21.089	-3.346.945
Rødovre	175	-321.854	-485.944	10.988	-1.566.723	-432.827	-5.756	-3.433	40.620	-2.764.929
Ishøj	183	-180.925	-505.934	24.335	-741.205	-509.911	-144.734	-18.705	5.597	-2.071.482
Tårnby	185	-232.516	-441.126	-21.783	-1.597.056	-249.588	58	19.552	-51.203	-2.573.662
Vallensbæk	187	-50.729	-144.192	8.640	-580.908	32.660	-12.535	-3.490	-27.843	-778.397
Furesø	190	-204.434	-537.336	121.065	-2.059.294	113.449	46.259	35.366	41.016	-2.443.909
Allerød	201	-104.969	-291.011	523	-1.313.739	225.409	3.778	8.792	3.475	-1.467.742
Fredensborg	210	-243.714	-676.568	-6.949	-1.809.437	-85.183	-753	1.504	14.849	-2.806.251
Heisingør	217	-513.006	-1.104.350	-3.572	-2.674.644	-511.975	-30.219	-30.395	-2.659	-4.870.820
Hillerød	219	-247.863	-1.191.949	1.600	-2.054.218	-153.501	15.496	-141.063	113.605	-3.657.893
Hørsholm	223	-98.727	-263.667	-1.474	-1.547.096	424.702	5.503	2.124	46.837	-1.431.798
Rudersdal	230	-251.167	-834.864	5.732	-3.378.023	870.338	-25.153	-7.471	-27.718	-3.648.326
Egedal	240	-180.183	-485.517	-27.544	-1.787.704	63.526	-31.282	-33.633	4.716	-2.477.621
Frederikssund	250	-310.684	-581.864	15.833	-1.870.206	-281.636	-111.846	-93.114	3.462	-3.230.055
Frederiksværk-Hundested	260	-257.311	-500.904	3.836	-1.162.060	-383.110	12.416	-23.305	1.527	-2.308.911
Gribskov	270	-198.088	-453.510	15.821	-1.685.861	-189.121	36.120	36.120	5.821	-2.432.698
Bornholm	400	-372.688	-437.352	-116.236	-1.368.713	-749.542	128.065	125.120	21.158	-2.770.188

Blag 17: Kommunernes finansieringsstruktur i budget 2008 (brutto 1.000 kr)

	Kommune-nummer	Refusioner	Drifts-og anlægsindtægter	Nettorente-indtægter	Kommunale skatter	Generelle tilskud	Nettolån-optagelse	Øvrige finansforskydninger	Likviditetsforøgelse	Indtægter ialt
Region Hovedstaden i alt		-11.886.201	-21.783.839	-230.586	-75.896.336	-6.955.464	315.983	-630.205	-608.839	-117.475.487
Greve	253	-308.695	-484.848	9.362	-1.988.357	-141.449	22.992	19.870	-52.735	-2.923.860
Køge	259	-408.805	-488.031	9.479	-2.098.323	-549.462	3.187	8.310	-45.551	-3.569.196
Roskilde	265	-574.296	-1.492.778	16.964	-3.593.066	-247.216	9.721	21.437	-129.166	-5.988.400
Solrød	269	-108.905	-247.642	7.849	-914.784	39.325	-27.669	-32.503	5.437	-1.278.892
Odsherred	306	-271.762	-412.392	13.476	-1.295.457	-357.859	18.028	19.814	-10.035	-2.296.187
Holbæk	316	-464.679	-872.731	13.511	-2.427.879	-623.726	43.021	67.087	-24.030	-4.289.426
Faxe	320	-272.517	-325.248	17.890	-1.337.661	-286.688	5.157	6.441	17.759	-2.174.867
Kalundborg	326	-400.609	-762.169	15.602	-1.810.231	-567.256	24.340	17.655	21.782	-3.460.886
Ringsted	329	-255.115	-667.897	13.759	-1.244.623	-292.775	-27.722	-24.955	-24.216	-2.523.544
Slagelse	330	-675.573	-1.056.234	17.644	-2.563.950	-1.121.004	56.996	63.051	18.903	-5.260.167
Stevns	336	-158.304	-250.859	5.117	-803.828	-160.107	-36.731	-34.820	9.504	-1.430.028
Sorø	340	-209.037	-385.762	17.773	-1.109.808	-246.054	26.634	22.750	4.079	-1.879.425
Lejre	350	-137.128	-248.521	-1.879	-1.057.914	-69.089	-10.237	-1.314	-176	-1.526.258
Lolland	360	-546.048	-559.987	17.803	-1.618.249	-1.061.750	45.318	3.029	64.798	-3.655.086
Næstved	370	-657.111	-1.232.568	45.000	-2.886.263	-707.169	-47.852	-55.865	48.621	-5.493.207
Guldborgsund	376	-586.112	-800.181	-14.656	-2.028.520	-904.728	33.652	33.676	25.747	-4.241.122
Vordingborg	390	-377.766	-529.640	20.292	-1.539.918	-578.063	8.423	-1.094	1.848	-2.995.918
Region Sjælland i alt		-6.412.462	-10.817.488	224.986	-30.318.831	-7.875.070	147.258	132.569	-67.431	-54.986.469
Middelfart	410	-268.853	-494.097	8.979	-1.342.920	-299.609	17.000	15.365	-22.756	-2.386.891
Assens	420	-337.986	-370.127	691	-1.417.266	-505.563	31.049	-5.215	5.474	-2.598.943
Faaborg-Midtfyn	430	-434.492	-458.399	-725	-1.724.631	-582.745	-25.836	-38.904	-693	-3.266.425
Kerteminde	440	-185.301	-291.785	9.637	-859.344	-212.176	465	2.852	-529	-1.536.181
Nyborg	450	-281.723	-212.198	5.941	-1.123.154	-383.273	23.851	24.412	2.357	-1.943.787
Odense	461	-1.723.982	-2.321.673	-8.620	-6.426.832	-2.409.256	16.088	36.290	19.450	-12.818.535
Svendborg	479	-546.635	-658.461	12.528	-1.977.534	-749.843	-10.199	-7.162	-73.441	-4.010.747
Nordfyns	480	-223.872	-179.503	3.634	-948.140	-346.378	15.910	15.731	-32.931	-1.695.549
Langeland	482	-149.733	-129.847	7.150	-479.043	-278.347	-92.757	-92.757	19.375	-1.195.959
Ærø	492	-52.575	-112.735	3.681	-207.137	-129.218	3.953	-12.354	3.637	-502.748

Bilag 17: Kommunernes finansieringsstruktur i budget 2008 (brutto i 1.000 kr)

	Kommune-nummer	Refusioner	Drifts- og anlægsindtægter	Nettorente-indtægter	Kommunale skatter	Generelle tilskud	Nettolån-optagelse	Øvrige finans-forskydninger	Likviditets-førelse	Indtægter i alt
Haderslev	510	-466.787	-531.523	21.384	-1.957.660	-649.348	18.354	20.276	-4.839	-3.550.143
Billund	530	-187.395	-263.885	2.296	-909.421	-246.419	15.894	15.621	-3.576	-1.576.885
Sønderborg	540	-597.635	-626.066	27.498	-2.668.711	-803.928	39.800	42.065	46.600	-4.540.377
Tønder	550	-306.963	-447.351	5.876	-1.319.863	-564.435	-18.875	-30.081	2.010	-2.679.682
Esbjerg	561	-1.125.663	-2.070.487	17.726	-4.059.694	-1.404.303	-67.627	-104.460	-286.500	-9.101.008
Fano	563	-21.662	-38.706	-1.388	-136.582	-16.760	106	-2.779	2.638	-215.133
Varde	573	-346.010	-511.998	17.931	-1.738.650	-461.263	-9.365	-11.129	-20.133	-3.080.617
Vejen	575	-301.602	-327.239	6.226	-1.314.398	-508.653	10.101	9.333	897	-2.425.335
Aabenraa	580	-421.762	-560.652	17.366	-2.055.271	-693.433	15.720	16.884	-21.982	-3.703.130
Fredericia	607	-431.381	-740.672	6.051	-1.912.729	-505.482	2.900	5.390	-274.381	-3.850.304
Kolding	621	-645.360	-947.291	23.074	-3.412.646	-688.724	-7.278	-1.965	35.503	-5.644.687
Vejle	630	-745.359	-1.247.141	18.000	-3.953.024	-732.607	-45.450	-68.670	1.055	-6.773.196
Region Syddanmark i alt		-9.802.731	-13.541.836	204.936	-41.944.650	-13.171.763	-66.196	-171.257	-602.765	-79.096.262
Horsens	615	-661.714	-1.148.449	32.511	-2.870.443	-834.223	-137.977	-132.609	-85.961	-5.838.865
Herning	657	-573.550	-1.004.063	-26.382	-2.941.655	-718.496	-60.358	-53.930	-11.552	-5.389.986
Holstebro	661	-424.479	-453.906	11.599	-1.998.432	-504.420	19.382	2.957	19.573	-3.327.726
Lemvig	665	-167.008	-244.111	10.322	-732.182	-288.375	1.063	850	-6.337	-1.425.778
Struer	671	-161.988	-257.708	8.079	-759.468	-224.676	-32.249	-43.488	687	-1.470.811
Syddjurs	706	-298.761	-300.583	19.361	-1.469.512	-340.766	32.009	37.529	-19.559	-2.340.282
Norddjurs	707	-338.199	-466.542	4.729	-1.250.370	-525.194	20.936	-7.033	34.782	-2.526.891
Favrskov	710	-279.252	-376.371	5.542	-1.598.603	-319.270	4.450	6.803	-99.229	-2.655.930
Odder	727	-162.950	-169.001	3.767	-788.137	-148.861	-79.314	-53.824	-66	-1.398.386
Randers	730	-871.886	-983.194	38.645	-3.268.907	-1.096.439	-99.434	-110.906	-72.864	-6.464.985
Silkeborg	740	-646.715	-1.150.131	25.311	-3.279.910	-604.456	37.704	39.844	-85.100	-5.663.453
Samsø	741	-33.869	-52.320	811	-136.819	-79.629	-40.822	-51.415	-1.599	-395.662
Skanderborg	746	-359.575	-685.032	6.804	-2.069.645	-292.241	34.991	14.114	9.579	-3.341.005
Århus	751	-2.638.390	-5.630.650	34.247	-11.526.830	-2.346.933	-3.975	12.221	-308.451	-22.408.761
Ikast-Brande	756	-263.658	-444.942	12.235	-1.333.505	-417.965	25.335	17.682	-2.796	-2.407.614
Ringkøbing-Skjern	760	-431.645	-545.057	12.578	-2.048.099	-465.669	-2.659	415	-3.547	-3.483.683

Blag 17: Kommunernes finansieringsstruktur i budget 2008 (brutto 1.000 kr)

	Kommune-nummer	Refusioner	Drifts-og anlægsindtægter	Nettorente-indtægter	Kommunale skatter	Generelle tilskud	Nettolån-optagelse	Øvrige finansforskydninger	Likviditetsforøgelse	Indtægter i alt
Hedensted	766	-300.549	-410.720	12.167	-1.602.739	-317.474	-1.289	-3.724	4.637	-2.619.691
Skive	779	-368.562	-472.481	15.200	-1.641.911	-532.428	25.901	26.901	12.933	-2.934.447
Viborg	791	-682.144	-923.819	15.210	-3.335.660	-766.644	-4.493	-1.177	-11.647	-5.710.374
Region Midtjylland i alt		-9.664.894	-15.719.080	242.736	-44.652.827	-10.824.159	-260.799	-298.790	-626.517	-81.804.330
Morsø	773	-204.903	-216.073	2.952	-725.046	-299.752	283	-23.000	7.918	-1.457.621
Thisted	787	-371.633	-479.169	20.957	-1.507.743	-573.546	8.516	8.906	-5.891	-2.899.603
Brønderslev	810	-284.129	-357.663	11.759	-1.153.455	-456.683	14.209	14.642	-21.478	-2.232.798
Frederikshavn	813	-536.267	-436.350	14.114	-2.129.520	-812.734	63.629	-21.428	70.034	-3.788.522
Vesthimmerland	820	-311.229	-413.573	16.120	-1.251.329	-551.032	15.533	16.649	7.875	-2.470.986
Læsø	825	-10.120	-35.850	484	-73.532	-48.918	1.388	-15.755	-3.513	-185.816
Rebild	840	-181.154	-258.416	9.384	-966.780	-251.941	13.606	12.345	5.250	-1.617.706
Mariagerford	846	-325.850	-385.072	24.798	-1.429.090	-487.625	25.795	13.246	15.747	-2.548.051
Jammerbugt	849	-277.762	-330.210	8.111	-1.305.355	-429.314	-20.874	-29.338	44.359	-2.340.383
Aalborg	851	-1.631.891	-3.284.121	25.800	-7.069.114	-1.760.044	7.600	28.483	-136.060	-13.819.347
Hjørring	860	-523.438	-505.607	16.425	-2.172.146	-876.920	29.258	19.811	46.704	-3.965.913
Region Nordjylland i alt		-4.658.376	-6.702.104	150.904	-19.783.110	-6.548.509	158.943	24.561	30.945	-37.326.746
Hele landet		-80.190.952	-130.426.590	1.035.048	-405.408.398	-84.201.421	431.435	-1.510.805	-3.780.159	-704.051.842

Bilag 18: Oversigt over den kommunale skatteudskrivning i budget 2008

Kommune-nummer	Udskrivningsprocent	Indkomstskat	Udskrivningsgrundlag	Statsgaranteret udskrivningsgrundlag	Grundskyls-promille	Grundskyls-promille - øvrige domme	Grundskyls-promille - øvrige domme	Grundskyl - øvrige ejendomme	Grundskyl - øvrige ejendomme	Grundskyl - øvrige ejendomme	Grundskyl - øvrige ejendomme	Beskatningsniveau	Samlet udskrivning	Beskatningsgrundlag	Selskabsskat
København	24,0	17.122.328	71.343.033	71.343.033	-	0	34,00	2.360.000	69.411.765	25,02	19.482.328	77.867.739	1.531.697		
Frederiksberg	23,1	3.874.854	16.774.259	16.454.466	-	0	27,00	285.660	10.580.000	23,41	4.160.514	17.768.779	79.178		
Ballerup	25,5	1.742.913	6.834.953	6.798.702	12,30	78	28,89	267.964	9.275.313	26,09	2.010.955	7.707.428	204.708		
Brøndby	24,5	1.111.038	4.534.847	4.534.847	12,66	3	19,00	111.926	5.890.790	24,03	1.222.967	5.088.604	54.366		
Dragør	24,8	576.977	2.326.520	2.296.090	12,30	302	24,554	95.799	3.727.606	25,12	673.078	2.679.223	2.911		
Gentofte	22,8	3.763.152	16.505.051	16.505.051	6,31	69	16,00	362.931	22.683.188	22,14	4.126.152	18.638.298	148.024		
Gladstaxe	24,0	2.253.549	9.389.789	9.290.630	-	0	23,00	301.907	13.126.385	24,05	2.555.456	10.623.669	167.707		
Glostrup	24,2	751.563	3.105.632	3.105.632	12,31	48	25,00	95.053	3.802.100	24,45	846.664	3.463.396	86.768		
Herlev	23,7	902.745	3.809.049	3.809.049	-	0	24,30	121.700	5.008.200	23,94	1.024.445	4.279.820	21.944		
Albertslund	24,6	892.764	3.629.123	3.629.123	12,30	301	33,94	137.410	4.048.623	25,68	1.030.475	4.011.994	36.799		
Hvidovre	25,6	1.753.638	6.850.147	6.850.147	12,36	28	32,00	280.475	8.764.830	26,51	2.034.141	7.674.254	64.076		
Høj-Taastrup	24,7	1.571.309	6.361.573	6.361.573	12,30	2.088	25,00	193.630	7.745.200	24,87	1.767.027	7.105.579	161.141		
Lyngby-Taarbæk	23,7	2.322.403	9.799.167	9.703.891	-	0	21,00	311.214	14.819.717	23,53	2.633.617	11.192.220	85.896		
Rødovre	25,7	1.305.029	5.077.933	5.077.933	-	0	30,80	175.160	5.687.001	26,37	1.480.189	5.612.511	34.589		
Ishøj	25,0	648.818	2.595.272	2.595.272	12,29	663	25,00	69.198	2.767.940	25,12	718.679	2.860.527	9.158		
Tårnby	23,3	1.339.843	5.750.400	5.748.666	12,30	204	24,00	178.251	7.427.125	23,54	1.518.298	6.450.109	42.962		
Vallensbæk	25,1	504.696	2.010.743	1.989.090	-	0	24,38	62.500	2.563.577	25,19	567.196	2.251.719	7.405		
Furesø	25,9	1.788.421	6.905.101	6.723.886	11,85	715	24,04	195.909	8.149.610	25,86	1.985.045	7.676.835	53.358		
Allerød	25,3	1.138.892	4.501.550	4.266.060	12,30	1.669	22,80	109.489	4.802.154	25,17	1.250.050	4.965.708	36.636		
Fredensborg	24,6	1.602.513	6.514.280	6.514.280	11,98	3.206	21,68	154.077	7.106.885	24,42	1.759.796	7.207.483	30.504		
Helsingør	25,4	2.253.379	8.871.571	8.905.686	12,30	2.869	30,00	361.877	12.063.580	26,11	2.618.125	10.027.378	36.036		
Hillrød	25,6	1.784.315	6.969.980	6.969.980	10,95	5.347	20,65	160.584	7.776.484	25,17	1.950.246	7.746.872	55.866		
Hørsholm	23,5	1.297.434	5.520.996	5.520.996	-	0	22,10	176.182	7.972.050	23,50	1.473.616	6.270.369	49.259		
Rudersdal	23,0	2.710.260	11.783.739	11.872.621	11,74	1.450	21,44	401.182	18.711.853	22,97	3.112.892	13.554.263	198.326		
Egedal	25,0	1.610.000	6.440.000	6.279.820	12,30	4.118	23,98	153.714	6.410.071	24,99	1.767.832	7.074.020	11.621		
Frederikssund	25,9	1.624.468	6.272.078	6.099.419	12,30	8.230	32,50	195.848	6.026.086	26,50	1.828.546	6.901.429	18.188		
FHalsnæs	26,0	1.002.142	3.945.439	3.888.549	12,30	2.684	34,00	132.417	3.894.630	26,25	1.137.243	4.332.043	14.893		

Blag 18: Oversigt over den kommunale skatteudskrivning i budget 2008

Kommune nummer	Udskrivningsprocent	Indkomstskat	Udskrivningsgrundlag	Statssagarsanskrivning	Grundskildsgrundlag	Grundskildspromille	Grundskildslandbrugsejendomme	Grundskildslandbrugsejendomme	Grundværdier og landbrugsejendomme	Grundskildspromille og øvrige ejendomme	Grundskildslandbrugsejendomme	Grundværdier og øvrige ejendomme	Beskæftigelsesniveau	Samlet udskrivning	Beskæftigelsesgrundlag	Selskabskat
Gribskov	270	24,1	1.344.138	5.577.336	5.642.400	12,30	7.077	575.350	29,34	305.859	10.424.650	25,06	1.657.074	6.611.336	19.711	
Bornholm	400	25,9	1.261.718	4.871.497	4.871.497	12,30	8.170	664.236	33,41	84.178	2.519.549	26,19	1.354.066	5.170.773	13.134	
Region Hovedstaden i alt	24,3	61.855.299	254.871.058	253.648.389	12,08	49.319	4.083.405	26,75	7.842.094	293.185.962	24,66	69.746.712	282.814.378	3.276.861		
Greve	253	23,9	1.777.138	7.435.725	7.435.725	8,36	1.091	130.502	18,06	160.428	8.883.056	23,41	1.938.657	8.282.999	33.242	
Køge	259	24,9	1.915.117	7.691.233	7.574.528	7,51	4.111	547.447	17,21	120.977	7.029.441	24,28	2.040.205	8.403.460	48.306	
Roskilde	265	25,2	3.085.040	12.242.223	12.242.223	12,30	6.934	563.707	24,47	361.391	14.768.727	25,24	3.453.365	13.683.472	63.392	
Solrød	269	24,6	809.103	3.289.038	3.289.038	10,40	1.047	100.694	20,10	95.678	4.760.100	24,18	905.828	3.745.953	8.725	
Odsherred	306	26,6	1.081.290	4.065.000	3.992.045	12,30	9.277	754.198	34,00	193.243	5.683.628	27,49	1.283.810	4.670.156	9.018	
Holbæk	316	24,6	2.246.015	9.130.144	8.723.906	12,30	18.501	1.504.177	22,00	131.313	5.968.764	24,37	2.395.829	9.832.600	32.049	
Faxe	320	26,1	1.228.367	4.706.387	4.360.429	12,30	12.224	993.800	26,13	77.611	2.970.200	25,95	1.318.202	5.079.003	19.459	
Kalundborg	326	25,3	1.581.935	6.252.709	6.192.013	12,30	18.923	1.538.440	30,56	123.684	4.047.253	25,44	1.724.542	6.777.764	55.720	
Ringsted	329	26,7	1.125.485	4.215.301	4.072.048	12,30	10.452	849.760	22,24	64.534	2.901.699	26,28	1.200.471	4.567.938	24.143	
Slagelse	330	24,7	2.337.265	9.462.612	9.462.612	12,30	20.360	1.655.299	25,90	165.553	6.392.007	24,69	2.523.178	10.219.059	34.815	
Stevns	336	25,0	730.456	2.921.825	2.862.528	11,82	9.938	840.781	21,52	57.954	2.693.026	24,53	798.348	3.254.003	6.374	
Sorø	340	26,4	1.028.554	3.896.038	3.669.386	12,30	9.603	780.696	25,74	54.350	2.111.499	26,21	1.092.507	4.167.904	12.510	
Lejre	350	24,6	942.817	3.832.589	3.861.992	12,30	8.536	693.953	25,15	97.800	3.888.672	24,61	1.049.153	4.263.356	8.225	
Lolland	360	26,7	1.492.218	5.888.832	5.588.832	12,30	37.872	3.079.009	33,09	68.480	2.069.505	26,32	1.598.570	6.072.792	16.383	
Næstved	370	25,0	2.626.412	10.505.648	10.140.927	12,30	22.575	1.835.366	25,00	172.944	6.917.764	24,91	2.821.931	11.328.442	33.947	
Guidborgsund	376	25,1	1.845.052	7.350.805	7.350.833	12,30	36.394	2.958.855	30,00	118.510	3.950.317	25,00	1.999.956	8.000.267	24.930	
Vordingborg	390	24,5	1.394.227	5.690.722	5.606.201	12,30	21.200	1.723.570	27,79	97.563	3.510.727	24,47	1.512.990	6.182.746	15.331	
Region Sjælland ialt	25,2	27.246.491	108.276.831	106.425.266	12,12	249.038	20.550.254	24,42	2.162.013	88.546.385	25,02	29.657.542	118.531.915	446.569		
Middelfart	410	24,9	1.214.270	4.876.587	4.672.894	11,89	9.539	802.280	21,59	76.957	3.564.476	24,60	1.300.766	5.287.062	24,90	
Assens	420	26,1	1.298.475	4.975.000	4.930.767	12,30	16.408	1.334.000	22,12	60.233	2.723.000	25,67	1.375.116	5.356.358	26,10	
Faaborg-Midtfyn	430	25,7	1.607.154	6.253.516	6.116.568	11,47	20.944	1.826.020	21,17	72.118	3.406.634	25,21	1.700.216	6.745.385	25,70	
Kerteminde	440	25,8	782.121	3.031.476	2.903.486	12,30	6.969	566.630	28,00	55.920	1.997.149	25,82	845.010	3.272.471	25,80	
Nyborg	450	26,1	1.027.562	3.937.020	3.786.401	12,30	9.617	781.856	24,27	60.338	2.486.124	25,86	1.097.517	4.244.210	26,10	
Odense	461	24,5	5.766.193	23.535.482	23.492.842	12,01	7.174	597.394	21,71	344.049	15.847.490	24,39	6.117.416	25.081.301	24,50	

Bilag 18: Oversigt over den kommunale skatteudskrivning i budget 2008

Kommune-nummer	Udskrivningsprocent	Indkomstskat	Udskrivningsgrundlag	Statsgaranteret udskrivningsgrundlag	Grundskyldspromille - landbrugsejendomme	Grundskyldspromille - øvrige ejendomme	Grundskyld - landbrugsejendomme	Grundskyld - øvrige ejendomme	Grundskyld - øvrige ejendomme	Grundæres - øvrige ejendomme	Grundæres - øvrige ejendomme	Beskæftigelsesniveau	Samlet udskrivning	Beskæftigelsesgrundlag	Selskabsskat
479	26,1	1.824.367	6.989.913	6.896.596	11,62	12,497	1.075.483	21,32	105.993	4.971.517	25,70	1.942.857	7.558.331	26,10	26,10
480	25,5	868.397	3.405.480	3.405.480	12,30	15,300	1.243.880	25,18	51.887	2.060.658	25,18	935.584	3.716.107	25,50	25,50
482	27,8	434.905	1.564.405	1.564.405	12,30	10,285	836.203	24,57	30.987	1.261.175	27,03	476.177	1.761.559	27,80	26,10
Ærø	26,1	193.651	741.959	775.151	12,30	2.509	203.994	23,64	9.643	407.922	25,74	205.803	799.479	25,50	25,50
Haderslev	25,5	1.813.907	7.113.360	6.918.508	11,66	23.670	2.030.057	21,36	84.732	3.966.852	25,04	1.922.309	7.677.069	25,20	25,20
Billund	25,2	848.651	3.367.663	3.326.836	10,78	8.389	778.225	20,48	29.202	1.425.879	24,79	886.242	3.574.849	25,20	25,20
Sønderborg	25,2	2.449.692	9.721.000	9.590.459	11,90	14.627	1.229.200	21,60	138.285	6.402.100	24,93	2.602.604	10.438.342	25,20	25,20
Tønder	25,0	1.220.297	4.881.189	4.771.194	11,54	24.471	1.210.524	21,24	53.498	2.518.730	24,42	1.298.266	5.317.279	25,00	25,00
Esbjerg	25,4	3.749.340	14.761.183	14.609.834	12,30	16.562	1.346.484	25,29	199.638	7.893.947	25,37	3.965.540	15.629.784	25,40	25,40
Fanø	24,3	100.521	413.665	413.665	12,30	305	24.800	34,00	34.891	1.026.206	26,48	135.717	512.460	24,30	24,30
Varde	24,4	1.526.708	6.257.000	6.151.181	12,30	26.085	2.120.746	27,87	135.536	4.863.158	24,42	1.688.329	6.913.487	24,40	24,40
Vejen	24,9	1.231.706	4.946.612	4.879.908	7,71	13.337	1.729.809	17,41	36.409	2.091.291	24,15	1.281.452	5.305.795	24,90	24,90
Aabenraa	25,4	1.887.268	7.430.190	7.306.458	9,20	16.236	1.764.754	18,90	86.034	4.552.073	24,79	1.989.538	8.023.972	25,40	25,40
Fredericia	25,5	1.689.735	6.626.410	6.518.025	12,30	3.488	283.613	26,00	119.760	4.606.146	25,59	1.812.983	7.086.047	25,50	25,50
Kolding	25,0	2.957.500	11.830.000	11.328.819	12,30	19.543	1.588.850	25,00	214.022	8.560.872	24,96	3.191.065	12.784.074	25,00	25,00
Vejle	23,3	3.456.217	14.833.549	13.647.742	12,30	25.306	2.057.429	27,75	255.562	9.209.436	23,51	3.737.085	15.892.634	23,30	23,30
Region Syddanmark ialt	25,1	37.948.637	151.492.659	148.007.219	11,51	303.261	26.342.231	23,54	2.255.694	95.842.835	24,85	40.507.592	162.978.055	904.421	904.421
Horsens	25,2	2.574.628	10.216.777	9.898.870	12,30	16.050	1.304.878	22,56	129.250	5.729.167	25,00	2.719.928	10.877.977	90.397	90.397
Herning	24,9	2.683.297	10.776.293	10.632.474	10,83	22.578	2.084.797	20,53	132.410	6.449.594	24,51	2.838.285	11.578.526	73.207	73.207
Holstebro	25,3	1.826.605	7.219.781	7.136.801	12,30	16.774	1.363.740	24,12	94.948	3.936.476	25,11	1.938.327	7.718.001	54.144	54.144
Lemvig	24,8	672.694	2.712.474	2.712.474	12,30	12.431	1.010.650	28,00	31.330	1.118.958	24,60	716.455	2.912.657	14.978	14.978
Struer	24,5	708.737	2.892.804	2.849.897	10,91	6.755	619.164	20,61	27.761	1.346.965	24,15	743.253	3.077.620	15.802	15.802
Syddjurs	24,6	1.283.084	5.215.790	5.031.296	12,30	17.930	1.457.692	34,00	152.014	4.471.005	25,17	1.453.028	5.773.088	16.098	16.098
Norddjurs	24,8	1.134.040	4.572.743	4.559.867	12,30	17.821	1.448.899	30,00	82.078	2.735.936	24,85	1.233.939	4.966.117	13.882	13.882
Favrskov	25,2	1.466.443	5.819.219	5.595.171	12,30	18.357	1.492.464	24,32	84.319	3.467.084	24,96	1.569.119	6.285.417	23.904	23.904
Odder	24,9	699.525	2.809.337	2.709.444	12,30	8.871	721.222	27,50	73.078	2.657.392	24,99	781.474	3.126.927	6.356	6.356
Randers	25,6	2.970.000	11.601.563	11.395.465	12,30	23.493	1.910.000	27,93	163.670	5.860.000	25,60	3.157.163	12.331.943	61.244	61.244

Blag 18: Oversigt over den kommunale skatteudskrivning i budget 2008

Kommune-nummer	Udskrivningsprocent	Indkomstskat	Udskrivningsgrundlag	Statsgaranteret udskrivningsgrundlag	Grundskyld i landbrugsejendomme	Grundskyld i landbrugsejendomme	Grundskyld i promille landbrugsejendomme	Grundskyld i promille øvrige ejendomme	Grundskyld i øvrige ejendomme	Grundværdier - øvrige ejendomme	Beskæftigelsesniveau	Samlet udskrivning	Beskæftigelsesgrundlag	Selskabskat
740	25,5	2.957.845	11.599.391	11.163.652	12,30	19.177	1.559.094	25,56	222.258	8.695.540	25,47	3.199.280	12.563.327	85.721
741	26,0	120.680	464.153	464.153	12,30	3.275	266.295	30,75	1.115,8	362.858	25,82	135.113	523.293	1.481
746	24,9	1.913.309	7.683.971	7.352.330	10,96	11.245	1.026.000	20,66	114.839	5.558.500	24,56	2.039.393	8.302.914	34.079
751	24,4	9.962.764	40.831.000	40.280.611	12,30	13.920	1.131.707	24,58	865.980	35.231.082	24,50	10.842.664	44.249.102	347.866
756	24,9	1.238.926	4.975.605	4.756.607	6,86	7.120	1.037.935	16,56	41.407	2.500.401	24,25	1.287.453	5.308.209	46.365
760	24,3	1.801.669	7.429.042	7.212.231	12,30	30.520	2.481.286	29,86	154.778	5.183.468	24,38	1.986.967	8.149.529	58.555
766	24,5	1.490.876	6.085.207	5.553.793	8,05	12.381	1.538.064	17,75	63.391	3.571.330	23,86	1.566.648	6.565.490	34.920
779	25,5	1.531.913	6.007.500	5.920.799	10,98	17.535	1.597.000	20,68	60.495	2.925.300	25,03	1.609.943	6.432.596	32.773
791	25,8	3.057.434	11.850.520	11.426.357	12,30	30.387	2.470.500	24,60	158.456	6.441.300	25,58	3.246.277	12.688.229	67.725
Region Midtjylland i alt	24,9	40.094.469	160.763.170	156.652.292	11,56	306.620	26.521.387	24,61	2.663.620	108.242.356	24,83	43.064.709	173.430.962	1.079.497
Morsø	25,3	672.788	2.659.242	2.659.242	12,30	12.416	1.009.391	24,68	24.979	1.012.118	24,93	710.183	2.849.264	14.922
Thisted	25,5	1.388.865	5.446.530	5.446.531	12,30	23.746	1.930.564	23,75	61.471	2.588.254	25,11	1.474.082	5.871.299	37.590
Brønderslev	25,9	1.074.251	4.147.688	4.049.088	12,30	14.828	1.205.583	23,58	47.400	2.010.163	25,54	1.136.479	4.449.968	13.589
Frederikshavn	25,2	1.921.663	7.625.645	7.625.645	12,30	9.842	800.178	29,90	165.975	5.551.018	25,51	2.097.480	8.222.657	27.451
Vesthimmerland	26,9	1.172.002	4.356.885	4.342.582	12,30	14.414	1.171.856	22,06	41.415	1.877.391	26,44	1.227.831	4.643.514	23.498
Læsø	25,6	63.153	246.695	246.695	12,30	622	50.587	33,04	8.164	247.109	26,19	71.939	274.678	526
Rebild	25,1	902.296	3.594.807	3.495.551	12,30	13.573	1.103.529	24,14	34.600	1.433.319	24,80	950.469	3.833.271	15.868
Maragerfjord	25,7	1.315.524	5.118.771	5.008.770	12,30	13.908	1.130.762	26,00	69.618	2.677.609	25,55	1.399.050	5.476.758	30.263
Jammerbugt	25,1	1.163.180	4.634.184	4.553.344	12,30	15.330	1.246.371	28,80	112.035	3.890.113	25,22	1.290.545	5.117.013	14.725
Aalborg	25,4	6.324.338	24.898.970	24.516.295	12,30	20.913	1.700.215	26,95	439.380	16.303.526	25,51	6.784.631	26.591.322	177.587
Hjørring	24,9	1.980.024	7.951.907	7.951.907	12,30	18.118	1.473.000	23,37	126.326	5.405.482	24,71	2.124.468	8.598.484	39.657
Region Nordjylland i alt	25,4	17.978.084	70.681.324	69.895.650	12,30	157.710	12.822.036	26,31	1.131.363	42.996.102	25,38	19.267.157	75.928.229	395.676
Hele landet	24,8	185.122.980	746.085.042	734.628.816	11,80	1.065.948	90.319.313	25,53	16.054.784	628.813.640	24,86	202.243.712	813.683.540	6.103.024

Bilag 19: Oversigt over udskrivningen af kirkeskat i budget 2008

	Kommune- nummer	Kirkeskatte- procent	Kirkeskat	Udskrivningsgrundlag for kirkeskat
København	101	0,80	396.504	49.562.986
Frederiksberg	147	0,48	61.769	12.868.575
Ballerup	151	0,70	37.761	5.394.461
Brøndby	153	0,80	26.837	3.354.648
Dragør	155	0,63	12.137	1.926.462
Gentofte	157	0,41	54.389	13.265.497
Gladsaxe	159	0,75	53.310	7.108.070
Glostrup	161	0,66	16.813	2.547.415
Herlev	163	0,77	22.289	2.894.605
Albertslund	165	0,80	20.291	2.536.430
Hvidovre	167	0,72	39.292	5.457.263
Høje-Taastrup	169	0,80	40.570	5.071.266
Lyngby-Taarbæk	173	0,59	45.674	7.741.342
Rødovre	175	0,72	28.982	4.025.347
Ishøj	183	0,80	14.754	1.844.282
Tårnby	185	0,61	28.953	4.746.393
Vallensbæk	187	0,58	9.756	1.682.067
Furesø	190	0,65	33.662	5.178.825
Allerød	201	0,58	22.193	3.826.318
Fredensborg	210	0,54	27.427	5.079.175
Helsingør	217	0,78	54.219	6.951.173
Hillerød	219	0,69	40.108	5.812.738
Hørsholm	223	0,55	24.830	4.514.552
Rudersdal	230	0,54	51.505	9.537.994
Egedal	240	0,71	37.951	5.345.200
Frederikssund	250	0,92	48.817	5.306.178
Halsnæs	260	0,80	26.610	3.326.280
Gribskov	270	0,95	43.977	4.629.189
Bornholm	400	0,93	39.329	4.228.924
Region Hovedstaden i alt		0,70	1.360.709	195.763.655
Greve	253	0,73	45.158	6.185.991
Køge	259	0,87	56.400	6.482.825
Roskilde	265	0,84	84.403	10.048.025
Solrød	269	0,92	25.450	2.766.296
Odsherred	306	0,98	34.173	3.487.000
Holbæk	316	0,96	73.283	7.633.685
Faxe	320	1,08	43.709	4.047.130
Kalundborg	326	1,01	55.068	5.452.363

Bilag 19: Oversigt over udskrivningen af kirkeskat i budget 2008

	Kommune- nummer	Kirkeskatte- procent	Kirkeskat	Udskrivningsgrundlag for kirkeskat
Ringsted	329	1,00	35.619	3.561.929
Slagelse	330	0,96	79.256	8.255.873
Stevns	336	1,04	26.083	2.507.981
Sorø	340	0,91	32.070	3.524.188
Lejre	350	1,06	34.125	3.219.332
Lolland	360	1,23	59.215	4.814.197
Næstved	370	0,98	91.218	9.308.004
Guldborgsund	376	1,15	72.284	6.285.594
Vordingborg	390	1,02	49.178	4.821.331
Region Sjælland ialt		0,97	896.692	92.401.744
Middelfart	410	0,92	40.579	4.410.789
Assens	420	0,95	42.773	4.502.422
Faaborg-Midtfyn	430	1,05	56.999	5.428.518
Kerteminde	440	1,00	26.580	2.658.070
Nyborg	450	1,15	39.328	3.419.837
Odense	461	0,68	136.870	20.128.018
Svendborg	479	1,06	62.912	5.935.053
Nordfyns	480	1,04	32.164	3.092.726
Langeland	482	1,20	16.612	1.384.338
Ærø	492	1,26	8.323	660.518
Haderslev	510	0,95	61.515	6.475.292
Billund	530	0,89	27.989	3.144.831
Sønderborg	540	0,93	79.765	8.576.838
Tønder	550	1,20	51.293	4.274.457
Esbjerg	561	0,81	107.848	13.314.587
Fanø	563	1,14	3.991	350.148
Varde	573	1,02	59.118	5.795.882
Vejen	575	1,06	47.212	4.453.929
Aabenraa	580	0,95	60.079	6.324.059
Fredericia	607	0,86	50.149	5.831.241
Kolding	621	0,94	96.259	10.240.290
Vejle	630	0,91	114.735	12.608.221
Region Syddanmark i alt		0,92	1.223.093	133.010.064
Horsens	615	0,89	81.132	9.116.000
Herning	657	0,99	94.950	9.590.901
Holstebro	661	1,08	70.157	6.496.029
Lemvig	665	1,27	30.236	2.380.761
Struer	671	1,20	30.749	2.562.446

Bilag 19: Oversigt over udskrivningen af kirkeskat i budget 2008

	Kommune- nummer	Kirkeskatte- procent	Kirkeskat	Udskrivningsgrundlag for kirkeskat
Syddjurs	706	1,00	45.995	4.599.506
Norddjurs	707	1,00	40.944	4.094.433
Favrskov	710	1,03	54.559	5.297.000
Odder	727	1,00	24.694	2.469.408
Randers	730	0,91	95.544	10.499.415
Silkeborg	740	0,95	97.191	10.230.663
Samsø	741	1,50	5.910	394.013
Skanderborg	746	0,86	58.635	6.818.000
Århus	751	0,74	248.971	33.644.730
Ikast-Brande	756	1,00	45.278	4.527.801
Ringkøbing-Skjern	760	1,05	72.632	6.917.303
Hedensted	766	1,08	59.674	5.525.368
Skive	779	1,00	55.337	5.533.714
Viborg	791	0,95	101.322	10.665.468
Region Midtjylland i alt		0,93	1.313.910	141.362.959
Morsø	773	1,20	27.651	2.304.210
Thisted	787	1,28	63.159	4.934.285
Brønderslev	810	1,10	41.740	3.794.532
Frederikshavn	813	1,03	71.245	6.916.966
Vesthimmerland	820	1,18	47.107	3.992.127
Læsø	825	1,30	2.955	227.337
Rebild	840	1,21	38.895	3.214.476
Mariagerfjord	846	1,15	53.544	4.656.033
Jammerbugt	849	1,20	49.994	4.166.132
Aalborg	851	0,93	202.367	21.759.892
Hjørring	860	1,19	86.393	7.259.916
Region Nordjylland i alt		1,08	685.050	63.225.906
Hele landet		0,88	5.479.454	625.764.328

Blag 20: Kommunernes udgiftsstruktur på drifts- og anlægsområdet i budget 2008 (brutto i 1.000 kr.)

Kommune-nummer	Byudvikling, bolig og miljø	Forsynings-virksomhed	Vejvæsen	Undervisning og kultur	Sygehuse	Social og sundhed	Admini-stration	Moms og momsudlig-ning	Udgifter i alt
101	1.018.575	91.016	599.747	3.868.634	1.445.829	14.521.129	3.548.835	1.230.780	26.324.545
147	182.674	7.699	178.539	646.022	303.767	2.282.414	444.799	239.914	4.285.828
151	53.350	7.820	89.279	584.343	157.359	1.285.767	484.326	141.538	2.803.782
153	80.706	2.304	55.307	427.297	108.879	972.441	212.107	82.211	1.941.252
155	16.741	-993	24.048	130.430	27.312	274.391	77.402	24.174	573.505
157	-61.734	-15.304	178.925	844.383	171.993	1.538.483	499.988	302.322	3.459.056
159	79.933	-270	82.578	750.632	213.160	1.718.742	380.750	0	3.225.525
161	13.500	1.691	54.517	244.187	54.168	482.943	122.902	54.034	1.027.942
163	52.908	-3.904	45.162	335.925	86.747	687.968	128.787	62.000	1.395.593
165	73.920	-7.610	44.032	406.161	72.957	759.511	230.539	89.132	1.668.642
167	70.940	-3.106	103.705	560.642	145.537	1.352.708	315.779	95.152	2.641.357
169	20.732	4.231	86.882	666.816	126.721	1.229.571	250.486	108.120	2.493.559
173	18.629	24.821	73.070	645.158	143.995	1.178.513	262.329	127.204	2.473.719
175	59.598	-11.288	62.808	392.751	84.049	996.788	249.723	80.992	1.915.421
183	37.104	1.527	33.310	312.287	60.517	585.199	122.234	69.559	1.221.737
185	82.088	-4.353	71.949	426.406	98.077	934.367	144.419	87.183	1.840.136
187	2.067	1.951	28.791	187.114	30.818	211.787	80.241	28.293	571.062
190	-102.476	-6.639	83.090	450.182	92.298	865.037	240.657	106.848	1.728.997
201	20.928	374	58.905	286.878	51.481	484.394	136.011	54.729	1.093.700
210	495	2.819	53.676	479.393	103.318	951.209	203.421	112.427	1.906.758
217	-22.776	22.798	104.226	754.232	161.074	1.598.135	358.520	162.749	3.138.958
219	-90.956	2.176	87.351	616.193	88.949	1.091.235	408.349	139.392	2.342.689
223	6.910	4.205	48.277	254.757	58.864	497.325	143.537	51.032	1.063.907
230	87.080	-25	123.300	651.736	142.021	1.142.781	304.041	142.566	2.593.500
240	31.349	16.612	62.066	518.566	89.430	743.123	281.986	114.733	1.857.865
250	78.252	13.484	67.260	534.453	110.165	1.013.768	257.464	83.834	2.158.680
260	-5.124	40.895	40.596	389.160	86.380	805.764	193.020	116.067	1.666.758
270	58.287	-31.832	78.923	422.404	117.517	842.397	207.955	104.000	1.799.651
400	25.245	-15.569	93.928	414.790	113.804	1.079.513	286.398	75.797	2.073.906

Bilag 20: Kommunernes udgiftsstruktur på drifts- og anlægsområdet i budget 2008 (brutto i 1.000 kr.)

	Kommune-nummer	Byudvikling, bolig og miljø	Forsynings-virksomhed	Vejvæsen	Undervisning og kultur	Sygehuse	Social og sundhed	Admini-stration	Moms og momsudlig-ning	Udgifter i alt
Region Hovedstaden i alt		1.888.945	145.530	2.714.247	17.201.932	4.547.186	42.127.403	10.576.005	4.086.782	83.288.030
Greve	253	63.120	-389	61.509	568.840	113.925	948.973	249.523	98.522	2.104.023
Køge	259	67.731	-16.086	107.469	672.623	150.918	1.215.877	277.504	132.680	2.608.716
Roskilde	265	-72.931	-12.610	115.022	938.411	214.304	1.798.440	554.660	296.310	3.831.606
Solrød	269	-15.093	1.851	29.313	261.908	48.170	373.551	116.183	70.685	886.568
Odsherred	306	29.366	343	56.935	339.778	98.077	831.851	185.100	61.355	1.602.805
Holbæk	316	61.299	-6.946	108.020	729.365	150.924	1.421.348	362.170	155.126	2.981.306
Faxe	320	18.776	2.831	65.289	343.757	84.814	784.182	180.021	78.556	1.558.226
Kalundborg	326	31.357	15.112	78.063	498.294	115.575	1.153.109	292.746	101.903	2.286.159
Ringsted	329	-57.359	30.950	67.208	365.063	81.389	742.621	164.432	106.619	1.500.923
Slagelse	330	84.970	40	114.315	742.724	194.850	1.686.666	406.764	142.218	3.372.547
Stevns	336	1.412	8.729	41.902	209.678	48.736	463.171	114.115	44.170	931.913
Sorø	340	18.033	1.046	40.223	311.965	67.348	668.071	193.631	69.629	1.369.946
Lejre	350	32.056	-7.270	55.959	301.607	65.705	459.492	125.014	56.382	1.088.945
Lolland	360	64.700	-47.520	110.890	487.790	170.861	1.399.491	298.493	110.261	2.594.966
Næstved	370	39.741	18.032	127.140	796.125	202.980	1.725.644	437.098	179.233	3.525.993
Guldborgsund	376	51.315	0	105.712	602.339	153.219	1.446.996	342.359	137.542	2.839.482
Vordingborg	390	46.063	-1	92.156	440.765	110.871	1.025.355	257.095	99.696	2.072.000
Region Sjælland i alt		464.556	-11.888	1.377.125	8.611.032	2.072.666	18.144.838	4.556.908	1.940.887	37.156.124
Middelfart	410	52.252	3.104	55.170	381.366	83.544	798.042	179.892	72.410	1.625.780
Assens	420	55.814	3.110	73.228	420.683	107.969	908.347	207.793	69.589	1.846.533
Faaborg-Midtfyn	430	40.341	16.813	98.474	501.410	134.612	1.106.574	310.608	93.567	2.302.399
Kerteminde	440	23.091	325	39.816	266.489	57.952	481.695	110.065	42.331	1.021.764
Nyborg	450	51.447	0	56.719	296.514	77.593	728.692	199.607	55.700	1.466.272
Odense	461	234.317	42.108	240.351	1.977.676	530.071	4.749.476	1.002.372	345.488	9.121.859
Svendborg	479	40.768	-11.337	124.914	583.692	145.619	1.413.067	294.466	62.650	2.653.839
Nordfyns	480	23.411	1	36.413	315.424	74.905	621.447	146.098	61.643	1.279.342
Langeland	482	23.196	1.095	23.954	143.005	39.341	385.517	96.669	47.938	760.715
Ærø	492	7.390	273	15.446	53.709	19.972	162.645	42.261	12.018	313.714

Blag 20: Kommunernes udgiftsstruktur på drifts- og anlægsområdet i budget 2008 (brutto i 1.000 kr.)

	Kommune-nummer	Byudvikling, bolig og miljø	Forsyningsvirksomhed	Vejvæsen	Undervisning og kultur	Sygehuse	Social og sundhed	Administration	Moms og momsudligning	Udgifter i alt
Haderslev	510	55.265	1	85.664	545.432	1.49.717	1.269.587	341.121	95.308	2.542.095
Billund	530	30.205	-915	40.744	242.344	64.309	546.925	158.977	45.415	1.128.004
Sønderborg	540	76.665	1.131	146.389	733.547	196.548	1.657.255	384.666	120.000	3.316.201
Tønder	550	38.625	26.260	73.928	412.685	104.486	929.465	215.762	83.124	1.884.335
Esbjerg	561	64.380	73.984	168.818	1.181.179	308.284	2.824.574	648.043	286.162	5.555.424
Fanø	563	5.445	6.445	4.331	29.496	6.723	68.127	23.568	5.500	149.635
Varde	573	54.078	-797	71.717	503.297	142.708	985.295	293.745	74.418	2.124.461
Vejen	575	38.917	-6.561	71.992	409.337	102.677	906.618	221.950	58.044	1.802.974
Aabenraa	580	47.729	2.997	108.511	541.505	170.741	1.291.493	388.176	114.000	2.665.152
Fredensborg	607	102.514	-47.503	85.962	532.811	131.556	1.284.353	269.410	122.897	2.482.000
Kolding	621	-4.763	618	130.500	964.643	230.230	1.945.417	463.168	169.640	3.899.453
Vejle	630	6.366	30.306	211.590	1.050.733	248.576	2.386.717	541.979	250.260	4.726.527
Region Syddanmark i alt		1.067.453	141.458	1.964.631	12.086.977	3.128.133	27.451.328	6.540.396	2.288.102	54.668.478
Horsens	615	217.484	19.244	138.358	834.721	208.542	1.819.325	407.120	152.000	3.796.794
Herning	657	101.372	-15.604	137.293	860.345	194.210	1.855.851	372.677	1.245.803	4.751.947
Holstebro	661	41.918	0	96.040	512.251	134.983	1.252.758	294.129	116.537	2.448.616
Lemvig	665	11.001	3.966	48.683	257.309	48.230	471.527	119.563	42.428	1.002.707
Struer	671	20.001	-622	44.875	220.110	55.166	474.270	117.387	45.327	976.514
Syddjurs	706	21.191	3.488	70.934	414.264	89.424	858.959	190.633	88.000	1.736.893
Norddjurs	707	25.142	-87	54.341	401.010	96.709	902.745	194.617	65.730	1.740.207
Favrskov	710	6.986	-5.238	69.599	486.732	104.422	876.745	241.534	90.268	1.871.048
Odder	727	15.815	-817	31.842	226.443	47.954	453.782	89.520	40.888	905.427
Randers	730	36.538	20.213	116.484	957.021	228.438	2.360.455	444.966	198.522	4.362.637
Silkeborg	740	62.763	3.763	122.121	908.433	200.129	1.996.900	338.184	194.766	3.827.059
Samsø	741	2.858	5.815	8.645	37.882	13.161	105.072	38.781	0	212.214
Skanderborg	746	53.166	8.947	69.682	609.910	133.516	1.066.911	255.829	111.124	2.309.085
Århus	751	196.776	-70.370	394.398	2.982.038	698.360	8.005.008	1.361.847	529.389	14.097.446
Ikast-Brande	756	35.915	-6.687	66.339	406.588	88.817	835.921	200.535	75.662	1.703.090
Ringkøbing-Skjern	760	59.728	1.823	93.061	564.189	138.156	1.175.024	329.804	116.263	2.478.048

Bilag 20: Kommunernes udgiftsstruktur på drifts- og anlægsområdet i budget 2008 (brutto i 1.000 kr.)

	Kommune-nummer	Byudvikling, bolig og miljø	Forsynings-virksomhed	Vejvæsen	Undervisning og kultur	Sygehuse	Social og sundhed	Admini-stration	Moms og momsudlig-ning	Udgifter i alt
Hedensted	766	21.264	381	70.843	492.113	108.141	883.335	201.898	90.955	1.868.930
Skive	779	52.715	1.251	79.774	465.846	115.924	1.044.950	250.519	108.807	2.119.786
Viborg	791	81.020	1.319	119.728	967.799	230.045	2.051.685	404.137	200.884	4.056.617
Region Midtjylland i alt		1.063.653	-29.215	1.833.040	12.605.004	2.934.327	28.491.223	5.853.680	3.513.353	56.265.065
Morsø	773	17.763	3	29.831	209.872	59.283	560.221	99.040	47.071	1.023.084
Thisted	787	38.157	-3	72.463	457.711	108.870	1.166.990	201.688	77.663	2.123.539
Brønderslev	810	35.934	-6.021	57.760	352.926	81.952	810.621	163.180	63.732	1.560.084
Frederikshavn	813	65.201	27.209	105.694	602.313	157.180	1.467.221	329.471	115.663	2.869.952
Vesthimmerland	820	42.066	-1.777	62.717	394.397	77.708	835.964	227.982	64.671	1.703.728
Læsø	825	5.116	180	16.380	21.182	4.272	51.219	21.671	0	120.020
Rebild	840	26.475	-11.958	78.556	300.722	61.238	532.986	150.709	66.060	1.204.788
Mariagerfjord	846	31.851	-5.178	80.241	447.974	99.866	892.413	203.889	72.881	1.823.937
Jammerbugt	849	37.317	-1.502	56.826	433.743	97.979	791.504	167.010	67.400	1.650.277
Aalborg	851	280.716	66.536	256.837	1.916.009	479.422	4.679.171	868.985	276.598	8.824.274
Hjørring	860	78.385	80	99.020	683.443	154.831	1.513.265	319.249	131.933	2.980.206
Region Nordjylland i alt		658.981	67.569	916.325	5.820.292	1.382.601	13.301.575	2.752.874	983.672	25.883.889
Hele landet		9.628.195	559.339	16.694.411	106.830.182	26.747.225	245.731.159	57.806.852	24.641.920	488.639.283

Regeringen

KL

Aftale om kommunernes økonomi for 2008

10. juni 2007

1. Indledning

Som led i kommunalreformen overtog kommunerne i 2007 en række opgaver fra de nedlagte amter. Med afsæt heri har regeringen og KL drøftet de økonomiske rammer for kommunerne i 2008. Der er enighed om, at der med aftalen for 2008 er skabt grundlag for, at kommunerne under ét kan videreføre det nuværende opgaveniveau inklusive overtagne opgaver.

Der er samtidig enighed om, at kommunerne i de kommende år vil udnytte de muligheder for større effektivitet og kvalitet, der har været blandt målene for kommunalreformen.

Regeringen og KL blev i aftalen om kommunernes økonomi for 2007 enige om hovedprincipperne for den fremtidige dialog, hvor styringsrelationer mellem staten og kommunerne i højere grad fokuseres på styring ved opstilling af mål og økonomiske rammer frem for regulering af processerne i opgaveløsningen. Det vil bidrage til at skabe rum for lokale løsninger og understøtter en effektiv opgavevaretagelse og ressourceanvendelse.

I forlængelse af sidste års aftale er regeringen og KL nået til enighed om en række principper for decentral styring. Det indebærer blandt andet en klar politisk ansvarsfordeling for opgaveløsningen, frihed for den enkelte kommune og på institutioner til at tilrettelægge arbejdet inden for politisk fastsatte rammer, et decentralt driftsansvar og regelforenklung.

Der er igangsat et arbejde med henblik på at fremlægge en strategi for en kvalitetsreform. Der er ligeledes aktuelle forhandlinger mellem de offentlige arbejdsgivere og arbejdstagere om en trepartsaftale.

Regeringen har over for KL tilkendegivet, at kommunerne i efteråret 2007 vil blive inddraget i drøftelsen af konkrete initiativer med henblik på at styrke kvaliteten af den offentlige borgernære service i kommunerne. I det omfang konkrete initiativer medfører udgifter for kommunerne, vil regeringen sikre den nødvendige finansiering hertil i overensstemmelse med DUT-principperne.

2. Principper for decentral styring

I forlængelse af økonomiaftalen fra 2006 og arbejdet med kvalitetsreformen har regeringen og KL opnået enighed om en række principper for god decentral styring, jf. boks 1.

Kommunalreformen har styrket kommunerne og skabt nye vilkår og behov for styring. Regeringen og KL er enige om, at principperne for decentral styring sætter rammerne for en klarere samarbejdsmodel mellem stat

og kommuner og tydeliggør ansvarsdelingen. Principperne anvendes med respekt for gældende lovgivning, således at regler om sikring af borgernes rettigheder og retssikkerhed fortsat udgør grundlæggende vilkår for samarbejdet.

Principperne skal herudover understøtte kvalitet og effektivitet i opgavevaretagelsen i de decentrale institutioner. De skal sikre gennemsigtighed, så ansvaret for serviceniveau og prioriteringer synliggøres, og indsats og resultater af arbejdet fremstår klart for borgerne.

Regeringen og KL er enige om, at en stærk decentral offentlig sektor sikrer mest kvalitet for pengene. Opgaveløsningen kan tilpasses borgernes lokale præferencer, og indsigt i de lokale forhold skaber mulighed for effektiv prioritering. Det betyder også, at serviceniveauet på de enkelte velfærdsområder inden for lovgivningens rammer kan være forskelligt kommunerne imellem.

Principperne for decentral styring udgør et klarere grundlag for opgavevaretagelsen i de decentrale kommunale institutioner. Institutionerne står helt centralt som primær producent af den borgernære offentlige service på en lang række områder. Inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen sætter, skal institutionslederne derfor både have ledelsesrum og rum til nytænkning og styres på resultaterne.

Regeringen og KL vil gensidigt støtte og arbejde for de aftalte principper. KL vil efterleve de aftalte principper i vejledningen af kommunerne. Regeringen vil efterleve og støtte principperne i sit samarbejde med Folketinget.

Boks 1

Principper for decentral styring

Klar ansvarsfordeling mellem stat og kommuner

1. Tydeligt opgaveansvar over for borgerne
2. Enkeltager løses konkret

Mål- og rammestyring er grundlag for samarbejdet mellem stat og kommuner

3. Klare mål og fokus på resultater
4. Dokumentation af indsats og effekt

Klart politisk ledelsesansvar og rum for ledelse og medarbejdere i de udførende institutioner

5. Politiske målsætninger er styrende for indsatsen
6. Decentralt ledelsesrum og metodefrihed
7. Mål og resultater synliggøres for borgerne
8. Aktiv inddragelse af medarbejdere og brugere

Fælles ansvar for forenkling af regulering og dokumentation af den kommunale opgaveløsning

9. Systematisk forenklingsindsats af regulering

Måltrettet tilsyn med de kommunale serviceopgaver

10. Nye former for kvalitetssikring

De aftalte principper for decentral styring er gengivet i fuld tekst i bilag 1.

3. Kommunernes økonomi i 2008

Dansk økonomi befinder sig i en højkonjunktur med høj økonomisk vækst og en historisk lav ledighed. Regeringen tilkendegiver på den baggrund, at der er behov for tilbageholdenhed i både de offentlige drifts- og anlægsudgifter.

Regeringen og KL er enige om at tillægge det afgørende betydning, at den indgåede aftale realiseres således, at de kommunale udgifter i 2008 både i budgetterne og regnskaberne ligger inden for rammerne af aftalen. Dette forudsætter, at kommunerne budgetterer i overensstemmelse med det aftalte og generelt undgår tilfølgelsesbevillinger, som ikke er finansieret ved omprioriteringer.

Regeringen og KL er enige om, at der for kommunerne under ét vil være balance i den kommunale økonomi i 2008 med nedenstående forudsætninger.

Tabel 1	
Balance for kommunerne i 2008	
	Aftale
Mio. kr., 2008-pl	
Serviceudgifter, netto	205.013
Overførsler	41.990
Bruttoanlæg	16.800
Øvrige udgifter	6.970
Udgifter i alt	270.773
Skatteindtægter	-207.934
Bloktilskud mv.	-41.196
Balancetilskud	-13.401
Øvrige indtægter	-8.242
Indtægter i alt	-270.773
<i>Balance</i>	<i>0</i>

Aftalen indebærer, at kommunernes serviceudgifter i 2008 udgør 205.013 mio. kr. Hertil kommer yderligere reguleringer i medfør af DUT-princippet.

I 2008 ydes et midlertidigt balancetilskud til kommunerne på 13.401 mio. kr. Regeringen og KL er enige om, at der hermed under ét er sikret finansiering til de aftalte udgifter.

Med overgangen til den nye kommunale struktur har kommunerne overtaget nye opgaver på hovedparten af de borgernære serviceområder. Det skaber bedre muligheder for både at tilvejebringe en sammenhængende service til borgerne og en bedre samlet styring og prioritering af udgifterne. Prioriteringen af de nye opgaveområder skal ske i overensstemmelse med de overordnede aftalte rammer for den kommunale økonomi.

Regeringen og KL har i forlængelse heraf drøftet opgaverne på social- og sundhedsområderne, hvor kommunerne står over for særlige udfordringer.

I september 2006 drøftede regeringen og KL udgiftsudviklingen på det tunge sociale område, som kommunerne overtog fra amterne pr. 1. januar 2007. Det blev aftalt, at den faktiske udgiftsudvikling på de overtagne opgaver skulle gøres op, når amternes regnskaber for 2006 forelå i foråret 2007.

Amternes regnskaber for 2006 viser, at udgiftsudviklingen på særligt det tunge sociale område og specialundervisningsområdet har været højere end forudsat i DUT-aftalen vedrørende de økonomiske konsekvenser af kommunalreformen.

Regeringen og KL har drøftet konsekvenserne for den kommunale økonomi, og der er enighed om, at kommunernes udgifter i 2008 løftes med i alt 850 mio. kr. i forhold til det aftalte niveau for 2007.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne dermed er kompenseret fuldt ud for de overtagne amtslige opgaver, og at kommunerne i 2008 kan videreføre det nuværende serviceniveau inklusive overtagne amtslige opgaver.

I henhold til tillægsaftalen fra september 2006 vil der ske en midtvejsregulering af bloktilskuddet i 2007 på 424 mio. kr.

Det er derudover aftalt, at kommunernes udgifter i 2008 løftes med 1,3 mia. kr. til ældre, børn, socialområdet og for at imødegå et demografisk udgiftstræk.

Sundhedsområdet

Aktivitetsbestemt kommunal medfinansiering

Medfinansieringen af de aktivitetsbestemte udgifter på sygehusene giver kommunerne yderligere incitament til at fremme borgernes sundhed både ved egen forebyggende indsats og i dialog med regionerne.

Regeringen og KL er enige om, at fastsættelsen af den kommunale balance baseres på den forventede kommunale medfinansiering med udgangspunkt i det forventede udgifts- og aktivitetsniveau i det regionale sundhedsvæsen.

Vurderingen af den faktiske kommunale medfinansiering er indtil videre alene baseret på afregninger for de første fire måneder af 2007. Der er enighed mellem parterne om nøje at følge udviklingen i den kommunale medfinansiering i resten af 2007, således at det bliver muligt at få et klarere overblik over, hvordan faktorer som sæsonudsving, ændringer i indlæggelsesmønster mv. påvirker de månedlige afregninger. Der er enighed om, at der ikke på det nuværende grundlag er anledning til at revidere det skøn for den kommunale medfinansiering i 2007, som lå til grund for økonomiaftalen fra juni 2006.

Regeringen og KL er endvidere enige om, at en eventuel afvigelse fra det forudsatte i kommunernes udgifter til medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen generelt ikke indgår i opgørelsen af de aftalte udgiftsrammer for den kommunale økonomi. Der er samtidig enighed om, at eventuelle væsentlige afvigelser fra det forudsatte niveau for den aktivitetsbestemte medfinansiering kan drøftes i forbindelse med en midtvejsvurdering af aktiviteten i 2008.

Genoptræning

Kommunerne har fra 1. januar 2007 overtaget genoptræningsopgaven fra amterne. De foreløbige opgørelser af udviklingen i genoptræningsomfanget siden kommunernes overtagelse af opgaven viser en vækst i antallet af genoptræningsplaner, men det er usikkert, i hvilket omfang væksten afspejler en underliggende stigning i antallet af ydelser.

Væksten i antallet af genoptræningsplaner er en indikation af, at flere borgere får grundlag for at udnytte den lovfæstede ret til genoptræning efter indlæggelse. Der afsættes derfor yderligere 300 mio. kr. til området i 2008.

Der er tidligere aftalt en fælles overvågning af området med henblik på at frembringe et kvalificeret grundlag for en vurdering af aktivitets- og udgiftsudviklingen. Parterne er enige om at drøfte resultaterne af denne i 2008.

Omfanget af specialiseret genoptræning er meget højt og varierer meget mellem sygehusene. Det er i forbindelse med kommunalreformen lagt til grund, at langt hovedparten af genoptræningsopgaven skal løses i kommunalt regi. De opstillede kriterier for specialiseret genoptræning har til formål at understøtte en snæver faglig afgrænsning af den genoptræning, der skal ske i sygehusregi. Heri ligger, som tidligere tilkendegivet, at langt hovedparten af genoptræningsopgaven skal løses i kommunalt regi.

Regeringen, Danske Regioner og KL er derudover enige om at undersøge incitamentsstrukturer og styringsmuligheder på genoptræningsområdet i efteråret 2007, herunder særligt inden for det specialiserede område. Udvalget skal fremlægge konkrete forslag til, hvordan kommunerne får større muligheder for at tilrettelægge genoptræningsindsatsen på den fagligt og økonomiske set mest effektive måde. Resultatet af dette arbejde skal foreligge senest 1. april 2008 med henblik på at kunne indgå i drøftelserne i forlængelse af monitoreringsordningen.

Øvrig sundhed

Indførelsen af den kommunale aktivitetsbestemte medfinansiering af sundhedsområdet har medført et øget kommunalt informationsbehov om borgernes forbrug af sundhedsydelser mv. Regeringen og KL er enige om vigtigheden af, at kommunerne får adgang til relevant information om borgernes sundhedstilstand, så de har et solidt grundlag for prioritering af forebyggelsesindsatsen. Der er enighed om at skabe en fælles og forpligtende ramme for drøftelser af de konkrete informationsbehov, herunder fordelingen af eventuelle afledte udgifter, så mulighederne for at indfri potentialet ved den aktivitetsbestemte medfinansiering understøttes bedst muligt.

Med den nye sundhedslov er det blevet obligatorisk for alle regioner at opkræve færdigbehandlingstakst fra kommunerne for færdigbehandlede somatiske og psykiatriske patienter, der fortsat er indlagt på sygehus. Der er enighed om, at der kan være behov for at følge udviklingen på området, og at udviklingen og mulige lokale tiltag i denne anledning bl.a. kan drøftes i sundhedskoordinationsudvalgene og tages op i de sundhedsaftaler, der indgås mellem kommunerne og regionerne.

Sammen med Danske Regioner er regeringen og KL enige om i fællesskab at igangsætte et arbejde om almen praksis' rolle i fremtidens sundhedsvæsen. Arbejdet skal bl.a. belyse:

- Organisering og arbejdstilrettelæggelsen i mere bæredygtige enheder, herunder bl.a. størrelsen af lægepraksis og anvendelse af klinikpersonale.
- Den faglige og økonomiske styring og udvikling af almen praksis, herunder incitamenter og honorarstruktur.
- Samspillet mellem sygehusvæsen, almen praksis og kommuner.

Regeringen, Danske Regioner og KL er desuden enige om, at der skal være øget fokus på at få kortlagt almen praksis' henvisningspraksis, herunder at der igangsættes en analyse af henvisningspraksis i regi af Samarbejdsprojektet for den offentlige sektor. Resultaterne fra dette arbejde kan indgå i det samlede analysearbejde af sektoren.

Øvrige økonomiske forudsætninger

De økonomiske rammer for den kommunale økonomi udgøres endvidere af de aftaler og forudsætninger, der fremgår af boks 2 nedenfor.

Boks 1

Bidrag til regionerne

- Kommunernes grundbidrag på sundheds- og udviklingsområderne er for 2007 ved lov fastsat til henholdsvis 1.102 kr. og 110 kr. For 2008 vil pris- og lønregulering indebære, at udgangspunktet for regionernes bidragsfastsættelse vil være et grundbidrag på 1.133 kr. på sundhedsområdet og et grundbidrag på 113 kr. på udviklingsområdet. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris- og lønudvikling fra 2007-2008 på 2,8 pct. inklusive medicin.
- Den kommunale balance i 2008 tager højde for, at der er sammenhæng mellem kommunernes forventede medfinansiering på sundhedsområdet og det aftalte udgiftsniveau for regionerne.

Overførsler

- Det er forudsat, at udgifterne til førtidspension, kontanthjælp, aktivering, revalidering, introduktionsprogrammet på integrationsområdet, erhvervsgrunduddannelse, ledighedsydelse, sygedagpenge, boligstøtte, personlige tillæg og tilskud til fleksjob mv. udgør i alt 42,0 mia. kr. i kommunerne i 2008 under forudsætning af en satsreguleringsprocent på 2,6 pct.
- Regeringen og KL er enige om, at der i 2008 i tilfælde af væsentlige ændringer i skønnet for udgifterne til indkomstoverførsler sammenholdt med de øvrige forudsætninger for aftalen vil være behov for at neutralisere dette i relation til den indgåede aftale.
- Regeringen og KL er enige om, at kommunernes aktive indsats kan påvirke størrelsen af indkomstoverførslerne.

Skatter

- Det er ved fastsættelsen af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag i kommunerne lagt til grund, at fremskrivningsprocenten for udskrivningsgrundlaget fra det korrigerede beregningsgrundlag for 2005 til 2008 udgør 10,2 pct.
- Skønnet over udskrivningsgrundlaget i 2008 hviler i øvrigt på en forudsætning om uændret lovgivning. Ved efterfølgende ændringer heri med virkning for 2008-grundlaget foretages der efterregulering med henblik på neutralisering af virkningerne.
- Der er med virkning fra og med 2003 indført et loft over grundlaget for beregning af grundskyld. Det er forudsat, at reguleringsprocenten ved beregning af loftet for 2008 vil blive fastsat til 4,9 pct.

Særtilskud

- Forhøjelsen af midlerne til særtilskud til vanskeligt stillede kommuner fra 2007 med 150 mio. kr. videreføres til 2008. Forhøjelsen finansieres af bloktilskuddet.

Pris- og lønudvikling

- Der anvendes et skøn for pris- og lønudviklingen for kommunerne fra 2007-2008 på 3,3 pct. eksklusive overførsler og 3,2 pct. inklusive overførsler.
- Der igangsættes et fælles arbejde mhp. eventuelt at justere metoden for udarbejdelse af pris- og lønskøn for kommunerne efter overgangen til den nye kommunale struktur.

Likviditet

- Regeringen vil fremsætte lovforslag med henblik på, at de deponerede midler frigives over en treårig periode startende fra 2008 i lige store rater.

Forsyningsvirksomheder

- Regeringen har tilkendegivet, at den vil søge tilslutning til, at de ordninger der gælder i 2007 for deponering og låntagning i relation til forsyningsområderne videreføres i 2008 og frem.

Anlæg og frigivelse af deponerede midler mv.

Kommunerne har som følge af lovgivningen om midlertidig binding af overskudslikviditet deponeret likviditet på i alt 6,5 mia. kr. Regeringen vil fremsætte lovforslag med henblik på, at de deponerede midler frigives over en treårig periode startende fra 2008 i lige store rater.

Frigivelsen af de deponerede midler knytter sig til kommunernes anlægsinvesteringer, hvor der i forlængelse af kommunalreformen kan være et særligt behov for nye investeringer mv. eksempelvis på skoleområdet.

Der er i aftalen finansieret et bruttoanlægsniveau på 14,0 mia. kr. Regeringen og KL er endvidere enige om, at kommunerne har mulighed for at afholde meranlæg på 2 mia. kr. som følge af frigivelsen af deponerede midler. Hertil kommer, at der gives en særskilt låneadgang inden for en dispensationspulje på 800 mio. kr. målrettet til skoleinvesteringer mv. og især forbeholdt kommuner, der ikke har mulighed for at tilvejebringe finansiering via frigivelse af deponeret overskudslikviditet.

Regnskaberne for 2006 viser en overskridelse af de genåbnede budgetter på i alt 1,1 mia. kr. Under hensyntagen til bl.a. ændrede forudsætninger for pris- og lønudviklingen vil der i henhold til Lov om regulering af stats-tilskuddet til kommuner i 2007 skulle ske en modregning i kommunernes bloktilskud for 2007 på 541 mio. kr.

For så vidt angår de kommuner, der har overskredet det genåbnede budget for 2006, har regeringen meddelt, at den vil søge tilslutning til, at modregningen i kommunernes bloktilskud vil blive erstattet af en fastfrysning i fem år af tilsvarende deponerede midler op til størrelsen af kommunens samlede deponerede likviditet.

4. Den kommunale skattefastsættelse i 2008

Som led i overgangen til den nye kommunale struktur og finansierings- og udligningsreformen har der i 2006 og 2007 været loft over kommunernes skatter.

Kommunerne har fra 2008 igen ret til at fastsætte skatteudskrivningen. Regeringen har meddelt, at skattestoppet fortsat gælder i 2008.

Regeringen og KL har aftalt, at der inden for en aftalt ramme på 750 mio. kr. kan foretages en målrettet justering af indkomstskatter, som kan understøtte, at enkeltkommuner kan opretholde en langsigtet balance mellem udgifter og indtægter.

Regeringen vil søge tilslutning til, at skattestoppet overholdes ved, at der foretages en modgående ned-sættelse af den statslige skattesats. Skatteombytningen ligger dermed inden for rammerne af regeringens skattestop.

Rummet for den kommunale skattejustering sammensættes af en reduktion af statskatten svarende til 500 mio. kr. samt 250 mio. kr. svarende til, at kommunerne i 2008 anvender det uudnyttede rum vedrørende skattefastsættelsen i 2007.

Regeringen har givet tilsagn om "frit lejde" til de kommuner, der sænker skatten i 2008 og fremefter. Det betyder, at regeringen senere er indstillet på, at disse kommuner frit vil kunne hæve skatten til skattniveauet i 2007 (det fastsatte skatteloft for 2007) uden at blive omfattet af modgående individuelle foranstaltninger ved en samlet kommunal skattestigning.

Til de kommuner, som ikke er sammenlagt ved kommunalreformen, har regeringen endvidere fastholdt sit tidligere tilsagn om "frit lejde" fra og med budgetåret 2003.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne under ét med det forudsatte niveau for den kommunale skattefastsættelse, balancetilskuddet og med aftalens øvrige forudsætninger er sikret finansiering til de i aftalen forudsatte udgifter i 2008.

Regeringen har meddelt, at den vil søge tilslutning i Folketinget til en modgående regulering i det kommunale balancetilskud for 2008, hvis skatteudskrivningen i 2008 overstiger det aftalte niveau for kommunerne under et.

5. Synergi og serviceforbedringer i de nye kommuner

Regeringen og KL er enige om, at kommunalreformen har skabt grundlag for en højere kvalitet og en mere effektiv opgavevaretagelse i kommunerne.

I forbindelse med gennemførelsen af kommunalreformen pr. 1. januar 2007 drøfter stort set alle kommuner de mulige effektiviserings- og synergigevinster, der kan udnyttes ved sammenlægning af kommunerne og samlingen af de overflyttede opgaver.

Kommunerne har forholdt sig til, at noget af dette potentiale kan hentes straks, mens det fulde potentiale først kan indhøstes over en årrække. KL's temaguide om udmøntning af serviceniveau og budgetoverholdelse i 2007 vil kunne danne grundlag for kommunernes videre arbejde med at identificere og realisere synergigevinsterne.

Det er en afgørende forudsætning for at udnytte disse muligheder, at der er formuleret politiske mål og handlingsplaner. En tidlig fastsættelse af mål og strategi for kommunens arbejde med reformspørgsmålene understøtter mulighederne for at indhøste gevinster i form af kvalitetsforbedringer og effektiviseringer.

Regeringen og KL vil på den baggrund opfordre til og understøtte, at kommunerne i de kommende år fortsætter arbejdet med at indhøste og realisere reformens fulde potentiale, og at dette indgår som et centralt mål i forbindelse med kommunernes budgetlægning for 2008.

I de sammenlagte kommuner er der særlige muligheder for at omprioritere fra administration til borgernær service. Ligeledes vil det i øvrige kommuner være muligt at opnå synergigevinster i forbindelse med kommunernes overtagelse af opgaveansvaret på de områder, hvor der tidligere har været et delt ansvar mellem amt og kommune.

Indkøb

På statens område er der opnået betydelige besparelser i det statslige indkøbsprogram's første fase. En række kommuner har ligeledes effektiviseret indkøbsområdet ved bedre aftaleindgåelse, tværgående indkøbssamarbejder, ny styringsinformation og centralisering af indkøbsaftaler. Herudover vil kommunerne i anden fase

af det statslige indkøbsprogram få mulighed for at tilslutte sig aftalerne vedrørende IT-hardware samt tele- og datakommunikation.

Regeringen og KL er enige om, at etableringen af de nye og større kommuner samt kommunernes deltagelse i de statslige indkøbsprogrammer, skaber behov for at vurdere mulighederne for at styrke det nuværende kommunale samarbejde på indkøbsområdet.

Øget konkurrenceudsættelse

Som led i aftalen om kommunernes økonomi for 2007 aftalte regeringen og KL, at kommunerne skal øge andelen af konkurrenceudsatte opgaver til 25 pct. i 2010 opgjort med udgangspunkt i indikatoren for kommunernes brug af private leverandører, PLI. Regeringen og KL har i aftalen bekræftet denne målsætning.

Der er i den forbindelse enighed om at arbejde med en indikator for konkurrenceudsættelse, IKU, der tager højde for situationer, hvor et område har været konkurrenceudsat, og hvor kommunen vinder opgaven. Indikatoren kan nærmere vurderes, når regnskab 2007 foreligger.

Samarbejdsprojektet for den decentrale offentlige sektor

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at forlænge Samarbejdsprojektet for den decentrale offentlige sektor til og med 2010 inden for en uændret økonomisk ramme.

Fortsat udbredelse af digitalisering

Regeringen og KL aftalte sidste år, at effektiviseringsgevinster som følge af digitaliseringsprojekter som hovedregel tilfalder kommunerne. Kommunerne har derfor et stort incitament til at realisere disse gevinster.

Fortsat udbredelse af digitale løsninger i kommunerne er vigtig, da det er med til at frigøre ressourcer, som kan prioriteres mod de borgernære serviceopgaver. Samtidig kan digitalisering højne kvaliteten i borgerbetjeningen.

Projekt Digital Forvaltning

For at sikre, at udviklingen af fællesoffentlige digitale løsninger sker i tæt dialog og samarbejde mellem de fællesoffentlige parter, er der enighed om at videreføre Projekt Digital Forvaltning til og med 2010. Regeringen og KL er enige om, at kommunerne afholder 6,7 mio. kr. årligt i perioden 2008-2010 til finansiering af den kommunale andel.

Ny digitaliseringsstrategi

Parterne har i foråret 2007 lanceret en ny strategi for digitalisering af den offentlige sektor frem til 2010. Strategien indeholder 34 nye initiativer, som skal gennemføres frem til 2010, herunder den fællesoffentlige borgerportal, som skal sikre borgerne en samlet digital og personificeret indgang til den offentlige sektor.

Strategiens initiativer finansieres via en afsat pulje, som finansieres af de fællesoffentlige parter. Styregruppen for Tværoffentligt Samarbejde sikrer fællesoffentlig forankring af initiativer og udarbejder projektplanerne for de enkelte initiativer med henblik på politisk godkendelse i regeringen og henholdsvis KL og Danske Regioner.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne afholder i alt 97,2 mio. kr. i perioden 2007-2010 til udmøntning af strategien, heraf 69 mio. kr. i 2008. Regeringen og Danske Regioner afholder de resterende udgifter i perioden.

6. Øvrige temaer

Plejeboliger mv.

Med henblik på at sikre at kommunerne kan gennemføre det planlagte byggeri i forbindelse med plejeboligarantiens opfyldelse pr. 1. januar 2009, er parterne indstillet på inden sommerferien at drøfte mulige geografiske løsninger for en forhøjelse af maksimumsbeløbet.

For yderligere at sikre kommunerne mulighed for at planlægge byggeaktiviteten i den resterende periode indtil garantiens ikrafttræden er parterne enige om at nedsætte den kommunale grundkapital for plejeboliger til 7 pct. med virkning fra 1. januar 2008. Den kommunale grundkapital for de øvrige almene boligtyper, herunder almindelige ældreboliger, er fortsat 14 pct.

Endelig er regeringen og KL enige om at undersøge mulighederne for, at kommunerne vil kunne stille garanti for lån på markedsvilkår til delvis finansiering af nyt alment boligbyggeri. Det skal herunder vurderes, om det kan bidrage til billigere finansiering af alment boligbyggeri. En sådan mulighed vil skulle udformes i overensstemmelse med de konkurrenceretlige regler og EU's kapitaldækningsdirektiv. Endelig er parterne enige om, at der i forbindelse med det kommende forslag til ændring af almenboligloven, som følge af indførelsen af SDO-lån, skal overvejes en udvidelse af långiverkredsen.

Friplejeboliger

Med henblik på at overvåge effekterne af lov om friplejeboliger gennemføres der tre år efter lovens ikrafttræden en evaluering af loven. Evalueringen vil bl.a. omfatte kapacitetstilpasning i kommunerne, udviklingen i serviceudgifterne på området og den kommunale administration af ordningen. Evalueringen kan danne grundlag for en drøftelse af de økonomiske konsekvenser af lovgivningen.

Sikrede døgninstitutioner

Med kommunalreformens opgavefordeling er det kommunerne, der skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på sikrede døgninstitutioner. Kommunerne kan opfylde deres forsyningsforpligtelse ved samarbejde med regionerne, og regionerne skal efter aftale med kommunerne etablere sikrede døgninstitutioner.

Regeringen og KL er enige om, at der sker særskilt kompensation for såvel anlæg som drift af yderligere fem pladser med ibrugtagen 1. juni 2007, som ekstraordinært er etableret i 2007. Derudover vil regeringen søge satspuljepartiernes tilslutning til at finansiere etableringen af yderligere 10 pladser i 2008 svarende til 16 mio. kr.

Med henblik på fremover at sikre den nødvendige kapacitet på området og hindre, at der sker afvisninger på grund af pladsmangel, er parterne ligeledes enige om, at en vurdering af kapaciteten på de sikrede døgninstitutioner fremover skal indgå som et fast punkt i rammeaftalerne mellem regioner og kommuner på det sociale område.

Parterne er desuden enige om at igangsætte et udvalgsarbejde, der skal se på styringsprincipperne på området samt brugen af de sikrede pladser. Arbejdet afsluttes ultimo april 2008.

Parkeringsafgifter

Der er enighed mellem KL og regeringen om at præcisere, at indførelse af parkeringszoner, udvidelse af eksisterende parkeringszoner, højere takster mv. alene kan ske af færdselsmæssige og ikke af fiskale hensyn.

Folkeskolen

Regeringen agter at give kommunerne større frihed til at indrette kommunens skolevæsen i overensstemmelse med lokale forhold. De lovgivningsmæssige bindinger for fælles ledelse af folkeskoler ophæves, og der skal være øgede muligheder for at etablere fælles ledelse af folkeskoler og dagsinstitutioner. Regeringen vil drøfte de relevante forslag herom med forligskredsen bag folkeskoleloven og vil fremsætte lovforslag i folketingssamlingen 2007/08.

Regeringen vil sammen med KL overveje fremtidige ændringer af uddannelsesbog og uddannelsesplan bl.a. set i lyset af, at der nu er indført elevplaner i folkeskolen. Det skal bl.a. vurderes, hvordan den fremtidige organisering af arbejdet med uddannelsesbog og uddannelsesplan kan gøres så enkel som mulig.

Regeringen og KL er enige om, at der skal igangsættes en evaluering af følgende nye lovgivningsinitiativer: nationale test, de skriftlige elevplaner og kvalitetsrapporterne. Tidspunktet for evaluering aftales nærmere mellem regeringen og KL.

Løbende udgiftsovervågning

I forlængelse af økonomiaftalen for 2007 blev der nedsat en arbejdsgruppe med det formål at skabe bedre indsigt i udviklingen i de kommunale udgifter i løbet af året. Der er enighed om, at der foretages én årlig indberetning af forventede regnskaber samtidig med, at der arbejdes mod en model, hvor den løbende udgiftsudvikling i kommunerne opgøres på baggrund af automatiske datatræk fra de kommunale økonomisystemer.

Offentligt-Privat Partnerskab og deponeringsregler

Med henblik på at fremme offentlige-private samarbejdsprojekter afsættes der i 2008 en lånepulje på 100 mio. kr. Der nedsættes samtidig en arbejdsgruppe under Indenrigs- og Sundhedsministeriet med henblik på bl.a. at afdække, om der er forhold i de kommunale låneregler og bestemmelser om deponering, som bør overvejes i relation til gennemførelsen af sådanne samarbejdsprojekter, herunder spørgsmål om deponering for moms på byggeri og tidspunktet for deponering. Ligeledes vil andre spørgsmål i relation til en ajourføring af lånebekendtgørelsen kunne vurderes. Arbejdet afsluttes foråret 2008.

Budgetgaranti og rådighedsbeløb

Kommunernes udgifter til den aktive beskæftigelsesindsats finansieres via refusion fra staten til den enkelte kommune og via budgetgarantien til alle kommuner. Der er enighed om, at Indenrigs- og Sundhedsministeriets Finansieringsudvalg med udgangspunkt i fordelingen af den samlede compensation til beskæftigelsesindsatsen vurderer størrelsen af rådighedsbeløbet med henblik på mulige justeringer.

Regelforenkling

Regeringen og KL er enige om, at der løbende bør være fokus på, om reguleringen af kommunerne er hensigtsmæssig og opfylder aktuelle hensyn. Det er et fælles mål, jf. de aftalte principper for decentral styring i bilag 1, at forenkle reguleringen af kommunerne. Der er i fællesskab allerede iværksat en gennemgang af reguleringen på Beskæftigelsesministeriets område, og regeringen vil i samspil med KL herefter iværksætte en systematisk statslig forenklingsindsats af ny og eksisterende regulering på øvrige, væsentlige kommunale opgaveområder.

Fællesoffentlige projekter på sundhedsområdet

Kommunernes nye rolle på sundhedsområdet nødvendiggør, at kommunerne indgår som part i en række fællesoffentlige sundhedsprojekter. De samlede kommunale udgifter til deltagelse i disse projekter udgør i alt 13,5 mio. kr. årligt i 2008 og fremover. De kommunale udgifter finansieres af bloktilskuddet.

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov sikrer unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov efter undervisningspligtens ophør mulighed for at følge en 3-årig ungdomsuddannelse, der er tilpasset deres særlige forudsætninger og behov. Regeringen og KL er enige om, at der nedsættes en hurtigarbejdende arbejdsgruppe, der har til formål at beskrive, hvordan kommunernes udbud af den 3-årige ungdomsuddannelse kan ske inden for de i loven anførte økonomiske rammer. Parterne er derudover enige om at drøfte de økonomiske konsekvenser af loven på baggrund af arbejdsgruppens afrapportering.

Bilag 1

Principper for decentral styring

I forlængelse af økonomiaftalen fra 2006 og arbejdet med Kvalitetsreformen har regeringen og KL opnået enighed om en række principper for god decentral styring.

Kommunalreformen har styrket kommunerne og skabt nye vilkår og behov for styring. Regeringen og KL er enige om, at principperne for decentral styring sætter rammerne for en klarere samarbejdsmodel mellem stat og kommuner og tydeliggør ansvarsdelingen. Principperne anvendes med respekt for gældende lovgivning, således at regler om sikring af borgernes rettigheder og retssikkerhed fortsat udgør grundlæggende vilkår for samarbejdet.

Principperne skal herudover understøtte kvalitet og effektivitet i opgavevaretagelsen i de decentrale institutioner. De skal sikre gennemsigtighed, så ansvaret for serviceniveau og prioriteringer synliggøres, og indsats og resultater af arbejdet fremstår klart for borgerne.

Regeringen og KL er enige om, at en stærk decentral offentlig sektor sikrer mest kvalitet for pengene. Opgaveløsningen kan tilpasses borgernes lokale præferencer, og indsigt i de lokale forhold skaber mulighed for effektiv prioritering. Det betyder også, at serviceniveauet på de enkelte velfærdsområder inden for lovgivningens rammer kan være forskelligt kommunerne imellem.

Principperne for decentral styring udgør et klarere grundlag for opgavevaretagelsen i de decentrale kommunale institutioner. Institutionerne står helt centralt som primær producent af den borgernære offentlige service på en lang række områder. Inden for de mål og rammer som kommunalbestyrelsen sætter, skal institutionslederne have ledelsesrum og rum til nytænkning.

Regeringen og KL vil gensidigt støtte og arbejde for de aftalte principper. KL vil efterleve de aftalte principper i vejledningen af kommunerne. Regeringen vil efterleve og støtte principperne i sit samarbejde med Folketinget.

Klar ansvarsfordeling mellem stat og kommuner

1. Tydeligt opgaveansvar overfor borgerne

Det skal fremstå tydeligt for borgerne, hvor det politiske opgaveansvar er placeret. Folketinget og regeringen har ansvaret for at fastsætte de overordnede rammer, herunder lovgivning m.v. samt den økonomiske politik. Kommunalbestyrelserne har ansvaret for kommunernes konkrete opgavevaretagelse. De overordnede rammer for kommunernes økonomi aftales mellem regeringen og KL.

Der er gennemgående i dansk lovgivning en klar fordeling af offentlige opgaver mellem myndighederne. Det begrundes bl.a. af, at folkevalgte på nationalt, regionalt og lokalt niveau hver for sig bør have et tydeligt opgaveansvar overfor vælgerne.

Kommunalbestyrelserne har ansvaret for gennem prioriteringer at fastlægge kommunernes serviceniveau, at sætte rammer og mål for de kommunale institutioner, samt at sikre kvaliteten i opgavevaretagelsen. Folketinget og regeringen har ansvaret for den statslige regulering af kommunernes opgavevaretagelse samt tilrettelæggelsen af den overordnede økonomiske politik under hensyntagen til konjunkturudviklingen og de langsigtede økonomiske udfordringer.

De økonomiske rammer for kommunerne under ét aftales mellem regeringen og KL ved årlige forhandlinger.

Ministre og lokalpolitikere respekterer den lovfæstede ansvarsdeling. Når opgaveplaceringen lovgivningsmæssigt er klar er der ikke behov for hverken at flytte eller annektere et opgaveansvar.

2. Enkeltager løses konkret

Enkeltager, der ikke er repræsentative for den generelle opgaveudførelse, bør ikke give anledning til ny regulering eller lovgivning generelt. Myndigheden med opgaveansvaret finder løsninger på de specifikke forhold og udarbejder tydelig dokumentation herfor.

Kritiske enkeltager bør ikke i sig selv give anledning til ny regulering. Lokalpolitikere skal påtage sig ansvaret for at løse den pågældende sag ud fra den konkrete kontekst. Landspolitisk bør man afholde sig fra at ophøje den enkelte sag til en generel problemstilling, hvis sagen ikke er repræsentativ for den generelle opgaveløsning.

Løsning af enkeltager skal ske med respekt for det decentrale ledelsesansvar samt ved involvering af medarbejdere og brugere. Ved at søge en løsning på problemet, der hvor sagen er opstået, fremstår ansvarsfordelingen tydeligere for borgerne.

Initiativansvaret ligger hos den myndighed, der i henhold til lovgivningen har opgaven. Den ansvarlige minister har altid ret til at tage initiativ med henblik på eksempelvis at påvirke de overordnede rammer for kommunernes opgaveløsninger. Men hyppig brug af ministres beføjelser til at afkræve redegørelser med afsæt i enkeltager kan skabe uklarhed om ansvarsfordelingen og sløre kommunalbestyrelsens ansvar. Lokalpolitikere tager et klart ansvar for den konkrete opgaveudførelse, når opgaveansvaret er placeret lokalt.

Mål- og rammestyring er grundlag for samarbejdet mellem stat og kommuner

3. Klare mål og fokus på resultater

Statens styring af kommunerne tager afsæt i mål- og rammestyring med enighed om overordnede mål, der kan følges op på og giver kommunerne frihed i valg af metode.

Regeringen og KL ønsker at indføre mål- og rammestyring med fokus på resultater på de områder, hvor der ikke er særlige forhold, der taler for en mere detaljeret eller nuanceret regulering. Dermed sikres kommunerne størst mulig frihed i tilrettelæggelsen af de kommunale opgaver betinget af en større gennemsigtighed om

resultater og opfyldelsen af nationalt fastsatte mål. Samtidig understreger mål- og rammestyring kommunalbestyrelsernes ansvar for prioritering og opgaveløsning.

Aftalerne vil omfatte overordnede mål, som gælder for kommunerne under ét og som har relevans for den kommunale opgavevaretagelse. Målene vil typisk være kvantitative (fx mål for optag på ungdomsuddannelserne) med mulighed for opfølgning på baggrund af dokumentation, og de skal være fokuseret på effekt. Endvidere er aftalerne gensidigt forpligtende og bygger på et ”noget for noget”-princip. Hermed arbejder kommunerne kollektivt for målenes opfyldelse og sikrer den fornødne dokumentation. Til gengæld afholder staten sig fra yderligere detailregulering på aftaleområderne.

4. Dokumentation af indsats og effekt

Vurderingen af den kommunale opgavevaretagelse baseres på løbende dokumentation af de kommunale aktiviteter og effekterne heraf.

Der er igangsat et samarbejde mellem regeringen og KL om udvikling af bedre dokumentation af den kommunale opgaveløsning. Primo 2007 blev der som det første område truffet aftale om den fremtidige dokumentation på ældreområdet.

Den aftalte dokumentation på ældreområdet giver mulighed for at følge forskellige aspekter af opgaveløsningen, idet den vedrører både ressourceforbrug, aktivitetsniveau, kvalitet, brugertilfredshed og andre effekter af indsatsen. Øvrige væsentlige serviceområder gennemgås på lignende vis efter et turnusprincip startende med udsatte børn og unge.

Dokumentation er en forudsætning for gennemsigtighed og en løbende vurdering af den kommunale opgavevaretagelse.

De enkelte indikatorer, som er aftalt mellem regeringen og KL, er udvalgt for at belyse opgavevaretagelsen bedre og er ikke udvalgt med henblik på en konkret målfastsættelse. I det omfang der på baggrund af dokumentationen fra indikatorerne kan opstilles relevante og dækkende mål på nationalt plan kan denne inddrages i forbindelse med tilrettelæggelsen af konkrete aftaler om mål- og rammestyring mellem regeringen og KL.

Klart politisk ledelsesansvar og rum for ledelse og medarbejdere i de udførende institutioner

Kommunalreformens konsekvenser for omfanget af opgaver og antallet af institutioner i den enkelte kommune tilsiger, at principperne i mål- og rammestyring også anvendes internt i den enkelte kommune, hvilket samtidig skaber rum for ledelse og medarbejderinddragelse på den enkelte institution.

I bestræbelsen på at understøtte decentraliseringen kan kommunalbestyrelsen prioritere forskellige mål og principper i sit valg af styringsredskaber, under hensyntagen til de udfordringer kommunen står overfor. I praksis er der flere former for styringsmodeller som kommunerne kan anvende. Det er afgørende, at kommunen klart tager stilling til, hvilke væsentlige mål der ønskes opnået med styringen, herunder hvordan styringen lever op til de principper som regeringen og KL har aftalt.

5. Politiske målsætninger er styrende for indsatsen

Kommunalbestyrelsen tilrettelægger styringen af de decentrale institutioner således, at der sikres en klar rolle- og ansvarsfordeling, fx ved brug af kontraktstyring eller tilsvarende modeller med vægt på decentralt ledelsesansvar. Dette skal dels tydeliggøre kommunalbestyrelsens ansvar for at fastlægge og prioritere rammer, mål og serviceniveau, dels understøtte ledelsesrummet samt en ansvarlig og professionel ledelse på institutionsniveau.

I forhold til det politiske niveau i kommunerne bør kommunernes styringsmodeller synliggøre og understøtte kommunalbestyrelsens politiske ledelsesansvar og institutionsledernes driftsansvar. Det politiske niveau skal fastlægge og prioritere de overordnede rammer, mål og serviceniveauer for kommunen.

For at give kommunerne større frihed i valget af styreform ændres Styrelsesloven, således at kommunerne kan vælge at placere ansvaret for den umiddelbare forvaltning i kommunalbestyrelsen (den såkaldte Skanderborgmodel) uden at skulle søge dispensation herom hos Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Den politiske styring styrkes igennem formulering af klare mål for indsatsen, aftaler med institutionerne samt opfølgning på, at de aftalte mål og resultater opnås. Det kan fx ske gennem en kontraktstyringsmodel eller tilsvarende modeller med vægt på decentralt ledelsesansvar. Ansvar for den leverede service er i sidste ende et politisk ansvar, og decentralisering er ikke ensbetydende med at slippe tøjlerne, men derimod at give det fornødne ledelsesrum til prioriteringer af opgavevaretagelsen.

6. Decentralt ledelsesrum og metodefrihed

Kommunalbestyrelsen sikrer de decentrale ledere ledelsesrum og metodefrihed, som kan bidrage til nytænkning og udvikling af kvaliteten af den offentlige service, gennem styring på resultater.

En klar styringsmodel i kommunen skal bidrage til, at de politiske målsætninger er styrende for institutionernes opgavevaretagelse. Den skal samtidig sikre, at der med de kommunale institutionslederes driftsansvar følger et ledelsesrum og metodefrihed, der kan bidrage til nytænkning og udvikling af kvaliteten af den offentlige service.

Decentralisering af ansvaret indebærer såvel en faglig som økonomisk decentralisering med henblik på at fremme kvalitet og effektivitet. Selv i den mest vidtgående decentralisering er det dog hensigtsmæssigt, at visse administrative og udviklingsorienterede opgaver varetages centralt for at udnytte stordriftsfordelene og synergieffekterne i en stor organisation, hvilket samtidig vil sikre institutionslederne mulighed for at fokusere yderligere på ledelsesfunktionerne.

7. Mål og resultater synliggøres for borgerne

De politiske mål for kommunens serviceniveau meldes klart ud til borgerne. Mål og resultater, der er relevante for borgerne, fx oplysninger om kvaliteten i den kommunale service, synliggøres gennem enkel og forståelig information.

Borgere og brugere informeres om kommunalbestyrelsens mål for de decentrale institutioner og om de resultater, der opnås. Det giver oplysninger om, hvad borgerne kan forvente sig af den leverede service, herunder de aktuelle mål for serviceniveau samt udviklingsområder.

Dokumentation af resultater er ligeledes vigtig. Både som et styringsinstrument for kommunalbestyrelsen bl.a. med sigte på fortsat udvikling af serviceområdet og som en understøttelse af brugernes frie valg. Offentliggørelse af resultater skaber gennemsigtighed og giver borgerne mulighed for at vurdere opgavevaretagelsen.

8. Aktiv inddragelse af medarbejdere og brugere

Både medarbejderne på institutionerne og brugerne har en viden om kvaliteten og udviklingsmulighederne i den borgernære service, som skal bruges igennem aktiv inddragelse. Dialogen med medarbejdere og brugere bør samtidig bruges som redskab i formidlingen af de politiske målsætninger.

En styring af de decentrale institutioner, der understøtter en aktiv inddragelse af såvel medarbejdere som brugere, er en væsentlig forudsætning for udvikling af den offentlige service.

Både medarbejderne på de kommunale institutioner og brugere heraf har en viden om kvaliteten og udviklingsmulighederne i den offentlige, borgernære service. Det er derfor vigtigt, at styringsmodellen sikrer en løbende dialog med disse to grupper.

Fælles ansvar for forenkling af regulering og dokumentation af den kommunale opgaveløsning

Et fælles ansvar er forudsætning for fremdriften i forenklingsarbejdet på alle niveauer. Staten forpligter sig til, at forenklingshensynet indtænkes, når staten regulerer kommunerne. Tilsvarende forpligter kommunerne sig til, at forenklingshensynet indtænkes, når kommunerne regulerer institutionerne, således at institutionerne får størst mulig ledelsesrum og metodemæssig frihed i tilrettelæggelsen af arbejdet. Parterne anerkender, at der er behov for en fortløbende indsats, der vil kræve ressourcer fra både staten, KL og kommunerne. I forenklingsindsatsen inddrages såvel erfaringer fra medarbejdere og praktikere som de regeludstedende myndigheder.

En klar ansvarsfordeling mellem stat og kommune betyder, at staten i hovedreglen ikke har behov for en tæt detaljstyring af kommunerne. Et tydeligt opgaveansvar over for borgerne viser, hvor ansvaret kan placeres, hvis servicen svigter.

9. Systematisk forenklingsindsats af regulering

Der er et fælles ansvar for fremdrift i forenklingsarbejdet. Staten hhv. kommunerne er ansvarlige for løbende at have fokus på at forenkle reguleringen af opgaveløsningen i hhv. kommuner og institutioner. Der iværksættes en systematisk statslig forenklingsindsats af ny og eksisterende regulering i samspil med KL. Indsatsen retter sig mod regelforenkling og forbedring af arbejdsgange, IT-understøttelse, tidsfrister mv.

Den statslige indsats vil bygge på handlingsplaner for kommunetunge ministerier med målsætninger, metoder og milepæle. Arbejdet tilrettelægges i faser, så der gives tid til problemidentifikation med inddragelse af erfaringer fra medarbejdere og valg af rette metoder.

Regeringen og KL er enige om, at indsatsen for at forbedre ny regulering i udvalgte lovforslag/bekendtgørelsesudkast skal inddrage VAKKS-metoden. VAKKS-metoden kan bidrage med kvalificerede skøn over administrative konsekvenser, vurderinger af mulige konsekvenser for det kommunale selvstyre samt forslag til forbedringer af den påtænkte regulering.

Målrettet tilsyn med de kommunale serviceopgaver

10. Nye former for kvalitetssikring

Detaljerede procesregler i forbindelse med det kommunale tilsyn afvikles i takt med at der etableres nye former for kvalitetssikring af den kommunale opgavevaretagelse, fx i form af akkreditering, der forstås af eksterne aktører.

Regeringen og KL er enige om at sætte fokus på nye former for kvalitetssikring af den kommunale opgavevaretagelse. De nye former for kvalitetssikring skal styrke kommunernes samlede tilsynsfunktion og opgavevaretagelsen ved at sætte fokus på gennemsigtighed og understøtte en systematisk kvalitetsudvikling på de kommunale institutioner.

Akkreditering – dvs. en autoriseret vurdering af om en aktivitet, ydelse eller institution lever op til formulerede standarder - kan bidrage til fokus på videreudvikling af kvaliteten. Der er enighed om, at regeringen og KL vil samarbejde om udvikling af frivillige akkrediteringsmodeller. Modellerne skal understøtte forankringen af det lokale ansvar for kvalitetsudvikling og sikre løbende læring på de kommunale institutioner gennem ekstern sparring med uafhængige og særligt uddannede akkrediterere.

I takt med at der etableres akkrediteringsordninger, fx på det sociale område, vil de detaljerede procesregler i forbindelse med det særlige tilsyn med kommunale plejehjem og botilbud mv. kunne afvikles.

Regeringen

Danske Regioner

Aftale om regionernes økonomi for 2008

10. juni 2007

1. Indledning

Dannelsen af regionerne giver en historisk mulighed for at fremtidssikre sundhedsvæsenet og skabe bedre vilkår for patienterne. Regionerne står overfor en stor politisk udfordring med at tilvejebringe de rette rammer for den fortsatte udvikling af et stærkt offentligt sundhedsvæsen.

Behovet for at nytænke organiseringen af sundhedsområdet skal ses i lyset af de udfordringer, den offentlige sektor står over for i de kommende år. Bl.a. den demografiske udvikling sætter grænser for væksten i de offentlige udgifter, og der kan være udfordringer med at rekruttere og fastholde tilstrækkeligt personale.

Regionerne arbejder allerede målrettet med en tilpasning af sundhedsområdet og de øvrige regionale opgaveområder, så muligheder, der er opstået i forbindelse med kommunalreformen, kan realiseres.

Flere og flere patienter bliver behandlet i det danske sygehusvæsen, og med aftalen er der skabt grundlag for, at regionerne fortsat kan opretholde den høje aktivitet på sundhedsområdet. Der er samtidig fastlagt en række principper for regionernes videre arbejde med en ny sygehusstruktur.

Der er igangsat et arbejde med henblik på at fremlægge en strategi for en kvalitetsreform, som skal sikre fortsat fornyelse og udvikling af det danske velfærdssamfund og søge nye veje til høj kvalitet i den offentlige service. Derudover pågår der trepartsforhandlinger. Der er enighed om, at der på nuværende tidspunkt ikke er grundlag for en drøftelse af konkrete initiativer, og at der derfor ikke er aftalt finansiering hertil.

Danske Regioner vil i efteråret 2007 blive inddraget i udmøntningen af konkrete initiativer, som er relevante for regionernes opgaveområde.

Det er tidligere aftalt at etablere en kvalitetsmodel for det danske sundhedsvæsen. De økonomiske konsekvenser for så vidt angår implementeringen af denne vil til efteråret indgå i drøftelserne af kvalitetsreformen. Drøftelserne vil inddrage oplæg fra bestyrelsen for Institut for Kvalitet og Akkreditering i Sundhedsvæsenet.

Der er enighed om, at budgetsamarbejdet mellem regeringen og Danske Regioner også fremover baserer sig på årlige politiske aftaler i juni om rammerne for den regionale økonomi. Aftalerne kan herudover indeholde tilkendegivelser om indholdet i opgavevaretagelsen, målsætninger, principper for dokumentation af kvalitet og effektivitet mv.

2. Økonomiske rammer

Dansk økonomi befinder sig i en højkonjunktur med høj økonomisk vækst og en historisk lav ledighed. Regeringen har tilkendegivet, at konjunktursituationen fordrer tilbageholdenhed i de offentlige udgifter, så der ikke bidrages til yderligere pres i økonomien.

Regeringen og Danske Regioner er enige om at tillægge det afgørende betydning, at den indgåede aftale realiseres således, at regionernes udgifter i 2008 både i budgetterne og i regnskaberne ligger inden for rammerne af aftalen.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at der for regionerne under ét vil være en samlet balance på hvert af områderne i den regionale økonomi i 2008, jf. nedenstående boks 1-3.

Boks 1
Økonomiske forudsætninger vedrørende sundhedsområdet
<ul style="list-style-type: none">▪ Der er i aftalen taget udgangspunkt i det forventede aktivitetsniveau for 2007, svarende til en aktivitetsvækst på sygehusene på 4,9 pct. i forhold til 2006.▪ Med aftalen løftes aktiviteten på sygehusområdet i 2008 med 1,9 mia.kr. Det tilvejebringes ved et realløft på 950 mio.kr. og produktivetsforbedringer på 2 pct.▪ Der er aftalt et samlet løft af udgiftsniveauet fra 2007 til 2008 til sygehusområdet på 1.650 mio. kr. til generel aktivitetsudvikling, herunder fremrykningen af det udvidede frie sygehusvalg, nye behandlingsformer, kræftmedicin, uddannelse mv.▪ Endvidere afsættes 300 mio. kr. til sygesikring ekskl. sygesikringsmedicin.▪ Der er aftalt et samlet niveau for nettodriftsudgifterne (eksklusive medicintilskud) på sundhedsområdet på 77.884 mio. kr. i 2008.▪ Der er i finansieringsbalancen et niveau for anlægsudgifterne (brutto) på 2.800 mio. kr. på sundhedsområdet i 2008. Heraf er afsat en låneramme på 900 mio. kr. i 2008 til anskaffelse af medicoteknisk udstyr mv. Lånerammen fordeles efter bloktilskudsnøglen.▪ Der afsættes en låneramme i 2007 på 50 mio. kr. til projektering i forbindelse med den nye sygehusstruktur.▪ Det er lagt til grund for aftalen, at regionernes udgifter til medicintilskud i 2008 udgør 7.510 mio. kr. 75 pct. af en eventuel afvigelse mellem dette beløb og udgifterne i regnskabet for 2008 reguleres over bloktilskuddet og fordeles i 2009 på regionerne med en foreløbig midtvejsregulering i 2008 i regionernes bloktilskud.▪ Det statslige bloktilskud udgør 68.650 mio. kr. i 2008, hertil kommer reguleringer i medfør af DUT-princippet på akt. 2007 vedr. 2008.▪ Det statslige, aktivitetsbestemte tilskud udgør 2.438 mio. kr., heraf 151 mio. kr. til strålebehandling. Den aktivitetsbestemte pulje udmøntes som anført i bilag 1.▪ De foreliggende opgørelser viser, at sygehusene i 2006 har præsteret en samlet produktionsværdi på 47.074 mio. kr. (08-PL). I 2007 forventes sygehusene at præstere en aktivitetsstigning på 4,9 pct. svarende til en produktionsværdi på 49.403 mio. kr. (08-PL). I 2008 forventes en yderligere aktivitetsstigning på 3,9 pct. svarende til en forventet produktionsværdi på 51.339 mio. kr. De forventede produktionsværdier i 2007 og 2008 er opgjort under forudsætning af en produktivtetsvækst på 2 pct. i begge år.▪ Det kommunale grundbidrag på sundhedsområdet er for 2007 ved lov fastsat til 1.102 kr. pr. indbygger. For 2008 vil pris- og lønregulering indebære, at udgangspunktet for regionernes bidragsfastsættelse vil være et grundbidrag på 1.133 kr. pr. indbygger, svarende til 6.186 mio.kr. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris- og lønudvikling fra 2007-2008 på 2,8 pct. inklusive medicin.▪ Det er lagt til grund for finansieringsbalancen, at den kommunale medfinansiering i form af aktivitetsbestemte bidrag udgør 10.055 mio. kr. i 2008.

Boks 2

Økonomiske forudsætninger vedrørende regional udvikling

- Der er aftalt et samlet niveau for nettodriftsudgifterne på området for regional udvikling på 2.302 mio. kr. i 2008.
- Det statslige bloktilskud til regional udvikling udgør 1.685 mio. kr. i 2008, hertil kommer reguleringer i medfør af DUT-princippet på akt. 2007 vedr. 2008.
- Det kommunale udviklingsbidrag er for 2007 ved lov fastsat til 110 kr. pr. indbygger. For 2008 vil pris- og lønregulering indebære, at udgangspunktet for regionernes bidragsfastsættelse vil være et grundbidrag på 113 kr. pr. indbygger, svarende til 617 mio. kr. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris- og lønudvikling fra 2007-2008 på 2,8 pct. inklusive medicin.

Boks 3

Øvrige økonomiske forudsætninger

- Regeringen vil søge tilslutning til at gennemføre en regulering af bloktilskuddet i 2007 på 2.200 mio. kr. på baggrund af amternes regnskab for 2006 samt aftale om regionernes økonomi for 2007.
- Udgifterne til medicintilskud i 2006 udgjorde 6.874 mio. kr. på landsplan. Via den aftalte medicingaranti kompenseres 75 pct. af merudgifterne i regionerne i forhold til det forudsatte niveau.
- Det skønnes, at udgifterne til medicintilskud i 2007 udgør 7.220 mio. kr. på landsplan.
- Pris- og lønudviklingen på det regionale område fra 2007-2008 er fastsat til 3,1 pct. (ekskl. medicintilskud) og 2,8 pct. (inkl. medicintilskud). Der igangsættes et fælles arbejde med henblik på eventuelt at justere metoden for udarbejdelse af pris- og lønskøn for kommunerne/regionerne efter overgangen til den nye kommunale struktur.

Det udvidede frie sygehusvalg

Sygehusvæsenet skal sikre hurtig behandling til alle patienter. Det er samtidig op til en faglig vurdering at sikre, at de patienter, der har det største og mest akutte behandlingsbehov prioriteres først.

Adgangen til det udvidede frie sygehusvalg ændrer ikke ved sygehusvæsenets overordnede forpligtelse til at prioritere hurtig behandling af akut og livstruende sygdom. Patienter med et konstateret behandlingsbehov vil via det udvidede frie sygehusvalg have en adgang til at vælge et alternativ til det offentlige sygehusvæsen, hvis ventetiden i det offentlige sygehusvæsen overstiger én måned. Det udvidede frie valg er et alternativ, der kan give mulighed for afkortning af ventetiden for patienter, der af forskellige grunde f.eks. smerter, måtte ønske en afkortning af ventetiden.

Nye behandlingsformer

Der er enighed om, at et sundhedsvæsen med høj faglig kvalitet fordrer en løbende implementering af nye behandlingsmetoder i takt med, at de udvikles og dokumenteres effektive.

Der er enighed om, at DUT-princippet omfatter nye regler, bindende vejledninger m.v. fra de centrale sundhedsmyndigheder, men ikke merudgifter til nye behandlingsmetoder og teknologisk udvikling, uanset at Sundhedsstyrelsen yder faglig rådgivning i forbindelse med indførelsen.

Med de årlige økonomiske aftaler fastsættes rammer for regionernes økonomi, som sikrer et solidt grundlag for en videre udvikling af kvaliteten i det danske sygehusvæsen, herunder i almindelighed også gennem implementering af nye behandlingsmetoder. Der er dog samtidig enighed om, at nye behandlingsformer i konkrete tilfælde kan have sådanne økonomiske konsekvenser, at det kan begrunde helt særlige drøftelser i forhold til de aftalte rammer for regionernes økonomi.

3. Fremtidens sygehusstruktur

Regeringen og Danske Regioner ønsker et sundhedsvæsen, der er drevet af professionalisme, leverer høj kvalitet samt sikrer sammenhæng og tilgængelighed for patienterne. Samtidig skal ressourcerne anvendes bedst muligt. Det kan sikres ved at samle opgaver på færre og fagligt mere bæredygtige enheder.

Samling af funktioner på færre enheder er den overordnede forudsætning for ændringer i sygehusstrukturen. Bl.a. bør uselekterede, akutte patienter modtages i fælles akutmodtagelser på færre sygehuse, jf. Sundhedsstyrelsens anbefalinger.

Et væsentligt sigte med ændringer af sygehusstrukturen er, at patienterne får den mindst indgribende og mest sammenhængende behandling. For at kunne opnå fordelene ved specialisering og samling af enheder skal den præhospitale indsats og skadesbehandlingen uden for sygehuset spille en større rolle end i dag. En velfungerende praksissektor og et styrket samspil mellem praksis- og sygehussektoren er i det lys vigtigt i forhold til, at flere funktioner fagligt kan løftes af et sundhedsvæsen tæt på borgerne.

Tidssvarende rammer skal desuden sikre god anvendelse af nye, effektive behandlingsmetoder, tilrettelæggelse af optimale patientforløb, patienttilfredshed samt optimal anvendelse af personale ved bl.a. tilpasning af vagtberedskabet.

Der er derfor behov for strukturændringer og heraf følgende investeringer i fysiske tilpasninger, ny teknologi og apparatur for at realisere den fælles målsætning om et tidssvarende og bæredygtigt sundhedsvæsen. Det er nødvendigt at samle flere behandlinger på færre enheder for at sikre kvaliteten og de faglige standarder, udnytte fordele ved specialisering samt sikre en optimal anvendelse af ressourcerne, herunder knappe personalemæssige ressourcer. Regionerne står således overfor afgørende beslutninger om, hvilket sygehusvæsen patienterne skal møde i fremtiden.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at de fremtidige beslutninger om investeringer i ny sygehusstruktur skal ske i overensstemmelse med de principper og konkrete kriterier, der er beskrevet i bilag 2. Principperne skal sikre høj kvalitet, bæredygtige investeringer, og at de fysiske rammer i sygehusvæsenet tilpasses, så de bl.a. understøtter hensigtsmæssig anvendelse af personalemæssige ressourcer, tidssvarende rammer og optimale patientforløb. Det er således målsætningen, at investeringerne fremmer produktiviteten og kvaliteten i sygehusvæsenet.

De enkelte regioner skal i deres videre arbejde med de konkrete sygehusprojekter efterleve de opstillede principper for herigennem at sikre, at den fremtidige sygehusstruktur bliver så sammenhængende og

kvalitetsfremmende som mulig, både indenfor de enkelte regioner og på tværs af regionerne. Det er således regionsrådenes politiske ansvar at løfte opgaven vedr. den nye og samlede sygehusstruktur ud fra de opstillede principper.

Synliggørelse og gennemsigtighed i forbindelse med investeringerne anses som en vigtig forudsætning for vellykkede rammer om fremtidens sygehusstruktur. Regeringen og Danske Regioner er derfor enige om, at regionernes årlige opfølgning i forhold til planerne for ny sygehusstruktur er et vigtigt redskab til sikring af gevinsterne ved strukturændringerne. Til brug for opfølgningen er der enighed om, at regionerne i forhold til de enkelte regioners investeringsplaner kvantificerer en række regionsspecifikke mål, jf. bilag 2. Regeringen og Danske Regioner er ligeledes enige om, at niveauet for og karakteren af investeringerne løbende tilpasses konjunktursituationen.

Med dette fælles udgangspunkt er rammen sat for den efterfølgende realisering af konkrete ændringer til fremme af en tidssvarende sygehusstruktur.

Sygehusinvesteringer

De langsigtede investeringer forbundet med strukturændringerne i sygehusvæsenet drøftes i efteråret.

For at understøtte målsætningerne for fremtidens sygehusstruktur er der enighed om, at der skal realiseres betydelige investeringer over en længere årrække.

Det er vigtigt at sikre et grundigt beslutningsgrundlag i den fremadrettede proces vedr. regionernes ændringer af strukturen i sygehussektoren. På den baggrund er regeringen og Danske Regioner enige om at nedsætte et ekspertpanel med internationalt anerkendte eksperter med stor indsigt på sygehusområdet i forhold til sygehusdrift, logistik, større sygehusbyggerier, faglig bæredygtighed mv.

Ekspertpanelet skal vurdere de konkrete større strukturelle anlægsprojekter i forhold til principperne i bilag 2, herunder bl.a. samling af enheder, driftsøkonomisk rentabilitet, effektivitet og kvalitet. Det skal bl.a. ske på baggrund af dialog med de enkelte regioner om de konkrete projektforslag og antagelserne heri.

Ekspertpanelet afgiver indstilling til regeringen om, hvorvidt de enkelte projekter opfylder målsætningerne og principperne, jf. bilag 2, med henblik på gennem en løbende drøftelse med Danske Regioner at tage stilling til udmøntning og finansiering af de prioriterede projekter, der vedrører fremtidens sygehusstruktur.

Ekspertpanelet består af 3-5 medlemmer. Der er enighed om at bede forskningschef Erik Juhl om at lede arbejdet.

Ekspertpanelet vil blive betjent af et sekretariat bestående af embedsmænd fra hhv. Danske Regioner, Finansministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet (formand).

4. God og effektiv administration

Der er med strukturreformen og dannelsen af de større regioner skabt forbedrede rammer for det fortsatte arbejde i forhold til større administrativ effektivitet og udnyttelse af synergieffekter. Det giver gennem omprioriteringer og bedre arbejdstilrettelæggelse mulighed for at opnå serviceforbedringer inden for regionernes nuværende økonomiske ramme. Realiseringen af sådanne forbedringer er i større eller mindre omfang igangsat, men der skal fortsat være fokus på mulighederne.

Det er muligt at opnå synergieffekter på administrationsområdet bl.a. via samling af centrale administrative enheder, omprioriteringer, bedre arbejdstilrettelæggelse mv.

Regeringen og Danske Regioner er enige om i fællesskab at få analyseret muligheder for effektivisering af den regionale administration. Det skal ske i regi af Samarbejdsprojektet for den decentrale offentlige sektor.

I de enkelte regioner gøres allerede en indsats for at effektivisere indkøbsområdet. Regeringen og Danske Regioner er imidlertid enige om, at der med etableringen af de større regioner er mulighed for yderligere effektivisering og koordinering af indkøb regionerne imellem. Der igangsættes nærmere drøftelser mellem regeringen og Danske Regioner med henblik på at identificere fokusområder for en yderligere indsats.

5. Produktivitet på sygehuse

Den danske sygehusdrift har oplevet produktivitetsvækst over de seneste år. Ved sammenligning af produktivitetsniveauer tyder det på, at der er produktivitetsforskelle regionerne og de enkelte sygehuse imellem.

Det er vigtigt, at regionerne og de enkelte sygehuse deler viden og lærer af hinanden. Regeringen og Danske Regioner er enige om, at dette skal bidrage til, at ressourcerne i det danske sundhedsvæsen udnyttes effektivt og rationelt. Af konkrete eksempler, hvor videndeling kan danne basis for øget kvalitet og produktivitet, er bl.a. fremme af hensigtsmæssige og accelererede patientforløb, omlægning fra stationær til ambulante behandling, øget opgaveglidning samt effektive arbejdsgange.

Regeringen og Danske Regioner er ligeledes enige om, at der fortsat offentliggøres sammenlignelige målinger af produktiviteten på bl.a. sygehusniveau samt for udvalgte afdelinger. Disse målinger kan danne grundlag for de enkelte regioners realisering og synliggørelse af fremtidige produktivitetstigninger og potentialer herfor.

Danske Regioner har oprettet en ide- og vidensbank, hvor regionernes medarbejdere deler erfaringer, der har ført til bedre og mere effektiv opgavevaretagelse.

6. Kræft

Der er over de senere år gennemført en række initiativer for at styrke indsatsen på kræftområdet. I 2005 blev Kræftplan II således iværksat og kræftområdet tilførtes betydelige ressourcer. Med aftalen om regionernes økonomi for 2007 blev der afsat midler til ny sygehusmedicin, herunder kræftmedicin, samt en låneramme på

800 mio. kr. til indkøb af medico-teknisk udstyr, herunder strålekanoner og scannere. Med aftalen om finansloven for 2007 blev der afsat yderligere en lånepulje på 200 mio. kr. til strålekanoner og scannere. Herudover er der i 2007 afsat yderligere 74 mio. kr. til øget aktivitet på strålebehandlingsområdet og befordringsudgifter for patienter, der tilbydes strålebehandling i udlandet.

Sundhedsvæsenet skal reagere med det samme ved mistanke om, at en patient har kræft. Den nærmere undersøgelse heraf skal påbegyndes hurtigst muligt og tilrettelægges i standardforløb, der sikrer, at der ikke er unødigt spildtid mellem de forskellige undersøgelser. Patienter, der udredes for en livstruende sygdom, herunder kræft, skal prioriteres i forhold til patienter med mindre alvorlige lidelser.

Der påbegyndes i 2007 offentliggørelse af interne ventetider til en række kræftbehandlinger. Regeringen og Danske Regioner er enige om, at der skal gennemføres initiativer, der bidrager til afkortning af interne ventetider, herunder bl.a. via mere hensigtsmæssig tilrettelæggelse af patientforløb.

Regeringen og Danske Regioner er derudover enige om, at der skal ske en fortsat nedbringelse af ventetiderne til strålebehandling. Parterne er på den baggrund enige om, at der også i 2008 afsættes en særlig meraktivitetspulje til strålebehandling.

Nye analyser påpeger, at der er potentiale for i væsentlig grad at effektivisere indsatsen vedr. strålebehandling. Regeringen og Danske Regioner er enige om at følge op på analyserne med konkrete initiativer til forbedringer af forløbene for danske kræftpatienter.

7. Praksissektoren

Med kommunalreformens nye struktur på sundhedsområdet er der skabt grundlag for et styrket samarbejde mellem sygehusene, kommunerne og praksissektoren, herunder særligt almen praksis.

I den fælles planlægning af sundhedstilbud mellem regioner og kommuner kan dette desuden understøtte samordning og sammenhæng i patientforløb, der går på tværs af myndighederne. Samlet kan det medvirke til en bedre anvendelse af ressourcer, herunder de personalemæssige ressourcer, på sundhedsområdet.

Med udviklingen af fremtidens sygehusstruktur, hvor funktioner samles på færre og mere bæredygtige enheder, øges behovet samtidig for, at flere funktioner fagligt kan løftes af et sundhedstilbud tæt på borgerne. Regeringen, Danske Regioner og KL er på den baggrund enige om at igangsætte et arbejde om almen praksis' rolle i fremtidens sundhedsvæsen.

Arbejdet skal bl.a. belyse:

- Organisering og arbejdstilrettelæggelsen i mere bæredygtige enheder, herunder bl.a. størrelsen af lægepraksis og anvendelse af klinikpersonale.
- Den faglige og økonomiske styring og udvikling af almen praksis, herunder incitament og honorarstruktur.
- Samspillet mellem sygehusvæsen, almen praksis og kommuner.

Danske Regioner har frem mod 2008 iværksat udviklingsprojektet ”Almen Praksis i Fremtidens Sundhedsvæsen”, som fokuserer på bl.a. sektorens kvalitet, service og effektivitet samt sammenhæng til det øvrige sundhedsvæsen. Resultaterne herfra kan ligeledes indgå i arbejdet om almen praksissektorens rolle i fremtidens sundhedsvæsen.

Regeringen, Danske Regioner og KL er enige om, at der skal være øget fokus på at få kortlagt almen praksis henvisningspraksis, herunder at der igangsættes en analyse af henvisningspraksis i regi af Samarbejdsprojektet for den decentrale offentlige sektor. Resultaterne fra dette arbejde kan indgå i det samlede analysearbejde af sektoren.

8. Psykiatri

I forbindelse med udmøntningen af satspuljen for 2007 indgik regeringen og satspuljepartierne en ny psykiatritaftale for 2007-2010. Med denne aftale blev der skabt et grundlag for en fortsat udvikling og udbygning af psykiatrien. Der blev således i forbindelse med aftalen afsat 1.227,3 mio. kr. til en forstærket indsats på det psykiatriske område. Aftalen indebærer blandt andet en aftale om udvidet udrednings- og behandlingsret i børne- og ungdomspsykiatrien.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at kvaliteten og udbudet af behandlingstilbud til psykisk syge fortsat skal være i fokus. Derfor vil regeringen også søge at prioritere området i forbindelse med udmøntningen af satspuljen for 2008, jf. bilag 3.

Regeringen og Danske Regioner er desuden enige om at afsætte 20 mio. kr. til en forsøgsordning vedr. tilbud om psykologbehandling til personer med ikke-psykotiske lidelser.

9. Lægelig videreuddannelse

I aftalen om regionernes økonomi for 2007 var der enighed om at gennemføre initiativer til forkortelse af den samlede uddannelsestid for speciallæger. Regeringen har på den baggrund fremlagt initiativer til omlægning af speciallægeuddannelsen uden tab af kompetencer, herunder en afkortning af turnusforløbet og en frist på fire år fra start på turnusuddannelse til påbegyndt hoveduddannelse, jf. bilag 4. Omlægningen træder i kraft den 1. februar 2008. Der er enighed om, at udmøntning af principperne for omlægningen af videreuddannelsen skal ske i et tæt samarbejde mellem parterne. Regeringen tilvejebringer det ændrede regelgrundlag så hurtigt som muligt, mens regionerne vil tilrettelægge deres del af indsatsen med henblik på at gennemføre omlægningen.

I lyset af den aktuelle personalesituation kan der være behov for at rekruttere sundhedspersonale fra udlandet. Der er i den forbindelse enighed om, at procedurerne vedrørende autorisation af det udenlandske personale skal tilrettelægges med størst mulig fleksibilitet.

10. Øvrig sundhed

Genoptræning

Omfanget af specialiseret genoptræning er meget højt og varierer meget mellem sygehusene. Det er i forbindelse med kommunalreformen lagt til grund, at langt hovedparten af genoptræningsopgaven skal løses i kommunalt regi. De opstillede kriterier for specialiseret genoptræning har til formål at understøtte en snæver faglig afgrænsning af den genoptræning, der skal ske i sygehusregi. Heri ligger, som tidligere tilkendegivet, at langt hovedparten af genoptræningsopgaven skal løses i kommunalt regi.

Regeringen, Danske Regioner og KL er enige om at undersøge incitamentsstrukturer og styringsmuligheder på genoptræningsområdet i efteråret 2007, herunder særligt inden for det specialiserede område. Udvalget skal fremlægge konkrete forslag til, hvordan kommunerne får større muligheder for at tilrettelægge genoptræningsindsatsen på den fagligt og økonomisk set mest effektive måde. Resultatet af dette arbejde skal foreligge senest 1. april 2008 med henblik på at kunne indgå i drøftelserne i forlængelse af monitoreringsordningen.

11. Regional udvikling

For at forankre globaliseringsstrategien i alle dele af landet vil regeringen indgå regionale partnerskabsaftaler med de regionale vækstfora. Regeringen lægger vægt på, at globaliseringsstrategien gennemføres i tæt sammenhæng med den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, der forestås af de regionale vækstfora.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at regeringen og vækstforaene løbende følger udviklingen i forhold til de mål, der er opstillet i partnerskabsaftalerne. Opfølgning og drøftelse af behovet for justeringer af aftalerne inden for eksisterende økonomiske rammer vil ske i dialog med de relevante parter, og finder sted første gang i første halvår 2008.

Der er endvidere enighed om, at regionerne vil kunne prioritere de regionale udviklingsmidler til medfinansiering af de vækstfora-initiativer, der medfinansieres af EU-strukturfondsmidler, og som understøtter globaliseringsstrategien.

Der er enighed om at afsætte yderligere 75 mio. kr. fra 2008 til regional udvikling.

Der er derudover enighed om at afsætte yderligere 50 mio. kr. til kortlægning af og oprydning på jordforurenede grunde.

12. Øvrige temaer

Projekt Digital Forvaltning

For at sikre at udviklingen af fællesoffentlige digitale løsninger sker i tæt dialog og samarbejde mellem de fællesoffentlige parter er der enighed om at videreføre Projekt Digital Forvaltning til og med 2010.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at regionerne afholder 6,7 mio. kr. årligt i perioden 2008-2010 til finansiering af regionernes andel.

Ny digitaliseringsstrategi for den offentlige sektor

De fællesoffentlige parter har i foråret 2007 lanceret en ny strategi for digitalisering af den offentlige sektor frem til 2010.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at regionerne afholder i alt 56,9 mio. kr. i perioden 2008-2010 til udmøntning af strategien. I 2007 reguleres regionernes bloktilskud med 13,8 mio. kr. Regeringen og KL afholder de resterende udgifter i perioden.

Et gennemsligt sundhedsvæsen

Den fællesoffentlige sundhedsportal Sundhed.dk vil være et omdrejningspunkt i den nationale strategi for IT i sundhedsvæsenet, som forventes færdig ultimo 2007. Regeringen og Danske Regioner er enige om, at sundhed.dk er en væsentlig platform for udvikling og eksponering af informations- og kommunikationsløsninger i forhold til sundhedsprofessionelle, patienter og borgere.

Som led i at sikre et gennemsligt sundhedsvæsen vil sundhedskvalitet.dk fortsat udvikles for at give patienter og pårørende en nem adgang til at sammenligne kvalitet og service på landets sygehuse. Informationer fra sundhedskvalitet.dk skal fortsat kunne vises på andre hjemmesider.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at sundhed.dk og sundhedskvalitet.dk i dialog med borger.dk løbende vurderer, hvorvidt eksisterende og planlagte borgerrettede løsninger er relevante til at indgå i temaer på borger.dk med henblik på, at alle relevante selvbetjeningsløsninger på sundhed.dk også kan fremvises i borger.dk senest i 2012.

DUT i forbindelse med digitalisering

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at regionerne er omfattet af de principper for håndtering af digitaliserings- og effektiviseringsgevinster, som er aftalt med kommunerne. Effektiviseringsgevinster som følge af digitaliseringsprojekter tilfalder derfor som hovedregel regionerne.

Samarbejdsprojektet for den decentrale offentlige sektor

Danske Regioner er pr. 1. januar 2007 indtrådt i Samarbejdsprojektet, der blev etableret af regeringen og KL i forlængelse af økonomiaftalen for 2006. Der er enighed om at forlænge Samarbejdsprojektet til og med 2010 inden for en uændret økonomisk ramme.

Overgang til omkostningsbevillinger

Der blev i forlængelse af økonomiaftalen for 2007 iværksat et fælles analysearbejde af de styringsmæssige konsekvenser af en fuld overgang til omkostningsbevillinger i regionerne. Konklusionen på dette arbejde er, at det vil være muligt at fastholde det nuværende aftalesystem i en situation, hvor regionerne i deres interne styring fuldt ud er overgået til omkostningsbevillinger.

På den baggrund er der enighed om, at regionerne fra 2009 fuldt ud overgår til omkostningsbaserede bevillinger. Overgangen hertil forberedes, herunder vedr. bl.a. tilpasning af balancekrav og andre forhold i budget- og regnskabsregler mv. For 2008 tillades på det regionale udviklingsområde et midlertidigt underskud således, at der ikke som følge af omkostningsbudgetteringen sker en likviditetsopbygning, hvilket nærmere reguleres i budget- og regnskabsreglerne.

Offentligt byggeri

Regeringen og Danske Regioner er enige om at arbejde for, at det offentlige byggeri bliver bedre og billigere, jf. regeringens handlingsplan for et bedre og billigere byggeri. Danske Regioner og Økonomi- og Erhvervsministeriet vil tilrettelægge en proces for udbredelsen af relevante initiativer. Udbredelsen evalueres i marts 2008.

Udredningsarbejde vedr. regionernes gæld

De nye kommuner og regioner overtog ved etableringen aktiver og passiver fra de "gamle" amter og kommuner.

Lån, andre passiver og aktiver er efter procedureloven med tilhørende procedurebekendtgørelse overført til de nye myndigheder. Resultatet for regionerne er, at der er stor forskel på den langfristede gæld, den enkelte region er født med.

Regeringen og Danske Regioner er enige om at igangsætte et udredningsarbejde, som skal:

- analysere den samlede aktiv- og passivmasse med henblik på at fremskaffe et samlet formuebillede for de respektive regioner
- identificere problematikken, herunder de afledte årlige driftmæssige konsekvenser ved betaling af renter og afdrag
- opstille muligheder for kort- og langsigtede løsninger

Indenrigs- og Sundhedsministeriet tager initiativ til udredningsarbejdet, som skal foreligge i foråret 2008 med henblik på at indarbejde eventuelle elementer i økonomiaftalen for 2009.

Som følge af det særlige problem vedr. Region Sjælland gives der mulighed for at refinansiere renter af den over gennemsnitlige samlede gæld for 2008.

Indenrigs- og sundhedsministeren har endvidere mulighed for at give særlig lånedispensation ved likviditetsproblemer i enkelte regioner. Endvidere kan der i overensstemmelse med de økonomiske forudsætninger for aftalen ved dispensation gives mulighed for refinansiering af afdrag i 2008.

Bloktilskudskriterier

Den foreløbige beregning af bloktilskud fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet har vist større ændringer i bloktilskudfordelingen end ventet i regionerne. Bloktilskudskriterierne skal afspejle de aktuelle udgiftsbehov, men svingninger i bloktilskuddene kan vanskeliggøre vilkårene for den økonomiske planlægning i regionerne.

Der er enighed om, at der er behov for en analyse af følsomheden af de kriterier, som bloktilskuddet fordeles efter. Analysen gennemføres af Finansieringsudvalget, og der skal i denne forbindelse vurderes muligheden og hensigtsmæssigheden af at begrænse de årlige ændringer i tilskuddet. Endvidere skal processen for tilskudsudmeldingen vurderes. Arbejdet gennemføres inden 1. januar 2008 således, at eventuelle ændringer kan gennemføres forud for næste års aftale med virkning fra 2009.

Bilag 1

Principper for udbetaling af penge fra de statslige, aktivitetsbestemte puljer og baseline i 2008

Det statslige, aktivitetsbestemte tilskud på sygehusområdet udgør i 2008 3.038 mio. kr. på landsplan inkl. kommunalt aktivitetsbidrag, svarende til 2.438 mio. kr. til regionerne.

De 3.038 mio. kr. er fordelt på en generel aktivitetspulje og en særskilt pulje til strålebehandling på kræftområdet. Fordelingen af midler og udbetalingsprincipper fremgår af tabel 1:

Tabel 1			
Fordeling af statslige, aktivitetsafhængige midler og udbetalingsprincipper, mio. kr., 2008-pl			
	Generel aktivitetspulje	Pulje til stråle behandling på kræftområdet	I alt
Udbetaling med 100 pct. af DRG/DAGS-takst.	1.157	208	1.365
Udbetaling med 70 pct. af DRG/DAGS-takst.	1.673	-	1.673
I alt	2.830	208	3.038

Anm.: Alle beløb er inkl. kommunalt aktivitetsbidrag.

Fordelingen af de samlede statslige aktivitetsmidler på kommuner og regioner er foretaget på baggrund af takstsystem 2007.

Sundhedsstyrelsens takstsystem for 2008 udmeldes endeligt pr. 15. september 2007. Sundhedsstyrelsens takstsystem for 2009 udmeldes foreløbigt pr. 15. maj 2008 og endeligt pr. 15. september 2008.

Der kan én gang hvert år (1. maj til ikrafttrædelse 1. juli) udmeldes budgettakster for nye behandlinger m.v. af væsentligt omfang og betydning. Takstsystemet kan herudover efter nærmere aftale mellem Danske Regioner, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og KL justeres for indførelse af meget væsentlige, nye behandlingstilbud eller for omlægninger af væsentlig økonomisk betydning for sygehusene.

Dækningsområde for puljemidlerne

Den generelle aktivitetspulje vedrører al somatisk sygehusbehandling, der foregår ambulant eller under indlæggelse, og som finansieres af en sygehusregion ved egne eller fremmede sygehuse, på private klinikker m.v. Alternativ og eksperimentel behandling på private sygehuse m.v., fertilitetsbehandling og kunstig befrugtning, sterilisation samt strålebehandlinger på kræftområdet er undtaget. Desuden indgår en række nærmere definerede ydelser på speciallægeområdet, som substituerer sygehusbehandling.

Puljen til strålebehandling på kræftområdet vedrører en række positivt afgrænsede ydelser inden for strålebehandling og planlægning/forberedelse af strålebehandling.

Udbetaling og fordeling af puljen på regioner

Regionernes aktivitetsbestemte tilskud på i alt 2.438 mio. kr. for 2008 udbetales á conto i starten af året og opgøres endeligt ved udgangen af 1. kvartal 2009 på grundlag af den aktivitet i regionerne, som er indberettet senest den 1. marts 2009.

De statslige aktivitetsmidler fordeles mellem regionerne efter samme nøgle som bloktilskuddet til regionernes sundhedsudgifter.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Danske Regioner er enige om vigtigheden af, at der hver den 10. i måneden foreligger opgørelser af aktivitet m.v. til regionerne.

Opgørelse af baseline m.v. for de statslige aktivitetspuljer

Baseline for 2007 opgøres aftalekonsistent og afspejler det aftalte økonomiske udgangspunkt i 2007. Baseline fastsættes på den baggrund til i alt 44.276 mio. kr. (07-pl) ekskl. ambulans genoptræning. Heraf udgør 43.819 mio. kr. baseline for den generelle aktivitetspulje, mens 457 mio. kr. udgør baseline for puljen til strålebehandling på kræftområdet.

Der udmeldes som led i økonomiaftalen for 2008 en foreløbig baseline for 2008 på 47.585 mio. kr. (opgjort i takstsystem 2007 opregnet til 2008-pl) med udgangspunkt i den forventede, faktiske aktivitet i 2007. Heraf udgør 47.104 mio. kr. baseline for den generelle aktivitetspulje, mens 481 mio. kr. udgør baseline for puljen til strålebehandling på kræftområdet.

For begge puljer beregner og udmelder Sundhedsstyrelsen en baseline for 2008 ved udgangen af 1. kvartal 2008. Baseline opgøres aftalekonsistent i forhold til den forudsatte aktivitetsstigning fra 2007 til 2008 på 3,9 pct.

Metoden til beregning af baseline er:

1. Den faktiske aktivitet i 2007 opgøres med takstsystem 2008 og korrigeres for produktionsværdien af en eventuel rammeoverskridelse i forhold til det aftalte udgiftsniveau i 2007.
2. Produktionsværdien efter pkt. 1 tillægges den forudsatte aktivitetsstigning fra 2007 til 2008 på 3,9 pct.
3. Der korrigeres (plus/minus) for nettobudgetvirkningen af puljer i finansloven for 2008.
4. Produktionsværdien af de statslige aktivitetsafhængige midler i 2008 på i alt 3.754 mio. kr. (08-pl) fratrækkes produktionsværdien efter pkt. 1-3 for at danne baseline.

Baseline for 2008 fordeles mellem regionerne med en nøgle, der svarer til deres faktisk realiserede aktivitet i 2007 opgjort ved takstsystem 2008.

Værdien af aktivitetstilskuddene for 2008 kan korrigeres for ændringer af DRG/DAGS-takster og -grupperinger, kodeændringer eller ny registreringspraksis i takstsystem 2008, der gennemføres efter 15. september 2007. Korrektionerne har til formål at identificere sygehusenes faktiske aktivitet over baseline i forhold til året før, herunder sikre konsistens over tid i den aktivitet, som ligger til grund for tilskuddet.

Værdien af aktivitetstilskuddene for 2008 kan korrigeres for strukturomlægninger m.v. i sygehusvæsenet i henhold til Indenrigs- og Sundhedsministeriets retningslinjer herfor. Regionerne kan løbende fremsende ansøgning om justeringer af aktivitetsopgørelsen, dog senest den 1. februar 2009.

Der fastlægges i 2008 et creeploft på 1,5 pct.

Der indregnes et årligt produktivetskrav på 2,16 pct. i fastsættelsen af baseline for den generelle aktivitetspulje og for puljen til strålebehandling på kræftområdet, svarende til 2,0 pct. ved fuld udnyttelse af begge aktivitetspuljer.

Samspil mellem det statslige og det kommunale aktivitetsbidrag

Der er et overlap mellem det statslige aktivitetstilskud og det kommunale aktivitetsbidrag. Dette håndteres ved en nettoficering af taksterne for de statslige aktivitetsmidler, dvs. taksterne vedrørende den enkelte patientkontakt reduceres med de konkrete beløb, som regionerne modtager fra kommunerne for de præsterede aktiviteter.

Der sker et generelt løft med aktivitetsvirkning på sygehusområdet på 950 mio.kr. Nettoeffekten er et løft på 100 mio. kr. til strålepuljen, hvor den gennemsnitlige kommunale medfinansieringsandel er 27,3 pct., mens de øvrige 850 mio. kr. går til generel aktivitet, som medfinansieres af kommunerne med 15,3 pct. Herudover sker der et løft på sygesikringsområdet ekskl. medicintilskud på 300 mio.kr., hvoraf den gennemsnitlige kommunale medfinansiering er 10,1 pct.

Bilag 2

Principper for investeringer i fremtidens sygehusstruktur og opfølgningen herpå

Samling af funktioner på færre enheder er den overordnede forudsætning for ændringer i sygehusstrukturen. Det skal bl.a. sikre kvalitet, effektivitet og tryghed i sygehusvæsenet.

For at understøtte ændringer i sygehusvæsenet, der øger kvalitet og produktivitet er der enighed om, at regionernes fremtidige investeringer skal ske i overensstemmelse med en række overordnede principper. Principperne skal vurderet i forhold til den aktuelle konjunktursituation danne grundlag for beslutninger om de konkrete investeringer.

Regeringen og Danske Regioner er enige om flg. principper:

Kvalitet

- I forbindelse med specialeplanlægning bør øget kvalitet, herunder øget faglig bæredygtighed samt patientsikkerhed og -forhold, sikres.
- Sundhedsstyrelsens krav skal følges og dens anbefalinger bør efterleves, herunder bl.a. at befolkningsgrundlaget for fælles akutmodtagelser (hovedfunktionsniveau) udgør 200.000-400.000 indbyggere, idet det bør overvejes at udnytte muligheder for stordriftsfordele i særligt tætbefolkede områder. Der er endvidere i alle regioner områder, hvor geografiske eller andre forhold nødvendiggør specifikke løsninger.
- Der skal foreligge konkrete planer for, hvordan den præhospitale indsats skal udvikles i takt med samlingen af sygehusenes opgaver, herunder de akutte modtagelser, med henblik på, at relevant og kvalificeret behandling kan påbegyndes hurtigst muligt.
- Der skal i de enkelte regioners planlægning tages højde for de øvrige regioners planer med hensyn til bl.a. specialefordeling, eksisterende faciliteter, personalemæssige ressourcer, forløb for strukturændringer og den demografiske udvikling. Disse hensyn indgår også, når der skal foretages større nye strukturelle anlægsprojekter.

Finansiering

- Provenu ved frasalg af eksisterende sygehusestrukturer, lån samt allerede afsatte ressourcer o.l. skal indgå i regionernes finansiering af strukturændringerne i sygehusvæsenet.

Personalemæssige ressourcer og øget produktivitet

- Overordnede mål i forhold til produktivetsforbedringer og driftsøkonomiske gevinster skal indgå i regionernes planlægning af ny sygehusstruktur, herunder forbedret kapacitetsanvendelse via effektiv brug af økonomiske og knappe personalemæssige ressourcer.
- Forbedrede interne arbejdsgange, herunder effektive arbejdsrutiner og øget opgaveglidning, sammenhæng i opgavevaretagelsen, mere hensigtsmæssig anvendelse af fysiske rammer, rationel tilrettelæggelse af patientforløb samt personalemæssige arbejdsbetingelser skal indgå i planerne for ny sygehusstruktur
- Vagtberedskab og optimal organisering heraf skal indgå i planerne.

- Strukturændringerne skal danne basis for bedre udnyttelse af sengekapa­citeten og nedbringelse af de gennemsnitlige liggetider ved indlæggelse som følge af bl.a. mulighed for øget ambulantbehandling, accelererede patientforløb mv.
- Et velfunderet grundlag baseret på bl.a. erfaringer fra ind- og udland skal sikres i forberedelsen af ændringerne af de fysiske rammer, således at de understøtter de overordnede principper, jf. ovenstående. Regionerne har tilkendegivet, at de i efteråret 2007 vil gennemføre et fælles arbejde med opstilling af retningslinjer for godt sygehusbyggeri.

Opfølgning på investeringer

De samlede strukturændringer i sygehusvæsenet ventes at forløbe over en længere årrække. Realisering af gevinster i forhold til bl.a. faglig bæredygtighed, kvalitet og rationaliseringer forventes at ske i varierende grad over perioden, men vil først fuldt ud kunne realiseres efter endt projektperiode. I forhold til sikring af gevinsterne bliver regionernes opfølgning på og årlige offentliggørelse af de realiserede strukturændringer et vigtigt redskab i processen.

Af specifikke faktorer i en opfølgningsprocedure er bl.a.:

- Realisering af effektivitetsgevinster, og opgørelse heraf i form af produktivitetsmål indgår som en central del i den årlige opfølgning af ændret sygehusstruktur. Et konkret mål for de samlede produktiv­itetsgevinster opstilles på regionsbasis. Der bør i disse estimater tages hensyn til en varierende profil af produktiviteten i perioden frem mod projektafslutning.
- Derudover skal der i forbindelse med regionernes konkrete planer opstilles en række yderligere mål, for hvilke udviklingen årligt offentliggøres. Der skal opstilles mål for kvalitet, kapacitetsudnyttelse, forbedrede arbejdsgange, apparaturudnyttelse og ambulant behandling. I opstillingen af de konkrete mål bør både niveau og vækst for de specifikke indikatorer inddrages.
- I tiden fra anlægsgodkendelse til projektafslutning foretager regionerne en løbende budgetop­følgning, sikrer en god styring af byggeprojekterne og implementerer tiltag i forbindelse med budgetoverskridelser.

Bilag 3

Prioriterede områder i psykiatrien

I forbindelse med udmøntningen af satspuljen for 2007 indgik regeringen og satspuljepartierne en ny psykiatraftale for 2007 – 2010. Herved blev der skabt grundlag for en fortsat udvikling og udbygning af psykiatrien. Der blev med aftalen afsat 1.227,3 mio. kr. til det psykiatriske område.

Retspsykiatri

Ubehandlet psykisk sygdom øger risikoen for at begå kriminalitet. Derfor er tidlig opsporing, diagnostik og kvalificeret behandling vigtig. Med psykiatraftalen blev der derfor afsat 120 mio.kr. til en styrkelse af retspsykiatrien blandt andet ved en optimering af kapaciteten for at sikre let og hurtig adgang til behandling, mulighed for langvarige stabiliserende indlæggelser og for gradvis udslusning.

Udgående og opsøgende virksomhed

Øget tilgængelighed og udgående virksomhed bidrager til at fastholde kontinuiteten i behandlingsindsatsen og kan medvirke til at forebygge uhensigtsmæssige indlæggelser og genindlæggelser. Derfor blev der afsat yderligere 120 mio.kr. til en styrkelse og udbredelse af den udgående virksomhed, f.eks. ved opsøgende psyko-seteams og til distriktpsykiatrien.

Ikke psykotiske lidelser

Der blev ligeledes afsat 60 mio.kr. til en målrettet udvikling af tilbudene til personer, som lider af ikke psykotiske lidelser (f.eks. angst eller depression). Parterne er enige om, at Sundhedsstyrelsens kommende referenceprogrammer for depression og angst vil være et godt grundlag for en yderligere styrkelse af indsatsen over for disse personer inden for den aftalte økonomiske ramme.

Børne- og ungdomspsykiatri

Børne- og ungdomspsykiatrien er særligt prioriteret i psykiatraftalen og i tidligere psykiatraftaler. Siden 2005 er der afsat 105 mio.kr. årligt til området samt yderligere 30 mio.kr. årligt til behandling af spiseforstyrrelser. Der er bl.a. afsat 25 mio.kr. årligt i den seneste aftaleperiode med det formål at nedbringe ventetiderne. Som led heri er det aftalt gradvist at indføre en udvidet udrednings- og behandlingsret i børne- og ungdomspsykiatrien. Parterne er enige om, at indførelse af disse rettigheder medfører regionale merudgifter på 18 mio.kr. det første år (2008) og 171 mio.kr. ved fuld indfasning i 2012. Dette udgiftsskøn forudsætter, at de 50 mio. kr. fra aftalen fra 2005 – 2008 videreføres fra 2009 og fremefter med henblik på fastholdelse af det aktivitetsniveau, der er opnået med puljen.

Parterne er enige om, at disse 4 områder fortsat er vigtige områder inden for fremtidens psykiatri. Regeringen vil derfor søge at opnå tilslutning hertil i forbindelse med udmøntningen af de kommende års satspuljer.

Bilag 4

Omlægning af den lægelige videreuddannelse

Med henblik på at øge antallet af speciallæger, er der behov for at forkorte varigheden af speciallægeuddannelsesperioden uden tab af kompetence. Omlægningen af den lægelige videreuddannelse gennemføres efter følgende principper og indebærer følgende initiativer:

- Ventetiden fra kandidat til turnus (nu op til 6 mdr.) nedbringes. Turnus skal som udgangspunkt påbegyndes umiddelbart efter opnåelse af kandidatgrad, dog senest efter 3 mdr.
 - ♦ *Regionerne sikrer, at ventetiden ikke overstiger 3 mdr. regnet fra hhv. 1. februar og 1. august, og at der halvårligt indsendes indberetninger om ventetiden til Sundhedsstyrelsen.*
- Turnus får en varighed på 1 år (i dag 18 mdr.) fordelt på 6 mdr. i 2 specialer.
 - ♦ *Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsteder bekendtgørelse herom.*
- Flere specialer inddrages i turnus. Andel af årgang, der får turnus i almen praksis styres af dimensioneringen og uddannelseskapaaciteten i det enkelte speciale. Opfyldelse af målbeskrivelsen betyder, at nogle specialer ikke kan kombineres i et turnusuddannelsesforløb. Der udarbejdes nærmere regler for, hvilke specialer der kan kombineres i turnusforløbet.
 - ♦ *Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsteder bekendtgørelse herom.*
 - ♦ *Regionerne sikrer, at målbeskrivelsen opfyldes ved sammensætning af turnusforløb.*
- Der etableres et elektronisk turnustilmeldingssystem, som muliggør, at turnuslæger opnår mulighed for umiddelbart at vælge et konkret turnusforløb.
 - ♦ *Regionerne varetager driften og finansieringen af det elektroniske tilmeldingssystem og fordelingen af turnuslæger (på afdelinger).*
 - ♦ *Det overordnede ansvar for turnusordningen, herunder regler for tilmelding og lodtrækning, dimensionering (fordeling på videreuddannelsesregioner), og sagsbehandlingen vedr. dispensationer m.v. varetages af Sundhedsstyrelsen. Sundhedsstyrelsen sætter endvidere rammerne for hvilke turnusforløb, der kan (og ikke kan) kombineres, og for hvor mange, der skal have turnus i almen praksis.*
- Antallet af uklassificerede stillinger nedbringes og erstattes af klassificerede uddannelsesstillinger eller faste stillinger.
 - ♦ *Regionerne sikrer, at antallet af uklassificerede stillinger nedbringes og holdes på et minimum, samt at dimensioneringsplanerne implementeres. Regionerne sikrer endvidere en fyldestgørende indberetning til ESVAT.*
- Dimensioneringen af uddannelsesstillinger strammes op bl.a. ved en hyppigere opdatering og opfølgning med henblik på at sikre at det aftalte antal stillinger etableres.
 - ♦ *Regionerne sikrer den praktiske opfølgning på dimensioneringsplanerne. De regionale videreuddannelsesråd sender halvårligt indberetninger om antallet af opslåede og besatte introduktions- og hoveduddannelsesforløb fordelt på specialer.*
- Der indføres en 4 års frist fra start på turnus til påbegyndt hoveduddannelse. Fristen kan forlænges ved barsel (automatisk), godkendt ph.d. (med halvdelen af tiden) og ved langvarig sygdom (dispensationsansøgning).
 - ♦ *Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsteder bekendtgørelse herom.*

- Det sikres, at der på alle afdelinger er udarbejdet uddannelsesprogrammer og at alle læger i uddannelsesstilling har godkendte individuelle uddannelsesplaner.
 - ♦ *Indenrigs- og Sundhedsministeriet præciserer i bekendtgørelsen, at de regionale videreuddannelsesråd skal sikre, at uddannelsesprogrammer og uddannelsesplaner foreligger forud for lægernes ansættelse.*
- Evaluering af kvaliteten på de enkelte uddannelsesafdelinger styrkes ved en strammere opfølgning med større konsekvens for afdelinger, der får en utilfredsstillende evaluering. Samtidig hermed offentliggøres og synliggøres evalueringer af uddannelsesstederne.
 - ♦ *Regionerne sikrer uddannelseskvaliteten i dialog med de uddannelsesgivende afdelinger.*
- Der skal være en forstærket vejledning f.eks. vedr. specialevalg.
 - ♦ *Regionerne sikrer, at yngre læger tilbydes karrierevejledning i forbindelse med den lægelige videreuddannelse.*

Omlægningen forventes at kunne træde i kraft den 1. februar 2008.

Velfærdsministeriet

Holmens Kanal 22, 1060 København K

Tlf 33 92 93 00

vfm@vfm.dk

www.vfm.dk